Službeni list Europske unije

C 176

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 61.

23. svibnja 2018.

Sadržaj

I. *Rezolucije, preporuke i mišljenja*

REZOLUCIJE

Odbor regija

127. plenarno zasjedanje OR-a, 31.1.2018.–1.2.2018.

2018/C 176/01 Rezolucija Europskog odbora regija – Godišnji pregled rasta Europske komisije za 2018. 1

2018/C 176/02 Rezolucija Europskog odbora regija o izmjeni Uredbe o zajedničkim odredbama o ESIF-ima radi potpore strukturnim reformama 5

2018/C 176/03 Rezolucija Europskog odbora regija o Komisijinu prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju da postoji očita opasnost da Republika Poljska teško prekrši vladavinu prava 8

MIŠLJENJA

Odbor regija

127. plenarno zasjedanje OR-a, 31.1.2018.–1.2.2018.

2018/C 176/04 Mišljenje Europskog odbora regija – Budućnost programa COSME nakon 2020.: regionalna i lokalna perspektiva 10

2018/C 176/05 Mišljenje Europskog odbora regija – Ususret sveobuhvatnoj provedbi obnovljene europske strategije za najudaljenije regije 15

2018/C 176/06 Mišljenje Europskog odbora regija – Erasmus za lokalne i regionalne predstavnike 21

2018/C 176/07 Mišljenje Europskog odbora regija – Poticanje suživota s problematičnim vrstama u okviru direktiva EU-a o prirodi 25

2018/C 176/08 Mišljenje Europskog odbora regija – Jedinstveno digitalno tržište: preispitivanje na sredini provedbenog razdoblja 29

HR

2018/C 176/09 Mišljenje Europskog odbora regija – Dokument za razmatranje o budućnosti financija EU-a 34

2018/C 176/10 Mišljenje Europskog odbora regija – Integrirana teritorijalna ulaganja – izazov za kohezijsku politiku EU-a nakon 2020. 40

III *Pripremni akti*

ODBOR REGIJA

127. plenarno zasjedanje OR-a, 31.1.2018.–1.2.2018.

2018/C 176/11 Mišljenje Europskog odbora regija – Inicijativa za održiv razvoj plavoga gospodarstva u zapadnom Sredozemlju 46

2018/C 176/12 Mišljenje Europskog odbora regija – Završni zaključci i preporuke Skupine na visokoj razini za pojednostavljenje za razdoblje nakon 2020. 51

2018/C 176/13 Mišljenje Europskog odbora regija – „Europa u pokretu: aspekti radnog prava u cestovnom prijevozu” 57

2018/C 176/14 Mišljenje Europskog odbora regija – Europa u pokretu: promicanje rješenja za nesmetanu mobilnost 66

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

ODBOR REGIJA

127. PLENARNO ZASJEDANJE OR-a, 31.1.2018.–1.2.2018.

Rezolucija Europskog odbora regija – Godišnji pregled rasta Europske komisije za 2018.

(2018/C 176/01)

Podnose politički klubovi EPP-a, PES-a, ALDE-a EA-e i ECR-a

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR),

— uzimajući u obzir Komunikaciju Europske komisije – Godišnji pregled rasta za 2018. ([1]) te početak europskog semestra 2018.,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju o europskom semestru 2017. i u očekivanju Godišnjeg pregleda rasta za 2018. od 11. listopada 2017.,

— uzimajući u obzir rezoluciju Europskog parlamenta od 26. listopada 2017. o ekonomskoj politici europodručja ([2]);

1. smatra da unatoč relativnom makroekonomskom oporavku gospodarstva EU-a nema razloga za pretjerano zadovoljstvo jer su u mnogim regijama Europe stope nezaposlenosti i dalje previsoke, naročito među mladima, i jer je nekoliko uzastopnih godina nedovoljnog ulaganja teško opteretilo konkurentnost i koheziju Europe;

2. slaže se sa stajalištem Komisije da je zbog nedostatka konkurentnosti i kohezije EU-a te zbog slabosti bankarskog sustava potrebno riješiti strukturne nedostatke ekonomske i monetarne unije (EMU) prije nego što dođe do iduće krize, kao što je navedeno u mišljenju OR-a o produbljivanju EMU-a do 2025. ([3]);

3. pozdravlja važnost koja se u Godišnjem pregledu rasta pridaje europskom stupu socijalnih prava;

4. podupire snažnu usmjerenost Godišnjeg pregleda rasta na dugoročni rast te stoga izražava žaljenje što kratkoročne smjernice nisu usklađene s dugoročnim ciljevima EU-a u pogledu održivog rasta i zapošljavanja. Preporuke za pojedinu zemlju trebale bi više uzimati u obzir ciljeve UN-ova Programa održivog razvoja do 2030.;

5. izražava žaljenje što se u Godišnjem pregledu rasta ne spominje uloga lokalnih i regionalnih vlasti u pogledu ulaganja; podsjeća na to da su lokalne i regionalne vlasti odgovorne za više od polovine javnih ulaganja u EU-u; potiče države članice da uklone postojeće prepreke koje sprečavanju privatna i javna ulaganja na lokalnoj i regionalnoj razini; izražava žaljenje što se nakon početnog poticaja u Godišnjem pregledu rasta za 2016. u ovogodišnjem pregledu ne nastavljaju analizirati prepreke ulaganjima;

([1]) COM(2017) 690 final.
([2]) http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0418+0+DOC+XML+V0//HR.
([3]) Usvojeno 30. studenog 2017., izvjestitelj: Christophe Rouillon (FR/PES).

6. uvjeren je da je za povećanje učinkovitosti europskog semestra i osjećaja odgovornosti na terenu osnovni preduvjet strukturna uključenost lokalnih i regionalnih vlasti kao partnera u europskom semestru, s obzirom na postojeću diobu ovlasti i dužnosti među razinama upravljanja u državama članicama EU-a. OR ponovno poziva na uspostavu kodeksa ponašanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar ([4]) te poziva Komisiju da aktivno sudjeluje u promicanju takvog kodeksa; također preporučuje da se u sljedeći godišnji pregled rasta uvrsti posebno poglavlje o stanju u regijama te da se razmotri uloga lokalnih i regionalnih vlasti, a od država članica traži da učine to isto u svojim nacionalnim programima reformi;

7. preporučuje da države članice u svoje nacionalne programe reformi te u proces europskog semestra izravno uključe tijela regionalne samouprave, pri čemu se ne smije zaboraviti da regije ne smiju biti kažnjene zbog neispunjavanja ciljeva koji su u isključivoj nadležnosti država;

8. smatra da bi pitanja povezana s demografskim promjenama trebala imati važnije mjesto u preporukama budući da demografske promjene postaju sve važniji parametar teritorijalne i socijalne kohezije;

9. ističe da su europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF) glavni instrument EU-a za postizanje Ugovorom utvrđenih ciljeva ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije te da to trebaju i ostati; obavezno programiranje u okviru operativnih programa konsolidiralo se kao prijeko potreban alat za ocjenu gospodarskog stanja regija i njihovih potreba za reformom;

10. također se protivi ideji podređivanja kohezijske politike europskom semestru, s obzirom na to da kohezijska politika posjeduje vlastitu legitimnost, ugrađenu u europske ugovore. Osim toga, želimo li da ta veza postane još učinkovitija uključivanjem kohezijske politike u nacionalne programe reformi, potonji se moraju, počevši od razine EU-a, preoblikovati tako da se zadrži teritorijalna dimenzija i pristup zasnovan na partnerstvu i decentralizaciji ([5]).

11. Primjećuje da je, uz potrebu za jačanjem administrativnih kapaciteta, potrebno provesti istinsko pojednostavnjenje pravila o ESIF-u koja negativno utječu na spomenute kapacitete, kao i na razine djelotvornosti i učinkovitosti struktura ljudskih resursa zaduženih za upravljanje tim fondovima.

12. pozdravlja ono što je dosad postignuto uz pomoć EFSU-a u pogledu količine pokrenutih ulaganja; međutim, i dalje je zabrinut u vezi s nejasnim dodatnim doprinosom EFSU-a i njegovom geografski neravnomjernom primjenom; ističe da prema novijoj studiji ([6]) koju je pokrenuo OR nedostatak administrativnog kapaciteta, nedovoljna financijska sredstva za dugoročna ulaganja i složena regulativa i dalje onemogućavaju lokalnim i regionalnim vlastima da se koriste EFSU-om;

13. prima na znanje prijedlog Komisije da uz sudjelovanje Europske investicijske banke (EIB) pokrene ciljanu inicijativu za poboljšanje pristupa najudaljenijih regija EFSU-u, među ostalim uz savjetodavnu potporu Europskog savjetodavnog centra za ulaganja;

14. podsjeća na to da OR podržava inicijative usmjerene na daljnju liberalizaciju trgovine, ali ustraje u tome da svakoj novoj inicijativi obavezno mora prethoditi procjena učinka kojom će se u ranoj fazi utvrditi i izmjeriti mogući asimetričan učinak na europske regije kako bi se omogućio brz odgovor u obliku javnih politika. Također poziva na to da instrumenti trgovinske zaštite postanu brzo i učinkovito sredstvo za rješavanje nepoštenih trgovačkih praksi;

15. slaže se s time da budućnost europske industrije ovisi o njezinoj sposobnosti da ulaže u kvalitetnu proizvodnju i nove tehnologije te da se uhvati u koštac s izazovima i iskoristi prilike koje donose digitalizacija i dekarbonizacija, a da je uz to posebnu pozornost potrebno posvetiti ulaganjima u tehnološki napredak MSP-ova i specijalizaciju radnika; poziva Komisiju da iskoristi komunikaciju o strategiji za industrijsku politiku kao osnovu za razvijanje ambicioznije i sveobuhvatnije vizije za europsku industriju u srednjoročnom razdoblju, kao i snažne teritorijalne dimenzije u okviru koje bi se uzela u obzir središnja uloga regionalnih ekosustava u industrijskoj modernizaciji;

16. ističe da bi strukturne reforme kojima se bavi Godišnji pregled rasta trebale biti usmjerene na područja politika koja su u pogledu ovlasti relevantna za EU kako bi bile u skladu s načelom supsidijarnosti i osiguravale europsku dodanu vrijednost na polju konkurentnosti;

([4]) Vidjeti mišljenje OR-a „Bolje upravljanje europskim semestrom: kodeks postupanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti", 11. svibnja 2017.

([5]) Vidjeti mišljenje OR-a „Budućnost kohezijske politike nakon 2020. – Za snažnu i učinkovitu kohezijsku politiku nakon 2020.", 12. svibnja 2017.

([6]) http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Implementation-EFSI/implementation_EFSI_pdf.pdf.

17. ističe važnost podupiranja regija i gradova u jačanju i povezivanju njihovih poduzetničkih ekosustava kako bi se MSP-ovima pomoglo da se bolje integriraju u transregionalne, europske i svjetske lance vrijednosti; stoga se slaže s ciljevima Komisije za poticanje prekograničnog pristupa i suradnje između MSP-ova uzduž lanca vrijednosti; to je osobito važno u regijama izloženim trajnim prirodnim teškoćama koje poduzećima otežavaju izlazak na međunarodna tržišta;

18. podsjeća na važnost administrativnog i regulatornog okruženja povoljnog za poslovanje kako bi poduzećima, a osobito brzo rastućim poduzećima, bio olakšan pristup financiranju i prekogranično prikupljanje sredstava te kako bi se u potpunosti oslobodio potencijal europskog tržišta rizičnog kapitala;

19. ističe da je nedostatak administrativnog kapaciteta u brojnim javnim tijelima na lokalnoj i regionalnoj razini prepreka provedbi strukturnih reformi i dugoročnom ulaganju potrebnom za premošćivanje investicijskog jaza; ponavlja da bi Komisija trebala objaviti jedinstveni strateški dokument kojim se koordiniraju svi tokovi tehničke pomoći financirane sredstvima EU-a za izgradnju kapaciteta, uključujući Program potpore strukturnim reformama;

20. ponavlja svoj zahtjev da se u svim zemljama EU-a ulaganja lokalnih i regionalnih vlasti u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova isključe iz izračuna deficita i ograničenja duga određenog u Paktu o stabilnosti i rastu; protivi se makroekonomskoj uvjetovanosti koja zapravo podrazumijeva kažnjavanje regija i gradova za političke odluke koje su izvan njihove kontrole;

21. slaže se s potrebom da se u interesu budućih naraštaja osiguraju zdrave javne financije i ograniči javni dug; ističe da je potrebno poboljšati strukturu javnih rashoda, s obzirom na načela OECD-a o učinkovitom javnom ulaganju na svim razinama vlasti; doprinosi nadzoru provedbe takvih pravila; poziva Komisiju da poduzme mjere za promicanje fiskalne decentralizacije diljem EU-a kojom bi se, u skladu s dostupnim dokazima, doprinijelo povećanju učinkovitosti javne potrošnje ([7]);

22. slaže se s potrebom učinkovitog korištenja instrumenata dostupnih na razini EU-a, posebno europskih strukturnih i investicijskih fondova kohezijske politike, no smatra da je potrebno poboljšati funkcioniranje okvira uspješnosti i izbjegavati njegovu prekomjernu krutost.

23. naglašava da velik dio javne nabave provode lokalne i regionalne vlasti te da bi stoga napore usredotočene na poboljšanje administrativnog kapaciteta u zakonodavnom paketu o javnoj nabavi ([8]) trebalo usmjeriti baš na lokalne i regionalne vlasti;

24. naglašava da je u nedavnom zajedničkom istraživanju ([9]) OECD-a i OR-a o financiranju, upravljanju i regulatornim izazovima na polju ulaganja u infrastrukturu u gradovima i regijama EU-a 66 % ispitanika ustvrdilo da im složenost direktiva EU-a o javnoj nabavi predstavlja problem, dok je 61 % izjavilo da su im problem potencijalni troškovi i vrijeme utrošeno na sudske sporove u vezi s postupcima dodjeljivanja ugovora;

25. potiče države članice da poduzmu mjere protiv povlaštenog poreznog tretmana duga pri oporezivanju i agresivnog poreznog planiranja; ističe da su od ključne važnosti kontinuirani rad na zajedničkoj konsolidiranoj osnovici poreza na dobit, pravno obvezujuće mjere protiv zlouporabe i povećana transparentnost u oporezivanju; pozdravlja napore Komisije da utvrdi pravila kojima bi se omogućilo oporezivanje dobiti koju multinacionalna poduzeća ostvaruju kroz digitalno gospodarstvo;

26. pozdravlja poziv na snažniju usmjerenost na strukturu i učinkovitost javne potrošnje na području obrane; ističe da bi ta potrošnja trebala doprinijeti svladavanju postojeće fragmentacije obrambene industrije EU-a i tako što će poticati racionalizaciju i prekograničnu suradnju među poduzećima svih veličina;

27. napominje da se 76 % preporuka za pojedinu zemlju za 2017. odnosi na strukturne reforme koje mogu imati različit teritorijalni učinak i koje se, na temelju postojeće podjele ovlasti između razina vlasti, mogu provesti samo u partnerstvu s lokalnim i regionalnim vlastima;

([7]) Vidjeti i izvješće OECD-a o fiskalnom federalizmu 2016. – ostvarivanje decentralizacije.
([8]) COM(2017) 572.
([9]) Izdavanje je u tijeku.

28. pozdravlja navod u Godišnjem pregledu rasta za 2018. u kojem se tvrdi da su snažnije i učinkovitije javne institucije ključne za izgradnju otpornih gospodarskih struktura povoljnih za ulaganje i rast, te prihvaćanje činjenice da bi strukturne reforme trebale uzeti u obzir distribucijske učinke na regije;

29. nalaže predsjedniku da ovu rezoluciju proslijedi Europskoj komisiji, Europskom parlamentu, bugarskom predsjedništvu Vijeća i predsjedniku Europskog vijeća.

Bruxelles, 1. veljače 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Rezolucija Europskog odbora regija o izmjeni Uredbe o zajedničkim odredbama o ESIF-ima radi potpore strukturnim reformama

(2018/C 176/02)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR),

— uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije za uredbu o izmjeni Uredbe o zajedničkim odredbama (EU) br. 1303/2013 od 6. prosinca 2017. ([1]);

— uzimajući u obzir

i. *mišljenje OR-a o Komisijinom prijedlogu opće uredbe o fondovima obuhvaćenima zajedničkim strateškim okvirom* od 4. svibnja 2012., u kojem se naglašava da se lokalne i regionalne vlasti ne smije kažnjavati zbog toga što se određene države članice ne pridržavaju svojih obveza u pogledu gospodarskog upravljanja, posebice kad je riječ o nacionalnom deficitu;

ii. *mišljenje OR-a „Program potpore strukturnim reformama za razdoblje od 2017. do 2020."* od 8. travnja 2016., u kojem se OR suprotstavlja podređivanju kohezijske politike europskom semestru zbog toga što legitimnost kohezijske politike proizlazi iz europskih ugovora;

iii. *mišljenje OR-a „Budućnost kohezijske politike nakon 2020. – Za snažnu i učinkovitu europsku kohezijsku politiku nakon 2020."* od 12. svibnja 2017., na kojem se temelji koalicija #CohesionAlliance i u kojem se ističe da se uključivanje kohezijske politike u nacionalne programe reformi treba ponovo osmisliti od europske razine prema dolje tako da se očuva teritorijalna dimenzija i decentralizirani pristup temeljen na partnerstvu;

iv. *mišljenje OR-a „Bolje upravljanje europskim semestrom: kodeks postupanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti"* od 11. svibnja 2017., u kojem se poziva na strukturirano uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti kao partnera u europski semestar, u svjetlu postojeće podjele ovlasti i nadležnosti na svim razinama vlasti država članica EU-a, kako bi europski semestar bio učinkovitiji i kako bi se na terenu povećala odgovornost za njega;

v. *mišljenje OR-a „Dokument za razmatranje o produbljenju ekonomske i monetarne unije do 2025."* od 1. prosinca 2017., u kojem se podržava strategija konvergencije koja bi dopunila već postojeće europske politike i time ojačala gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju;

1. ističe da je promicanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije ne samo cilj svih politika EU-a (članak 3. Ugovora o Europskoj uniji), već i stvarna politika utvrđena Ugovorom (članci 174.–177.);

2. ističe da kohezijska politika – kako je definirana Ugovorom o EU-u – ne predviđa obvezu financiranja općih strukturnih reformi u državama članicama;

3. naglašava da u cilju poštovanja načela supsidijarnosti treba definirati pojam i opseg „strukturnih reformi" koje ispunjavaju uvjete za financijsku potporu EU-a. OR napominje da to treba učiniti na temelju analize europske dodane vrijednosti jer članak 2.a Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 iz srpnja 1997. godine, na koji se aktualni prijedlog odnosi, sadrži neprimjereno opsežnu definiciju koncepta „strukturnih reformi";

4. odbija obrazloženje koje se odnosi na pridržavanje **načela supsidijarnosti** jer cilj kohezijske politike, kako je provode europski strukturni i investicijski fondovi kojima Uredba o zajedničkim odredbama pruža opći pravni okvir, nije podržavati strukturne reforme u državama članicama, već „smanjiti razlike među različitim regijama i zaostalost regija u najnepovoljnijem položaju";

([1]) COM(2017) 826 final

5. sa zabrinutošću napominje da se prijedlogom o stavljanju potpora strukturnim reformama pod izravno upravljanje bez utvrđivanja uvjeta sufinanciranja za takve rashode upućuje na ponovnu nacionalizaciju kohezijske politike kršenjem načela sufinanciranja i podijeljenog upravljanja na kojima je ona izgrađena. Ta su načela ključna za poticanje osjećaja odgovornosti, provedbu dobrog upravljanja i povećanje učinka poluge kohezijske politike;

6. ističe da **načelo višerazinskog upravljanja**, zakonski utvrđeno člankom 5. Uredbe o zajedničkim odredbama, zahtijeva koordinirano djelovanje, „posebno između različitih razina upravljanja, koje se provodi u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti, uključujući operativnom i institucionalnom suradnjom, posebno u pogledu izrade i provedbe sporazuma o partnerstvu i programa". Korištenje sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova za financiranje nacionalnih reformi stoga bi zahtijevalo usklađeno djelovanje različitih razina vlasti, što nije predviđeno prijedlogom Komisije;

7. sa zabrinutošću napominje da bi uspostavljanje sustava „gotovine za reforme", poput onog koji se trenutno predlaže, bilo protivno načelima partnerstva i višerazinskog upravljanja te na lokalnoj i regionalnoj razini ne bi dovelo do stvaranja osjećaja odgovornosti za strukturne reforme od važnosti za EU, s obzirom na to da većina njih zahtijeva uključenost lokalnih i regionalnih vlasti;

8. smatra da postoji proturječje između upotrebe sredstava ESIF-a za financiranje „općih strukturnih reformi" u državama članicama i obveze **tematske koncentracije** definirane člankom 18. Uredbe o zajedničkim odredbama;

9. zabrinut je zbog toga što Europska komisija predlaže izmjenu Uredbe o zajedničkim odredbama kao i korištenje pričuve za ostvarenje postignuća u okviru ESIF-a u svrhu financiranja instrumenta za provedbu reformi koji još nije predložen te za koji još nisu utvrđeni nikakvi detalji;

10. ističe da je svrha **pričuve za ostvarenje postignuća u okviru ESIF-a**, opisane člancima 20.–22. Uredbe o zajedničkim odredbama, podržavati samo one programe i prioritete koji su dosegnuli svoje ključne etape i osigurati naknade za uspješno upravljanje i provedbu; zabrinut je zbog toga što bi predloženo smanjenje tih naknada obeshrabrilo uspješne regije i upravljačka tijela te se stoga ne slaže s prijedlogom Komisije da se dijelovi te pričuve koriste, pa makar i dobrovoljno, u druge svrhe. Ako Vijeće i Parlament prihvate prijedlog Komisije, treba dobro utvrditi načelo dobrovoljne provedbe kako bi se regijama i općinama omogućilo diskrecijsko pravo izmjene trenutnog ustroja programa u okviru ESIF-a;

11. smatra da se, dokle god program uključuje sredstva EU-a namijenjena postizanju Ugovorima utvrđenih ciljeva relevantnih za sve države članice EU-a, klauzule o sudjelovanju i dobrovoljno sudjelovanje u programu EU-a ne mogu upotrebljavati kao argument da prijedlog nije relevantan za supsidijarnost. Naime, sva se sredstva EU-a dodjeljuju za postizanje ciljeva postavljenih u Ugovorima EU-a i njihov pravni temelj mora se izravno odnositi na ciljeve koji se njima žele postići;

12. izražava zabrinutost zbog toga što bi promjena Uredbe o zajedničkim odredbama u ovoj fazi provedbe trenutačnog programskog razdoblja, odnosno prije pregleda uspješnosti predviđenog za 2019. (članak 21.), mogla dovesti do pravne nesigurnosti i daljnjih kašnjenja u provedbi postojećih programa ESIF-a;

13. također je zabrinut zbog vremenskog okvira novog instrumenta provedbe jer se rezultati predložene ogledne faze ne mogu uključiti u prijedlog Komisije o novom višegodišnjem financijskom okviru koji će biti predstavljen u svibnju 2018. Ako zakonodavac tek treba predložiti i usvojiti oglednu fazu i ako se želi da ona započne u 2018., bit će izrazito teško sakupiti dokaze o uspješnosti i rezultatima prije svibnja 2018. U tom slučaju niti jedan prijedlog instrumenta za provedbu reforme za razdoblje nakon 2020. ne bi sadržavao informacije o prethodnom iskustvu;

14. primjećuje da je načelo korištenja fondova ESI za financiranje strukturnih reformi nepovezanih s ciljevima kohezijske politike već uvedeno Programom potpore strukturnim reformama, pri čemu se financijska omotnica tog programa oduzima od tehničke pomoći EFRR-a, a državama članicama je dozvoljeno primati dodatne doprinose iz sredstava tehničke pomoći operativnih programa. Naglašava da taj zabrinjavajući presedan pojačava paket o EMU-u, s implikacijama koje dovode u pitanje temelje kohezijske politike;

15. stoga odbacuje prijedlog Komisije da se Uredba o zajedničkim odredbama izmijeni kako bi se pričuva za ostvarenje postignuća mogla koristiti kao potpora za strukturne reforme u državama članicama. OR je spreman u potpunosti iskoristiti svoj prerogativ osporavanja zakonodavnog akta pred Sudom EU-a u skladu s člankom 8. Protokola br. 2. o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti;

16. kad je riječ o VFO-u i programskom razdoblju nakon 2020., otvoren je za detaljnu raspravu o poveznicama između kohezijske politike, strukturnih reformi relevantnih za EU i europskog semestra. Te bi poveznice trebale biti dio sveobuhvatne strategije EU-a za gospodarsko, socijalno i održivo upravljanje i nadovezati se na strategiju Europa 2020. Kao što je navedeno u njegovom Kodeksu postupanja, OR smatra da je za to potrebna potpuna uključenost lokalnih i regionalnih vlasti u sve faze takve strategije;

17. nalaže predsjedniku da ovu rezoluciju proslijedi Europskoj komisiji, Europskom parlamentu, bugarskom predsjedništvu Vijeća i predsjedniku Europskog vijeća.

Bruxelles, 1. veljače 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Rezolucija Europskog odbora regija o Komisijinu prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju da postoji očita opasnost da Republika Poljska teško prekrši vladavinu prava

(2018/C 176/03)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

— uzimajući u obzir prijedlog Komisije Vijeću od 20. prosinca 2017. da donese odluku u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji;

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju o vladavini prava u EU-u iz lokalne i regionalne perspektive od 23. ožujka 2017.;

— uzimajući u obzir svoje mišljenje od 12. veljače 2015. o lokalnim i regionalnim vlastima i višerazinskoj zaštiti vladavine prava i temeljnih prava u EU-u;

— uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 15. studenog 2017. o stanju vladavine prava i demokracije u Poljskoj;

— uzimajući u obzir mišljenje Venecijanske komisije od 8. – 9. prosinca 2017. o Nacrtu zakona o izmjeni Zakona o Državnom sudbenom vijeću, Nacrtu zakona o izmjeni Zakona o Vrhovnom sudu koji je predložio predsjednik Poljske te Zakonu o organizaciji redovnih sudova, koje je Komisija usvojila na svom 113. plenarnom zasjedanju;

1. ponavlja svoju privrženost zajedničkom skupu temeljnih vrijednosti na kojima se zasniva Europska unija, a koje obuhvaćaju poštovanje demokracije i vladavine prava, u skladu s člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), Poveljom EU-a o temeljnim pravima te Europskom konvencijom o ljudskim pravima (ECHR);

2. smatra da te vrijednosti čine osnovu uzajamnog povjerenja među državama članicama, između država članica i institucija EU-a te među svim razinama vlasti;

3. ističe da je većina načela na kojima se temelji vladavina prava – zakonitost, poštovanje temeljnih prava, jednakost pred zakonom, sloboda izražavanja i okupljanja, transparentnost, odgovornost, podjela vlasti, demokratski i pluralistički proces donošenja zakona, pravna sigurnost, zabrana proizvoljnih akata izvršnih vlasti, neovisno i nepristrano sudstvo i učinkovit sudski nadzor – od izravne i neposredne važnosti za funkcioniranje lokalnih i regionalnih vlasti i da predstavlja preduvjet njihova aktivnog sudjelovanja u procesu europske integracije;

4. stoga podržava prijedlog Komisije od 20. prosinca 2017. da Vijeće donese odluku u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji na temelju ocjene da u Poljskoj postoji očita opasnost od teškog kršenja vladavine prava;

5. očekuje da poljska vlada i Komisija započnu konstruktivan dijalog o tome kako riješiti situaciju prije 20. ožujka 2018., ponajprije radi izbjegavanja štetnog učinka prelijevanja na proces donošenja odluka u EU-u, među ostalim u odnosu na prijedloge koje će Komisija podnijeti za programsko razdoblje nakon 2020.;

6. odbacuje svu političku *ex post* uvjetovanost, odnosno to da bi lokalne i regionalne vlasti mogle postati taocima politika nacionalnih vlada koje bi mogle dovesti do obustave financijskih sredstava EU-a namijenjenih gradovima i regijama. Kohezijska politika ne smije podlijegati uvjetima na europskoj razini koji su posve izvan utjecaja lokalnih i regionalnih vlasti i drugih korisnika. Međutim, OR ukazuje na postojeće odredbe Ugovorâ o partnerstvu koje omogućavaju obustavu financiranja u slučaju da lokalne i regionalne vlasti prekrše vladavinu prava te istodobno izražava zabrinutost zbog toga što bi politička uvjetovanost pristupa gradova i država financijskim sredstvima EU-a mogla biti neusklađena s načelom proporcionalnosti;

7. također naglašava da pokretanje postupka protiv države članice pred Sudom Europske unije zbog povrede obveze može dovesti do toga da Sud odluči da kaznu plaćaju središnja tijela vlasti;

8. nalaže predsjedniku da ovu rezoluciju proslijedi Europskoj komisiji, Europskom parlamentu, bugarskom predsjedništvu Vijeća i predsjedniku Europskog vijeća.

Bruxelles, 1. veljače 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

MIŠLJENJA

ODBOR REGIJA

127. PLENARNO ZASJEDANJE OR-a, 31.1.2018.–1.2.2018.

Mišljenje Europskog odbora regija – Budućnost programa COSME nakon 2020.: regionalna i lokalna perspektiva

(2018/C 176/04)

Izvjestitelj: Robert Sorin Negoiță (RO/PES), gradonačelnik 3. sektora Bukurešta

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. poziva Europsku komisiju da stvaranjem obnovljenog i osnaženog programa koji će naslijediti COSME te kojim će se u obzir uzimati potrebe različitih vrsta MSP-ova u različitim dijelovima EU-a osigura predvidiv i stabilan okvir za potporu MSP-ovima nakon 2020.;

2. ističe da se među poduzećima, a i među financijskim posrednicima na mnogim područjima EU-a javlja manjak osviještenosti o financijskim instrumentima dostupnima u okviru programa COSME; stoga predlaže jačanje aktivnosti pružanja i širenja informacija o dostupnim instrumentima usmjerenima na sva područja EU-a;

3. ističe potrebu da se dovoljno financijskih sredstava dodijeli olakšanju pristupa financiranju za najširi mogući opseg malih poduzeća prisutnih na različitim područjima; smatra da bi promicanje javno-privatnih partnerstava između financijskih posrednika te lokalnih i regionalnih aktera na području zajedničke primjene ciljanih financijskih instrumenata – čime bi se nadopunili postojeći jamstveni instrumenti i instrumenti vlasničkog kapitala – moglo doprinijeti ispunjenju dugoročnog cilja stvaranja održivog rasta i radnih mjesta;

4. pozdravlja inicijativu Europske poduzetničke mreže (EEN) i snažno podržava njezin daljnji rad, širenje i razvoj u okviru programa koji će naslijediti COSME; ističe da EEN bilježi manjak pokrivenosti i vidljivosti, posebice u određenim državama, ruralnim i udaljenim regijama te područjima s manjom gustoćom naseljenosti; predlaže stoga proširenje kontaktnih točaka EEN-a kako bi se osigurala najveća moguća teritorijalna pokrivenost;

5. predlaže da se u okviru programa koji će naslijediti COSME prioritet da ciljevima poput promicanja poduzetništva u svim sektorima i na različitim vrstama teritorija, uključujući manje razvijene i rubne regije i prigradska područja te jačanja regionalnih poduzetničkih ekosustava putem promicanja kartiranja ekosustava i povezivanja razvijenijih regija s onima koje zaostaju;

6. smatra da je u sljedećem programskom razdoblju potrebno unaprijediti transparentnost i sinergije među različitim instrumentima EU-a za potporu MSP-ovima; stoga poziva Europsku komisiju da jasno ograniči funkciju i opseg svakog instrumenta za potporu MSP-ovima i poduzetnicima kako bi se izbjeglo stvaranje paralelnih struktura i osiguralo da korisnici i financijski posrednici mogu na jednostavan način pristupiti informacijama o čitavom nizu dostupnih instrumenata;

7. smatra da bi, s obzirom na to da je očekivana potražnja za instrumentom za kreditna jamstva u sklopu programa COSME toliko velika, i predviđeno povećanje sredstava za taj za instrument u okviru fonda EFSU2.0 moglo biti nedovoljno; potrebno je razmotriti dodjelu dodatnih sredstava programu COSME ([1]);

8. smatra da bi trebalo revidirati *Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora EZ-a na državne potpore u obliku jamstava*. Trenutačna je razina najnižeg poreza utvrđena u Obavijesti doista razmjerno visoka u odnosu na postojeće kamatne stope za kredite;

9. predlaže da se financijskim instrumentima koji pružaju djelomičnu zaštitu od kreditnog rizika, a koji se izdaju u okviru instrumenta kreditnog jamstva (LGF) COSME-a, osigurava zaštita od kreditnog rizika do 80 %. Bez takvog jamstva MSP-ovi se često ne bi upuštali u projekte, što bi rezultiralo sub-optimalnim stanjem u pogledu ulaganja. Jamstva su osmišljena tako da na prikladan način odgovaraju poslovnim modelima MSP-ova te im omogućuju da rastu na dugoročno održiv način;

10. smatra da je potrebno precizirati da se financijska sredstva u okviru programa COSME mogu kombinirati s drugim fondovima EU-a;

11. smatra da je prag od 150 000 EUR odobrenog kredita, iznad kojeg je potrebno provjeriti zadovoljava li poduzeće uvjete za financiranje iz programa Obzor 2020. potrebno povisiti na 500 000 EUR. Istodobno, potrebno je smanjiti najmanje dopušteno trajanje kredita, koje je ograničeno na jednu godinu, a njihovo najveće dopušteno trajanje treba moći biti dulje od deset godina;

12. uviđa da se, kada je riječ o poduzetnicima u rastućim sektorima kojima je potreban poduzetnički kapital, no žele zadržati kontrolu nad svojim poduzećem, ističe da poslovni anđeli ne mogu biti rješenje te da bi stoga trebalo razmotriti jačanje drugih oblika rizičnih financijskih ulaganja, poput mezaninskog financiranja.

13. smatra da bi se potpora koju putem Europskog investicijskog fonda (EIF) program COSME pruža privatnim financijskim posrednicima mogla upotpuniti potporom iz regionalnih investicijskih fondova kojima bi upravljale regionalne vlasti ili agencije za regionalni razvoj. Više regija moglo bi udružiti snage u cilju uspostave općih investicijskih fondova;

14. smatra da je potrebna učinkovita koordinacija lokalnih, regionalnih, nacionalnih i europskih programa namijenjenih poduzetničkom svijetu i općih pravila povezanih s poduzetničkim okruženjem diljem država članica kako bi se podržalo poslovno okruženje;

15. smatra da bi više pozornosti trebalo usmjeriti na mjere koje poduzimaju lokalne i regionalne vlasti kako bi potaknule poduzetnički duh i osnivanje MSP-ova te da bi trebalo poduzeti mjere kako bi se ojačala uloga lokalnih i regionalnih vlasti u podržavanju poslovnog okružja i razvoja javno-privatnih partnerstava;

Potpora MSP-ovima i poduzetnicima nakon 2020.

16. ističe da su MSP-ovi te novoosnovana i rastuća poduzeća glavni europski pokretači za stvaranje rasta i radnih mjesta kao i stabilnog, lokalnog zaposlenja, čime se potiče socijalno i gospodarsko tkivo njihovih područja;

17. naglašava potrebu za jačanjem europskih poduzetničkih ekosustava pružanjem ciljane podrške MSP-ovima, novoosnovanim i rastućim poduzećima, što čini dio dosljedne, učinkovite i usmjerene politike za MSP-ove usmjerene na rezultate;

18. naglašava da je ovaj okvir potpore potrebno nadopuniti mehanizmom kojim bi se osiguralo da se načela višerazinskog i višedioničkog upravljanja uključe u sve politike EU-a posvećene MSP-ovima; stoga ponavlja svoj poziv iz mišljenja „Pametno donošenje propisa za MSP-ove" ([2]) da se regionalni i lokalni izaslanici MSP-ova službeno i sustavno uključe u mrežu izaslanika MSP-ova, koja djeluje kao glavni instrument upravljanja na području politike EU-a za MSP-ove;

([1]) Vidjeti primjerice: Ewa Chomowicz: *EU budget post-Brexit Confronting reality, exploring viable solutions („Proračun EU-a nakon Brexita. Suočavanje sa stvarnošću, potraga za održivim rješenjima")*. Bruxelles, Europski centar za politike [internetsko izdanje], str. 5.–6.; 25.–26., ožujak 2017.; Jörg Haas & Eulalia Rubio: *Brexit and the EU budget. Threat or opportunity? („Brexit i proračun EU-a. Prijetnja ili prilika?")* Berlin, Institut Delors, str. 8.–18., siječanj 2017.

([2]) Mišljenje OR-a „Pametno donošenje propisa za MSP-ove" (izvjestitelj: Christian Buchmann (AT/EPP), ECON-VI/020), točka 8.

Pristup financiranju

19. ističe da je najveći dio proračuna programa COSME posvećen olakšavanju pristupa financiranju za MSP-ove; smatra da bi budući program potpore za MSP-ove i dalje trebao nastojati ostvariti prioritetni cilj premošćivanja jaza koji se javlja na području financiranja MSP-ova;

20. traži, međutim, da se posebno pripazi na to da program koji naslijedi COSME odgovori na financijske potrebe čitavog niza MSP-ova u različitim područjima EU-a, uključujući tradicionalne MSP-ove, samostalne poduzetnike, mikropoduzeća kao i novoosnovana te rastuća poduzeća;

21. smatra da bi program koji će naslijediti COSME u obzir trebao uzimati aktualni postkrizni kontekst u kojem stvaranje radnih mjesta i dalje zaostaje za oporavkom BDP-a, te bi također trebao biti posebno usmjeren na podržavanje stvaranja radnih mjesta u MSP-ovima i mikropoduzećima;

22. ističe potrebu da se dovoljno financijskih sredstava dodijeli olakšanju pristupa financiranju za najširi mogući opseg poduzeća prisutnih na različitim područjima, uključujući tradicionalne MSP-ove, mikropoduzeća, zadruge i poduzeća socijalne ekonomije, i to tijekom različitih faza poslovnog razvoja;

23. ističe da brojnim potencijalnim poduzetnicima nedostaju potrebne informacije i osnovne poslovne vještine potrebne za osnivanje vlastitog poduzeća; predlaže da se ti potencijalni poduzetnici podrže putem rane potpore, koja bi se sastojala u tome da im se prije pokretanja poslovne djelatnosti ponude prilagođeni programi osposobljavanja;

24. ponovno naglašava svoj prijedlog iz mišljenja „Pametno donošenje propisa za MSP-ove" ([3]) za uspostavu europskog sustava „Take one" kojim se samostalni poduzetnici i mikropoduzeća putem financijskih poticaja i fleksibilnih pravila potiču na zapošljavanje svog prvog zaposlenika, a taj bi se sustav mogao financirati putem programa COSME;

25. primjećuje da je instrument za kreditna jamstva (LGF) i dalje glavni instrument za pomoć MSP-ovima da pristupe financiranju; traži da se instrumentu za jamstva u okviru programa koji će naslijediti COSME dodijele odgovarajuća financijska sredstva kako bi mogao odgovoriti na financijske potrebe MSP-ova; smatra da takav instrument ne bi trebao uključivati ograničenja, nego ostati otvoren prema različitim vrstama poduzeća; smatra da jačanje institucija za kreditna jamstva i njihovo uključivanje u lanac kreditiranja može omogućiti MSP-ovima lakši pristup financijskim sredstvima; stoga predlaže da se u okviru programa koji će naslijediti COSME institucije za kreditna jamstva uključe u oblikovanje i realizaciju instrumenata za kreditna jamstva;

26. ističe da se poduzetnički kapital i drugi oblici financiranja rizika najčešće ulažu u gradskim i velegradskim područjima te da ograničen broj financijskih posrednika koji trenutno djeluju unutar COSME-ovog instrumenta vlasničkog kapitala za rast i njihov ograničeni sektorski fokus poduzećima u fazi osnivanja i rasta mogu predstavljati prepreku pristupu financiranju iz instrumenta vlasničkog kapitala za rast;

27. stoga predlaže da se razmotri način na koji bi se aktualni pristup koji se isključivo temelji na potražnji moglo upotpuniti instrumentom za rizični kapital koji se temelji na zajedničkom upravljanju resursima te kojim bi se unutar programa koji će naslijediti COSME mogle povezati lokalne i regionalne vlasti, razvojne agencije i banke, kako bi se osigurala uravnoteženija dostupnost rizičnog kapitala diljem EU-a;

28. smatra da alternativni oblici financiranja poput masovnog financiranja putem interneta, grupnog ulaganja i uzajamnog kreditiranja mogu biti koristan alat za poboljšanje pristupa financijskim sredstvima i potporu inovativnim poduzećima; predlaže da se u okviru programa koji će naslijediti COSME uspostavi jasan okvir za provedbu financijskih instrumenata putem alternativnih oblika financiranja;

29. predlaže osnivanje stručne skupine za alternativne oblike financiranja, u koju bi bili uključeni i stručnjaci s lokalne i regionalne razine, kako bi pružili ideje i vodstvo u uspostavljanju takvog okvira i osiguravanju da taj isti okvir odgovara na različite potrebe poduzetnika, novoosnovanih i rastućih poduzeća u različitim lokalnim i regionalnim poslovnim ekosustavima;

([3]) Mišljenje OR-a „Pametno donošenje propisa za MSP-ove" (izvjestitelj: Christian Buchmann (AT/EPP), ECON-VI/020), točka 48.

Pristup tržištima

30. smatra da djelovanje na razini EU-a u cilju potpore internacionalizaciji europskih MSP-ova može i mora pružiti stvarnu dodanu vrijednost europskim MSP-ovima koji žele širiti svoju djelatnost izvan granica; ističe da bi to djelovanje trebalo upotpunjavati inicijative koje postoje na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini kako bi se izbjeglo preklapanje i stvorio sveobuhvatan i dosljedan skup mjera;

31. u tom pogledu, pozdravlja inicijativu Europske poduzetničke mreže (EEN) sufinanciranu u okviru programa COSME, koja europskim MSP-ovima nudi savjetodavne usluge na području širenja izvan nacionalnih granica, ali i granica EU-a, kao i omogućavanje i razvoj inovacija, uključujući pristup financijskim sredstvima te snažno podržava nastavak njezinog rada, širenje i razvoj unutar programa koji će naslijediti aktualni program COSME, i to u kontekstu Brexita;

32. naglašava snažnu regionalnu i lokalnu dimenziju kontaktnih točaka EEN-a, koje se uvelike sastoje od regionalnog razvoja, poduzetništva, agencija za potporu inovacijama, regionalnih gospodarskih i industrijskih komora, klastera i sveučilišta, koji su duboko ukorijenjeni u lokalnoj stvarnosti i u bliskom su kontaktu s lokalnim MSP-ovima;

33. ističe da regionalne i lokalne vlasti moraju odigrati veoma važnu ulogu u podržavanju svojih MSP-ova da se suoče s konkurencijom, dopru do stranih tržišta i pronađu nove poslovne partnere u EU-u i izvan njega;

34. naglašava da bi program koji će naslijediti COSME trebao osigurati daljnju snažnu povezanost EEN-a s lokalnim i regionalnim poduzetničkim ekosustavima te da se bliska suradnja uspostavi s lokalnim i regionalnim dionicima, uključujući lokalne i regionalne vlasti;

Promicanje poduzetničkog duha

35. pozdravlja osmišljavanje i rezultate programa *Erasmus za mlade poduzetnike* financiranog u okviru aktualnog programa COSME te preporučuje da se s njegovim radom nastavi i u okviru programa koji će naslijediti COSME;

36. predlaže da se rad savjetnika za rastuća poduzeća, predviđenih u inicijativi za novoosnovana i rastuća poduzeća kao dio EEN-ovih usluga, nadopuni mrežom regionalnih i lokalnih promicatelja rastućih poduzeća koji bi mogli tvoriti temelj za međuregionalna partnerstva za rastuća poduzeća i nuditi usluge povezivanja i poticanja međuregionalne suradnje i prekograničnog ulaganja;

37. predlaže da se pružanje savjetodavnih usluga i informacija EEN-a osnaži na području pristupa prekograničnoj javnoj nabavi i prekograničnih prilika prijenosa poslovanja;

38. ističe potrebu da se u idućem VFO-u za razdoblje nakon 2020. osigura zadovoljavajuća razina potpore za MSP-ove, i to jačanjem komplementarnosti i izbjegavanjem preklapanja različitih instrumenata za financiranje MSP-ova koje osiguravaju Europska komisija i EIB/EIF;

Program COSME u kontekstu drugih programa EU-a

39. ističe da financijska sredstva koja se trenutno dodjeljuju COSME-u, tj. manje od 0,3 % proračuna EU-a, ne odražavaju ključnu ulogu koju MSP-ovi i poduzetnici igraju u ostvarivanju rasta i stvaranju radnih mjesta; uvažava, međutim, da financijske stavke kojima se podržava pristup MSP-ova financiranju postoje i u drugim programima EU-a;

40. s obzirom na znatnu razinu proračuna dodijeljenu potpori MSP-ovima unutar ESIF-ovog tematskog cilja 3: smatra da je radi konkurentnosti MSP-ova nužno koordinirati program koji će naslijediti COSME i ESIF; u cilju osiguravanja bolje koordinacije između tih instrumenata stoga preporučuje stvaranje upravljačke skupine za MSP-ove, koja bi uključivala relevantne službe Komisije te OR-a kao institucijskog predstavnika lokalnih i regionalnih vlasti na europskoj razini;

41. predlaže uvođenje jedinstvene kontaktne točke pomoću koje bi se pružale informacije o svim relevantnim instrumentima koji su MSP-ovima i poduzetnicima dostupni u okviru različitih europskih fondova i programa kao i pristup istima; smatra da bi proširena i poboljšana Europska poduzetnička mreža mogla ispuniti tu funkciju na lokalnoj razini;

42. poziva Komisiju da pojednostavi pristup financijskim instrumentima pojedinačnih programa kao i kombiniranje potpore iz COSME-a ili programa koji će ga naslijediti s resursima iz drugih fondova i programa; ponovno ističe zabrinutost koju je izrazio u svom mišljenju „Pametno donošenje propisa za MSP-ove" ([4]) u vezi sa zastojima izazvanima nedosljednim uvjetima i proturječnim definicijama u raznim sektorskim politikama EU-a.

Bruxelles, 31. siječnja 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

([4]) Mišljenje OR-a „Pametno donošenje propisa za MSP-ove" (izvjestitelj: Christian Buchmann (AT/EPP), ECON-VI/020), točka 14.

Mišljenje Europskog odbora regija – Ususret sveobuhvatnoj provedbi obnovljene europske strategije za najudaljenije regije

(2018/C 176/05)

Izvjestitelj:	Fernando Clavijo Batlle (ES/ADLE), predsjednik Vlade Autonomne zajednice Kanarski otoci
Referentni dokument:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci – Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a COM(2017) 623 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. podsjeća da najudaljenije regije, koje čini osam otoka i otočja na Karibima, u Indijskom oceanu i Atlantskom oceanu te izolirano područje u Amazoni, obuhvaćaju šest francuskih prekomorskih zajednica (Gvajana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Reunión i Saint-Martin), dvije autonomne portugalske regije (Azori i Madeira) i jednu autonomnu španjolsku zajednicu (Kanarski otoci) kojima su zajednička posebna ograničenja sadržana u članku 349. UFUE-a, čija postojanost i kombinacija otežavaju njihov gospodarski i socijalni razvoj;

2. priznaje iznimno bogatstvo njihovih ekosustava, njihov veliki potencijal za razvoj obnovljivih izvora energije i aktivnosti istraživanja mora i pomorja, istraživanja u području zaštite okoliša, svemira, astronomskih istraživanja, vulkanoloških, oceanografskih, poljoprivrednih, istraživanja održivog turizma i njihove bogate kulturne baštine;

3. Ističe da ove regije, kao krajnje granice Europe, usprkos izazovima s kojima se suočavaju, imaju i mogućnosti poduzetničkog razvoja u područjima kao što su plavo, zeleno i bijelo gospodarstvo, srebrno gospodarstvo (eng. *silver economy*) i prelazak na kružno gospodarstvo, a sva ta područja imaju veliki potencijal za rast i povećanje zaposlenosti;

4. pozdravlja obnovljeni sporazum EU-a s njegovim najudaljenijim regijama i prepoznaje napor Komisije da razmotri prijedloge najudaljenijih regija sadržane u njihovom zajedničkom memorandumu naslovljenom „Novi poticaj provedbi članka 349. UFEU-a"; ova potpora, od osobite važnosti u osjetljivim trenucima za EU, potvrđuje spremnost europskih institucija da bolje prihvate stvarnost najudaljenijih regija;

5. podsjeća da je nova Komunikacija o najudaljenijim regijama u skladu s promišljanjem EU-a o njihovoj budućnosti i planom za sljedeće programsko razdoblje te da je donesena u svjetlu presude Suda EU-a iz prosinca 2015. kojom je konačno pojašnjen opseg članka 349. UFEU-a kao autonomne i dostatne pravne osnove za najudaljenija područja;

6. smatra da nova Komunikacija mora omogućiti suočavanje s izazovom nove sustavne primjene članka 349. UFEU-a, koja je usmjerena prema tri cilja: jednake mogućnosti, konkurentnost i promicanje na vanjskoj razini: tri neodvojive dimenzije koje moraju postati pokazateljima svake ambiciozne javne politike za najudaljenije regije, popraćene instrumentima kojima će se osigurati jednaka prava njihovih građana;

7. izražava žaljenje što se nova Komunikacija ne bavi ključnim pitanjima za najudaljenija područja, kao što su utjecaj kohezijske politike, konkretne prilagodbe u socijalnim pitanjima i pitanjima zapošljavanja, prometna politika ili budućnost posebnih poreznih i carinskih sustava najudaljenijih regija koji su od temeljne važnosti za njihov razvoj;

8. pozdravlja usvajanje pristupa koji se izričito temelji na načelu supsidijarnosti, ali žali zbog nejasnoće u pogledu različitih razina nadležnosti i nedovoljnog poznavanja aktivnosti koje se trenutačno provode na svakoj od njih;

9. pozdravlja to što je Komisija odlučila ojačati svoju povezanost s najudaljenijim regijama kako bi u najvećoj mjeri mogle razviti svoj potencijal i u potpunosti iskoristiti članstvo u EU-u, vodeći računa o njihovim interesima i mišljenjima putem stalnog dijaloga. Snažnija povezanost između najudaljenijih regija, njihovih država, europskih institucija, Europske investicijske banke i subjekata iz privatnog sektora glavna je dimenzija; u tom smislu, dvogodišnji forumi o najudaljenijim područjima dokazali su svoju učinkovitost jer se na njima čuje glas svih zainteresiranih strana, te je stoga njihovo održavanje od temeljne važnosti;

10. skreće pozornost na potrebu da se opet provedu *ex ante* procjene učinka zakonodavnih prijedloga za najudaljenije regije kako bi se izradile prilagođene mjere; nada se da će se kroz ovaj novi poticaj predmetno priznanje učinkovito ostvariti;

11. također prima na znanje Rezoluciju Europskog parlamenta donesenu u srpnju 2017. o promicanju kohezije i razvoja u najudaljenijim regijama Unije: primjena članka 349. UFEU-a, te doprinose triju predmetnih država;

Najudaljenije regije na prvoj crti izazova Europe

12. ponavlja svoj poziv na jačanje socijalne dimenzije EU-a i nada se će europski stup socijalnih prava obuhvatiti probleme kojima su izložene regije poput najudaljenijih, a koji se očituju kroz jednu od najviših stopa nezaposlenosti u EU-u (osobito među mladima), povećanje nejednakosti i visokih pokazatelja društvene isključenosti, a koji svjedoče o teškoćama s kojima se te regije suočavaju po pitanju zaposlenosti, što dovodi do velikog društvenog nezadovoljstva, kao što su pokazale demonstracije u Gvajani;

13. utvrđuje da je kriza imala znatne negativne učinke na najudaljenije regije koje su zbog svojih strukturnih svojstava među najugroženijim područjima EU-a: gospodarska nestabilnost, visoke stope nezaposlenosti i veliki udio nekvalificiranog radno sposobnog stanovništva;

14. Izražava žaljenje što Komisija, iako je u svoju strategiju iz 2012. uvrstila socijalni aspekt, nije ga popratila sadržajem s prijedlozima za prilagodbu ili konkretnim mjerama, u skladu s posebnostima najudaljenijih regija, kako bi im se omogućilo posebno postupanje u okviru europskih programa;

15. pozitivno ocjenjuje to što se Komisija obvezuje ocijeniti opravdanost toga što se unutar Europskog socijalnog fonda posebna sredstva dodjeljuju najudaljenijim regijama; posebnost priznata u članku 349. UFEU-a u potpunosti podupire spomenuto dodjeljivanje; iz tog razloga podupire zahtjev Parlamenta i najudaljenijih regijama da se potonje uključe u sljedeći regulatorni prijedlog Europskog socijalnog fonda;

16. pozdravlja proaktivnost najudaljenijih regija u osnivanju Mreže za zapošljavanje najudaljenijih regija čiji je cilj izrada prijedloga i projekata za ublažavanje manjkavosti europskih mjera u tom području;

17. slaže se da, usprkos napretku ostvarenom tijekom godina, najudaljenije regije i dalje se suočavaju s teškim izazovima, osobito izraženima zbog klimatskih promjena, globalizacije i ponavljajućih kriza u svjetskom gospodarstvu te izražava potporu Komisiji s obzirom na to da je uistinu potrebno povećati napore kako bi te regije mogle u cijelosti iskoristiti prednosti članstva u EU-u;

18. ustraje na tome da se uzmu u obzir posljedice povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a na regionalnoj razini u okviru slobodnog kretanja ljudi, robe i usluga, s obzirom na njegov osjetni utjecaj na regije, osobito na najudaljenije regije, koje održavaju visoku razinu međusobnih odnosa s Ujedinjenom Kraljevinom i surađuju s njezinim povezanim područjima i to u sektoru turizma i tradicionalne proizvodnje;

19. utvrđuje da su pojedine najudaljenije regije bile i još su izložene jakoj nezakonitoj imigraciji, osobito maloljetnih osoba bez pratnje, što predstavlja znatne probleme u pogledu upravljanja;

20. podsjeća na činjenicu da najudaljenije regije u svojim područjima predstavljaju vanjske granice Europe te napominje da razlike u njihovom razvoju u odnosu na susjedne zemlje pogoduju migracijskim tokovima;

21. Podsjeća da najudaljenije regije imaju skup svojstava zbog kojih su osobito osjetljive na posljedice klimatskih promjena. Osobito su izložene prirodnim fenomenima koji su sve učestaliji i ekstremniji, a jasan primjer toga su strašne posljedice prolaska uragana Irma preko Kariba, osobito otoka Saint Martin;

22. pozdravlja prijedlog Komisije da se pojača sudjelovanje najudaljenijih regija u programu LIFE i da se izradi ocjena provedbe Europskog fonda solidarnosti u ovim regijama te se nada da će obuhvaćati i teškoće pristupa predmetnom programu;

Najudaljenije regije, prilika za Europu. Laboratorij za ispitivanje inovativnih projekata

23. potvrđuje da plavo gospodarstvo ima veliki potencijal za rast i otvaranje radnih mjesta u EU-u, osobito za najudaljenije regije, s obzirom na to da one osnažuju europsku pomorsku dimenziju i od ključne su važnosti u međunarodnom upravljanju oceanima;

24. pozdravlja to što se u novoj Komunikaciji priznaje da su obnovljivi izvori energije, osobito na moru, nedovoljno iskorišteni te poziva na pružanje potrebne potpore za njihovo jačanje, uzimajući u obzir da najudaljenije regije mogu opravdano preuzeti vodeću ulogu u tome;

25. pozdravlja poziv državama članicama da u svoja nacionalna zakonodavstva uključe posebnosti najudaljenijih područja kako bi se potaknuo razvoj obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost;

26. podupire inicijativu EU-a o čistoj energiji za otoke te poziva najudaljenije regije, čiji su sustavi opskrbe električnom energijom u potpunosti izolirani, da preuzmu aktivnu ulogu u toj inicijativi kroz svoju Mrežu najudaljenijih regija za energiju;

27. u tom kontekstu poziva Komisiju da predloži uspostavu novog posebnog instrumenta, kojim će se nadoknaditi dodatni troškovi povezani s proizvodnjom i skladištenjem čiste energije;

28. ističe da najudaljenije regije raspolažu iznimnom bioraznolikošću, koja predstavlja približno 80 % europske bioraznolikosti, te spadaju među 34 mjesta koja se smatraju važnima za ekološku ravnotežu našeg planeta;

29. pozdravlja predanost najudaljenijih regija kružnom gospodarstvu te podsjeća da prelazak na taj oblik gospodarstva zahtijeva znatna ulaganja, osobito za podizanje razine svijesti stanovništva, infrastrukturu te istraživačke i inovativne aktivnosti;

30. pozdravlja najavu prijedloga da se u program LIFE 2018. – 2020. uvrsti poglavlje o upravljanju otpadom u najudaljenijim regijama i potporu ideji da te regije postanu laboratoriji za pilot-projekte kružnog gospodarstva kao i namjeru uvođenja odredbi kojima će se olakšati otprema otpada u susjedne zemlje radi njegove prerade;

31. podsjeća Komisiju da u sljedećem programskom razdoblju sadašnje kriterije za odabir programa LIFE+ treba uskladiti sa stvarnim okolnostima u najudaljenijim regijama;

32. uzima u obzir namjeru Komisije da pruži pomoć za očuvanje bioraznolikosti, za održivu uporabu usluga ekosustava i prilagodbu klimatskim promjenama u budućem posebnom programu primjenjivom na sve najudaljenije regije; preporučuje da se omogući financiranje projekata u svim najudaljenijim regijama i izravno upravljanje Komisije u suradnji s regijama;

Poticanje jednakih mogućnosti: europska solidarnost uz prilagođene instrumente

33. smatra da gospodarske i socijalne prilagodbe koje se provode u najudaljenijim regijama treba moći nastaviti podržavati u okviru financijske solidarnosti EU-a, što bi trebalo predvidjeti u novoj europskoj strategiji za razdoblje nakon 2020.;

34. podsjeća da EGTS može biti prikladan alat za poticanje prilika i aktivnosti suradnje najudaljenijih regija;

35. podupire inicijativu za lakši pristup najudaljenijih regija EFSU-u kroz jedinstvenu pristupnu točku u Europskom savjetodavnom centru za ulaganja Europske investicijske banke;

36. poziva Komisiju da bude dosljedna u osmišljavanju državnih potpora za najudaljenije regije i da uzme u obzir njihove posebnosti u svim smjernicama, u bliskoj koordinaciji s ostalim europskim politikama;

37. smatra da raznolikost kulturne baštine najudaljenijih područja i njihove kulturne i stvaralačke industrije može imati velik gospodarski utjecaj u pogledu otvaranja radnih mjesta te da imaju velike mogućnosti razvoja koje su uvjetovane dodatnim troškovima povezanim s udaljenim područjima koji ograničavaju kretanje djela i umjetnika; poziva Komisiju da u sljedećem programu za kulturu uključi mobilnost na europskoj razini s posebnim mjerama za najudaljenije regije;

38. pozitivno ocjenjuje to što je najudaljenijim regijama na raspolaganje stavljen najveći iznos potpora za mobilnost u programima obrazovanja i stručnog usavršavanja te smatra da taj iznos treba zadržati i u budućnosti; uz to, pozdravlja mogućnost njegova proširenja na treće zemlje;

39. smatra pozitivnim korakom osmišljavanje alata za praćenje napretka najudaljenijih regija u njihovoj postupnoj integraciji na jedinstveno tržište i najavu da će se u novim strategijama programa COSME, u svrhu pružanja podrške njegovoj internacionalizaciji, uzeti u obzir specifične potrebe poduzeća u najudaljenijim regijama;

Potpora većem rastu: politike konkurentnosti u službi regionalnih projekata

40. ističe da je poljoprivreda presudni sektor za gospodarstvo, okoliš, prostorno uređenje i otvaranje radnih mjesta u najudaljenijim regijama, kao što to EU priznaje uvođenjem posebnog postupanja kroz program POSEI i predviđanjem konkretnih odstupanja u ZPP-u te zagovara njegovo zadržavanje;

41. smatra da rastuća liberalizacija europskog i međunarodnog poljoprivrednog tržišta proizvoda istovjetnih proizvodima u najudaljenijim područjima postupno narušava njihovu konkurentnost; smatra da treba predvidjeti veća financijska sredstva kroz program POSEI, uz druge strukturne razloge, u cilju suočavanja s tim iznimnim situacijama;

42. podsjeća Komisiju da u trgovinske sporazume koje sklapa s trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama mora uključiti posebno poglavlje za svako pitanje od posebnog značaja za najudaljenija područja, kako je predviđeno Uredbom br. 228/2013 od 13. ožujka 2013., te upozorava na to da u predmetne sporazume treba sustavno uvoditi odredbe o isključivanju osjetljivih proizvoda;

43. smatra da u okviru bilateralnih sporazuma, koji se potpisuju sa zemljama Latinske Amerike u kontekstu uvoza banana, treba proširiti mehanizam za stabilizaciju nakon 2020., pobrinuti se da on funkcionira automatski i ocijeniti primjenu tog odgovora na druge sporazume i proizvodnju;

44. pozdravlja prijedlog Komisije da se ispita mogućnost odobravanja državnih potpora za izgradnju novih brodova u najudaljenijim regijama, uz poštovanje održivosti resursa, te smatra da je od temeljne važnosti usvojiti mjere potpore koje će omogućiti financiranje brodova za tradicionalni i zanatski ribolov u najudaljenijim regijama, u skladu s Rezolucijom Europskog parlamenta od 27. travnja 2017.;

45. podsjeća na to da sektor ribarstva i akvakulture ima veliki potencijal za rast i stvaranje radnih mjesta u najudaljenijim regijama, što se ne podupire u dovoljnoj mjeri, i da upravljanje izbliza u tom sektoru ima izravan pozitivan učinak na održivost resursa.;

46. pozdravlja odluku Komisije da se u okviru novih programa ispitaju posebne mjere, osobito sustav nadoknade za najudaljenije regije, te skreće pozornost na zahtjev regija da se vrati autonomni program nadoknade dodatnih troškova, iza kojeg će stajati propisi, proračun i poseban način upravljanja, a kojim će se poduprijeti ribolov i akvakultura u najudaljenijim regijama;

47. izražava žaljenje što se nova Komunikacija ne bavi pitanjem kohezijske politike koju svejedno prepoznaje kao glavni čimbenik gospodarskog rasta i otvaranja radnih mjesta; nada se da Komisija u njezinoj obnovi na prikladan način uzima u obzir najudaljenija područja;

48. ponavlja svoju podršku jačoj i jednostavnijoj kohezijskoj politici nakon 2020., usmjerenoj na njezin glavni cilj: osigurati ravnotežu i jednake mogućnosti na svim područjima EU-a; zbog toga se u ovoj politici trebaju zadržati posebni postupci u pogledu najudaljenijih područja;

49. izražava žaljenje što u Komunikaciji nisu na prikladan način razrađena dodatno dodijeljena sredstva EFRR-a, važna za najudaljenija područja, i podupire njihovo zadržavanje i jačanje, s obzirom na to da je njihova svrha ublažiti trajne strukturne nepogodnosti najudaljenijih područja koje ograničavaju njihovu konkurentnost i razvoj;

50. podsjeća na svoje stajalište da financijski instrumenti ne mogu zamijeniti potpore koje su od temeljne važnosti za usklađivanje najudaljenijih regija s ostatkom EU-a; u svakom slučaju, predmetni instrumenti ne smiju predstavljati obvezu već samo mogućnost;

51. izražava žaljenje što Komunikacija ne sadrži uvjerljiva rješenja ni prijedloge za budućnost u pogledu problema s kojima su suočene najudaljenije regije u programima europske teritorijalne suradnje, zbog čega smatra da je tu potreban sveobuhvatan pristup;

52. ponovno ističe korisnost strategija pametne specijalizacije i pozdravlja nedavno dinamično umrežavanje tih strategija između najudaljenijih regija;

53. pozdravlja namjeru Komisije da najudaljenije regije pretvori u područja za testiranje, platforme za tehnološki prijenos i mjesta za ispitivanje inovativnih rješenja u njihovim područjima izvrsnosti;

54. podržava inicijativu Komisije u programu Obzor 2020. za najudaljenije regije te ističe da će s pozornošću pratiti ostvarenja tih regija koja proizlaze iz predmetne inicijative u budućem programu EU-a za istraživanje nakon 2020.;

55. upozorava na stratešku važnost dostupnosti (promet, energija i telekomunikacije) za najudaljenije regije, koja je od temeljne važnosti za unutarnji razvoj tih regija, udaljenih i izoliranih od europskog kontinenta, te za osiguravanje jednakog postupanja prema njihovim građanima;

56. pozdravlja inicijativu za pokretanje studije kojom bi se utvrdile i bolje kvantificirale potrebe povezivosti najudaljenijih regija, u kojoj će se morati uzeti u obzir svi pravni i financijski instrumenti potrebni u tu svrhu;

57. naglašava važnost geografski i demografski nerazvijenih regija EU-a, poput najudaljenijih regija, kao i njihove specifične potrebe; poziva Europsku komisiju da posebnu pozornost posveti utjecaju EU-ovih politika i programa mobilnosti na takve regije te da objavi zelenu knjigu o tom pitanju ([1]);

58. podsjeća da su u najudaljenijim regijama zračne i morske luke jedine točke ulaza i izlaza te da imaju važnu društvenu ulogu; pozdravlja mogućnost da se u opravdanim slučajevima financiraju ulaganja u njih kao i mogućnost odobravanja potpora za njihov rad;

59. poziva Komisiju da u reviziji prioriteta prometne mreže TEN-T ispita na koji se način mogu utvrditi i uključiti posebne potrebe najudaljenijih regija, osobito na morskim autocestama, čime bi se omogućili projekti za poboljšanje povezanosti između njih i njihovih država članica ili između jedne od najudaljenijih regija i susjednih područja u njihovim geografskim područjima;

Povećavanje privlačnosti najudaljenijih regija i poticanje njihova promicanja na regionalnoj i međunarodnoj razini

60. ističe da je za postizanje veće privlačnosti najudaljenijih regija i jačanje njihove sposobnosti promicanja u pripadajućim područjima nužno uključiti geografske okolnosti tog područja u sve politike EU-a, osiguravajući usklađenost između unutarnje i vanjske dimenzije tih politika;

61. uviđa da najudaljenije regije mogu postati gospodarski pokretači u susjednim zemljopisnim područjima i učinkoviti posrednici u širenju utjecaja EU-a, posebice u pogledu razvojne politike, s obzirom na to da raspolažu neosporivim i nedovoljno iskorištenim potencijalima;

62. pozorno će pratiti zamisao o ispitivanju mogućnosti usmjeravanja novih ulaganja EU-a u važnije prioritetne projekte u geografskim područjima najudaljenijih regija te o ispitivanju mogućnosti uspostavljanja zajedničkih programa između najudaljenijih regija i zemalja u njihovom susjedstvu;

63. izražava žaljenje zbog nepostojanja ambicioznog strateškog i dosljednog okvira, s potporom Komisije, koji bi pogodovao internacionalizaciji gospodarstava ovih regija;

64. pozdravlja to što je priznata važnost provedbe „procjenâ teritorijalnog učinka" u svrhu izrade novih zakonodavnih prijedloga i međunarodnih trgovinskih sporazuma i rasprave o njima; smatra da nadležna tijela i stručnjaci iz najudaljenijih regija moraju redovito sudjelovati u ocjenjivanju mogućih teritorijalnih učinaka europskih inicijativa;

([1]) Mišljenje OR-a „Mobilnost u geografski i demografski nerazvijenim regijama" (CdR 1691/2014).

65. upozorava na teškoće u postizanju usklađenosti između EFRR-a i FED-a te se slaže da je nužno omogućiti pojavljivanje strukturiranih projekata suradnje s istinskom dodanom vrijednošću;

Zaključci

66. smatra da je cilj kojim se želi postići da se najudaljenije regije više uzimaju u obzir u europskim politikama i inicijativama i dalje pitanje koje se mora prilagoditi izazovima izgradnje Europe;

67. utvrđuje da je najvažnija sustavna i temeljita primjena članka 349. UFEU-a, od početnih faza postupka odlučivanja, kako bi se postigla primjena u skladu s okolnostima najudaljenijih područja;

68. pozorno će pratiti provedbu nove Komunikacije i ostvarivanje prijedloga za budućnost koji su sadržani u njoj.

Bruxelles, 31. siječnja 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija – Erasmus za lokalne i regionalne predstavnike

(2018/C 176/06)

Izvjestitelj: François DECOSTER (FR/ALDE) član Regionalnog vijeća Nord-Pas-de-Calais

IPREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Uvod i kontekst

1. u potpunosti sudjeluje u raspravi koju je u sklopu *Bijele knjige o budućnosti Europe: Razmatranja i scenariji za EU* započela Europska komisija te prima na znanje prijedloge koje je u rujnu 2017. predsjednik Juncker iznio tijekom rasprave o stanju Unije;

2. podsjeća na to da se europske institucije još uvijek smatraju udaljenima ili tehnokratskima te da europski građani u svom svakodnevnom životu ne primjećuju uvijek prednosti bitnih europskih odluka;

3. podsjeća na to da lokalni predstavnici na europskoj razini općenito uživaju visok stupanj povjerenja svojih građana, i to u mnogo većim razmjerima, nego većina nacionalnih političkih čelnika;

4. utvrđuje da europski građani smatraju da je, u kontekstu trenutnih geopolitičkih kriza, povećane opasnosti od terorizma i pregovora o „Brexitu", europska razina sve više prikladna za javno djelovanje u cilju suočavanja s našim zajedničkim izazovima;

5. ističe da je ključni izazov poticati ne samo tehničko znanje o EU-u i njegovim institucijama već i otvorenost za suradnju i razmjenu u okviru europske integracije, koja se temelji na vrijednostima demokracije, vladavine prava, poštovanja ljudskih prava i načela solidarnosti; taj europski duh ključan je element za uspjeh europske integracije, kao načina za očuvanje mira i izgradnju održive i pravedne budućnosti za sve;

6. utvrđuje uspjeh programa Erasmus+ koji je istinski prikaz europskih politika i 2017. godine slavi 30 godina postojanja te koji je omogućio više od 5 milijuna građana studijski boravak u inozemstvu te se proširio i obuhvaća razne skupine: studente, no također i srednjoškolce, gimnazijalce, šegrte, edukatore i nastavnike, ljude s nedavno stečenom diplomom, osobe koje traže posao, volontere, djelatnike iz volonterskog i sportskog sektora;

7. pozdravlja pokretanje Erasmusa za šegrte, na inicijativu Europskog parlamenta;

8. priznaje da su razvoj tehnologija i način života sve brži te da se u odgovorima koje će na to ponuditi javne vlasti u obzir treba više uzimati ljudska dimenzija tog razvoja;

9. podsjeća na to da su europske lokalne i regionalne vlasti suočene s izazovima (gospodarska i financijska kriza, klimatske promjene, demografski razvoj, problemi zaštite okoliša itd.) koji zahtijevaju integrirane mjere i strategije;

10. ističe da se višerazinskim upravljanjem, lokalnom autonomijom i reformama decentralizacije ističe uloga lokalnih i regionalnih vlasti u provedbi europskih politika te da je bitno pratiti ih na njihovom putu razvoja vještina i kapaciteta na tim područjima;

11. insistira na tome da sve osobe koje sudjeluju u provedbi integriranih razvojnih politika imaju mogućnost stjecanja vještina i općeg i multidisciplinarnog znanja, koji su potrebni za razvoj lokalnih i regionalnih vlasti;

12. napominje da su u većini država članica, u skladu s načelom supsidijarnosti, lokalne i regionalne vlasti izravno odgovorne za osmišljavanje i stavljanje na raspolaganje javnih usluga pa time i za njihovu uspješnost i učinkovitost, i to uzimajući u obzir mogućnosti koje nude europske javne politike;

Europska unija treba razviti nove inovativne instrumente za suočavanje sa sadašnjim i budućim izazovima

13. izražava žaljenje zbog činjenice da, u vrijeme kada EU prolazi kroz značajne promjene, ograničenja višegodišnjeg financijskog okvira ne dopuštaju dovoljnu prilagodljivost kako bi se Europska unija učinkovito mogla suočiti s novim krizama i novim izazovima;

14. poziva Europski parlament, Vijeće i Komisiju da predlože mjere u cilju bolje prilagodbe višegodišnjeg financijskog okvira glavnim izazovima današnjice, kako bi se što brže odgovorilo na nova pitanja koja izazivaju zabrinutost;

15. insistira na činjenici da se prekograničnim i međuregionalnim razmjenama i dalje jačaju veze između različitih europskih, nacionalnih i regionalnih programa i instrumenata kojima se žele potaknuti inovacije, rast i zapošljavanje;

16. priznaje da su odgovori Europske unije trenutno ograničeni odredbama koje su slabo prilagođene sveokupnom razvoju i specifičnim situacijama pa Europska komisija stoga, posebice putem Bijele knjige o budućnosti Europe, predlaže daljnji razvoj europskih strategija, politika i aktivnosti;

17. poziva Europsku komisiju da u okviru pripreme budućeg višegodišnjeg okvira u većoj mjeri uzme u obzir ljudski kapital, kako bi bolje odgovorila na potrebe građana i suočila se s novim izazovima ovog stoljeća;

18. poziva buduća predsjedništva Vijeća Europske unije da pri utvrđivanju svog programa također u obzir više uzimaju ljudski kapital;

Položaj lokalnih i regionalnih predstavnika u tom kontekstu

19. smatra da su 91 000 lokalnih i regionalnih zajednica, a stoga i stotine tisuća lokalnih izabranih predstavnika u Uniji bitna poveznica između građana i Europe te da su razvoj njihovih znanja i vještina na području europskih politika kao i razvoj odnosa s predstavnicima u drugim državama članicama (uključenima u program Erasmus+) i u državama koje su uključene u program Erasmus+, a nisu članice EU-a ([1]) ključni elementi u ostvarivanju ciljeva razvoja ljudskog kapitala i europske integracije;

20. utvrđuje da lokalni i regionalni predstavnici prije izbora na funkciju nisu uvijek adekvatno osposobljeni za obavljanje svojih dužnosti te da su mehanizmi za periodično osposobljavanje koristan način za praćenje lokalnih i regionalnih čelnika u učinkovitom obavljanju njihovog mandata; naglašava da se to osposobljavanje ne sastoji samo od pružanja odgovarajućeg tehničkog znanja predstavnicima, nego bi im trebalo omogućiti razumijevanje razloga za europsku integraciju i njezinog duha kako bi svojim glasačima mogli pokazati zašto i kako mogu imati koristi od europskog projekta;

21. smatra da su odluke lokalnih i regionalnih predstavnika usko povezane s europskim odredbama:

(a) kad regije sa zakonodavnim ovlastima sudjeluju u procesu donošenja odluka na europskoj razini pomažući radnim skupinama Vijeća i Vijeća ministara koje su otvorene za sudjelovanje regionalnih tijela;

(b) pri sudjelovanju u donošenju odluka na europskoj razini tijekom faze savjetovanja, i to aktivnim uključivanjem u različita javna savjetovanja koja provodi Europska komisija;

(c) pri sastavljanju izvješća Odbora regija na područjima u njegovoj nadležnosti predviđenim Ugovorima;

(d) pri primjeni europskih direktiva i uredbi na izrazito raznolikim područjima (voda, otpad, mobilnost, ušteda energije itd.);

(e) pri traženju europskih fondova (EFRR, ESF itd.);

(f) pri planiranju državnih potpora;

(g) pri suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima iz različitih država članica;

([1]) https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/programme-guide/part-a/who-can-participate/eligible-countries_en.

Uspostavljanje Erasmusa za lokalne i regionalne predstavnike

22. smatra da pouke proizašle iz evaluacije pripremnog djelovanja, korištenja instrumenta za lokalnu upravu i programa uzajamne razmjene predstavljaju izvor informacija, koje je potrebno iskoristiti u cilju unapređenja iskustva učenja i razmjene;

23. izražava želju da se potakne razmjena dobrih praksi među lokalnim i regionalnim vlastima, posebice u pogledu korištenja Europskog fonda za strateška ulaganja, programa Obzor 2020. te kohezijske politike i njihove kombinacije; u tom pogledu ističe da bi se Erasmus za lokalne i regionalne izabrane predstavnike mogao iskoristiti za pomaganje gospodarski slabije razvijenim regijama da ojačaju svoje administrativne kapacitete;

24. traži od Europske komisije da veću pozornost posveti potrebi za obavješćivanjem, praćenjem i osposobljavanjem lokalnih i regionalnih predstavnika EU-a u pogledu učinkovitog korištenja europskih fondova i međuregionalne suradnje na razini EU-a;

25. poziva Europsku komisiju da razmotri ili uzme u obzir nove inicijative koje predlažu udruženja lokalnih i regionalnih vlasti u cilju unapređenja postojećih politika Zajednice ili pokretanja novih inicijativa na europskoj razini;

26. smatra da europske institucije snose dio odgovornosti na području osposobljavanja lokalnih predstavnika u cilju boljeg poznavanja duha europske integracije kao i politika te da se stoga ne mogu oglušiti na ovaj poziv lokalnih predstavnika, posebice imajući u vidu europske izbore;

27. ponovno ističe svoju potporu, izraženu u Bijeloj knjizi o višerazinskom upravljanju iz 2009., stvaranju „Erasmusa za lokalne i regionalne predstavnike", svoju želju za suradnjom s Europskim parlamentom, Vijećem i Europskom komisijom, u cilju konceptualnog i operativnog oblikovanja tog programa kao i svoju podršku uspostavljanju programa obuke i razmjene iskustava te dobrih praksi namijenjenih lokalnim i regionalnim predstavnicima;

28. podsjeća na to da je 2012./2013. godine uspostavljen pilot projekt koji je doživio veliki uspjeh, uz više od 1 000 zaprimljenih kandidatura za 100 raspoloživih mjesta;

29. smatra da ovaj pilot projekt može poslužiti kao temelj za pokretanje programa s većim naglaskom na element obuke u cilju boljeg poznavanja europskih institucija i funkcioniranja Europske unije, koji bi također uključivao primjere praksi i razmjena s drugim lokalnim predstavnicima, čime bi se pojedinim lokalnim i regionalnim predstavnicima omogućilo da iz prve ruke iskuse duh europske suradnje kako bi to iskustvo podijelili sa svojim sugrađanima. Također bi se mogli razviti alati za e-učenje, u cilju bolje pripreme predviđene mobilnosti u okviru programa;

30. insistira na aspektu mobilnosti koji svakako treba očuvati, a razne studije upućuju na učinkovitost prijenosa znanja učenjem od kolega iz drugih zajednica. Te multilateralne razmjene među lokalnim predstavnicima stvarna su europska dodana vrijednost, u odnosu na bilateralnu suradnju;

31. smatra da bi se u cilju osiguravanja elementa obuke za predstavnike takvo osposobljavanje također moglo oslanjati, iako ne isključivo, na mrežu sveučilišta i europskih visokih škola, kao i na mjesta sjećanja koja su doprinijela stvaranju europske kulture i europskog duha;

32. izražava želju da lokalni i regionalni predstavnici po završetku osnovne obuke imaju mogućnost započeti suradnju s predstavnicima različitih država u okviru iste teme, kako bi:

(a) razmjenjivali dobre prakse;

(b) produbili svoje znanje o europskim odredbama;

(c) uspostavili konstruktivne ljudske veze;

(d) pokrenuli nove lokalne i regionalne inicijative;

(e) postali učinkovitiji ambasadori za prednosti suradnje s ljudima iz drugih zemalja, čime bi se gradio europski duh;

33. smatra da bi se uz pomoć tog instrumenta dodatno ojačao europski duh lokalnih i regionalnih čelnika te da bi se potaknuo razvoj europske svijesti u lokalnim i regionalnim vlastima;

34. smatra da bi takav sustav, u kojem bi se primijenile pouke dobivene iz pilot projekta, trebalo isprobati tijekom 2018., 2019. i 2020. godine kako bi ga se potom moglo uključiti u novo programsko razdoblje Europske komisije, po potrebi na različitoj pravnoj osnovi i uz stvaranje programa „Erasmus za lokalne i regionalne predstavnike" ili „Erasmus za lokalne i regionalne aktere";

35. naglašava da je program potrebno oblikovati tako da i političari koji se bave isključivo politikom kao i oni koji se politikom bave uz svoj posao, te osobe koje su na rukovodećim položajima više tehničke naravi, mogu u njemu sudjelovati kao i da je potrebno voditi računa o ravnopravnoj zastupljenosti žena i muškaraca te teritorijalnih jedinica, uz osiguravanje sudjelovanja predstavnika lokalnih i regionalnih jedinica neovisno o njihovoj veličini ili broju stanovnika;

36. traži od Komisije da predloži jednu ili više probnih formula, sa snažnim poticajnim učinkom te da izvuče pouke iz pilot projekta iz 2012. u cilju poboljšanja novog programa i većeg obrazovanja i iskustva lokalnih predstavnika na području Europske unije i njezinih politika;

37. smatra da bi se troškovi mogli podijeliti između proračuna Europske unije, lokalnih i regionalnih zajednica iz kojih potječu predstavnici i, po potrebi, obrazovnih institucija koje se u nekim državama članicama financiraju iz javnih fondova;

38. traži od država članica da podrže ovu inicijativu koja će ići u prilog njihovim građanima, posebice putem boljeg poznavanja politika, svakodnevice lokalnih vlasti u drugim državama članicama i europskih fondova kao i njihove konkretne provedbe te putem doprinosa stabilnosti i uzajamnom povjerenju među državama članicama;

39. predlaže Europskom parlamentu da podrži, kao što je to učinio 2012., program Erasmus za lokalne i regionalne predstavnike, i to različitim aktivnostima (izvješćima, konferencijama itd.), a posebice prijedlogom 2018. godine da se u okvir proračunskog postupka uvrsti pilot projekt, koji bi se počeo provoditi 2019.;

40. ističe da se program Erasmus za lokalne i regionalne izabrane predstavnike može uspostaviti isključivo dodjelom novih financijskih sredstava te da to ne smije podrazumijevati smanjenje proračunskih sredstava namijenjenih programu Erasmus+;

41. u potpunosti će se uključiti u uspostavu takvog programa, i to doprinoseći izradi prijava predstavnika koji u njemu sudjeluju, objavljujući pozive na iskaz interesa, organizirajući obrazovni modul tijekom Europskog tjedna regija i gradova te doprinoseći utvrđivanju jednog ili više internetskih modula izobrazbe;

42. traži da se što prije uspostavi radna skupina za izradu i pripremu tog programa, koja bi okupljala predstavnike Europske komisije, Europskog parlamenta i Odbora regija.

Bruxelles, 31. siječnja 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija – Poticanje suživota s problematičnim vrstama u okviru direktiva EU-a o prirodi

(2018/C 176/07)

Izvjestitelj: Csaba Borboly (RO/EPP), predsjednik Vijeća okruga Harghita

Referentni dokument/i: Samoinicijativno mišljenje

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. skreće pozornost na činjenicu da bioraznolikost, mreža Natura 2000. i zaštita vrsta predstavljaju pitanja od zajedničkog europskog interesa koja se tiču svih država članica i regionalnih i lokalnih vlasti te smatra da je stoga izrazito važno nastaviti provoditi i razvijati postojeću praksu, prema kojoj države članice, regije i lokalne vlasti, u skladu s načelima solidarnosti i supsidijarnosti, poduzimaju koordinirane mjere u cilju ostvarenja zadanih ciljeva i postizanja zajedničke koristi;

2. ponavlja stav iz svog prethodnog mišljenja, izrađenog tijekom provjere prikladnosti direktiva o prirodi, a koji dijeli i Europski parlament, da nema potrebe revidirati direktive o prirodi, već da je bolje naglasak stavljati na njihovu ispravnu provedbu koja se treba odvijati u skladu s najnovijim tehničkim i znanstvenim dostignućima u različitim regijama i državama članicama EU-a, iskorištavajući pritom fleksibilnost koju direktive omogućuju u rješavanju specifičnih lokalnih problema koji se tiču sukoba do kojih može doći između pojedinih vrsta i ljudskih aktivnosti; stoga se obvezuje na to da će Akcijskom planu za prirodu, ljude i gospodarstvo doprinijeti time što će osigurati poduzimanje odgovarajućih napora, među ostalim za promicanje suživota s problematičnim vrstama u okviru relevantnih aktivnosti na europskoj, nacionalnoj, lokalnoj i regionalnoj razini;

3. naglašava ključnu važnost tih direktiva jer su mreža Natura 2000. i učinkovita koordinacija politike zaštite okoliša uvelike pridonijele usklađivanju ciljeva povezanih s bioraznolikošću u državama članicama, što jasno pokazuje dodanu vrijednost Europske unije;

4. podsjeća na odgovornost država članica da na svojim područjima pronađu odgovarajuća rješenja, a unutar okvira i u duhu direktiva u obzir uzmu specifične situacije koje se tiču pojedinih vrsta i zasebnih problema u različitim regijama, uključujući u taj postupak ne samo lokalne i regionalne vlasti već i druge dionike;

5. napominje da mnogi problemi povezani sa suživotom ljudi i problematičnih vrsta mogu biti uzrokovani pritiskom ljudskih aktivnosti na prirodna staništa brojnih vrsta i često neprimjerenim ponašanjem ljudi prema tim životinjama, počevši od invazivnih aktivnosti u zaštićenim područjima preko aktivnog uzgoja u svrhu lova ili turizma do neprimjerenog gospodarenja otpadom koje u ljudska naselja privlači, primjerice, velike zvijeri; stoga naglašava da je potrebno usvojiti sveobuhvatan pristup bioraznolikosti te ističe potrebu za pronalaženjem rješenja za specifične probleme u lokalnom kontekstu, što pak zahtijeva blisku suradnju između raznih razina upravljanja i svih relevantnih dionika;

6. nada se da će se u pripremi sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira predvidjeti odgovarajuća sredstva za financiranje zaštite, prevencije (uključujući podizanje svijesti i obrazovanje u vezi s okolišem), kompenzacijskih mjera, istraživanja i drugih specifičnih inicijativa namijenjenih razvoju u različitim relevantnim područjima djelovanja i u okviru relevantnih fondova EU-a;

7. ponovo ističe da je poboljšanje stanja bioraznolikosti u interesu svih lokalnih i regionalnih razina Europske unije te da je stoga nužno provesti koordinirane mjere;

8. skreće pažnju na činjenicu da je u mnogim regijama došlo do kvantitativnog i kvalitativnog poboljšanja bioraznolikosti i okoliša i da zbog toga postoji veća vjerojatnost interakcije s ljudskim zajednicama. U slučaju nekih problematičnih vrsta, takvi bi susreti ljude i gospodarske aktivnosti mogli izložiti znatnom riziku ukoliko se lokalne zajednice nisu na odgovarajući način pripremile ili ukoliko im za rješavanje tih problema nije predloženo nikakvo primjereno, realno i proporcionalno rješenje prilagođeno lokalnim posebnostima;

Rad na učinkovitijoj provedbi

9. s obzirom na definiciju pojma „problematične vrste” koji podrazumijeva vrste koje se zbog svoje biologije i etologije natječu s različitim ljudskim aktivnostima za zajedničko korištenje resursa i prostora, poziva na donošenje novih mjera temeljenih na znanstvenim činjenicama koje bi se mogle upotrijebiti pri osmišljavanju odgovarajućih načina provedbe direktiva i raznih drugih mjera;

10. smatra da je za očuvanje bioraznolikosti i provedbu direktiva nužno izdvojiti sredstva za multidisciplinarno i sveobuhvatno istraživanje u okviru kojeg bi društvene znanosti imale jednako važnu ulogu uz prirodne znanosti specifične za to područje;

11. naglašava da su lokalne i regionalne zajednice, u tri temeljna aspekta, glavni protagonisti u zaštiti okoliša i očuvanju bioraznolikosti: prvo, kao glavni pokretači ulaganja ostvarenih sredstvima država članica i fondova ESI; drugo, kao javna regulatorna tijela ili tijela odgovorna za izdavanje dozvola u poljoprivrednom sektoru i u okviru teritorijalnog i urbanističkog planiranja, zahvaljujući čemu mogu uvelike utjecati na namjenu zemljišta i stoga osigurati da se pitanjima povezanima s okolišem da prioritet; treće, lokalne i regionalne vlasti najbliže su lokalnom stanovništvu i imaju važnu funkciju jer mu pružaju informacije, poticaje i podršku u pogledu zaštite staništa i problematičnih vrsta;

12. poziva Europsku komisiju da nastavi djelovati i više raditi na prijenosu znanja kako bi na lokalnoj i regionalnoj razini podržala rješenja za suživot s problematičnim vrstama te, po mogućnosti, potencijalne probleme pretvorila u prednosti; to bi trebalo uključivati promicanje najboljih praksi u pogledu modela najprimjerenijih za upravljanje područjima obuhvaćenima mrežom Natura 2000. i zaštićenim vrstama. Nevladine organizacije i druge relevantne dionike, kao nosioce praktičnog znanja iz relevantnih projekata koje provode diljem Europe, trebalo bi smatrati važnim partnerima u području prijenosa znanja;

13. izražava zabrinutost zbog toga što je primijećeno da se lokalne zajednice u više država članica protive povratku, prisutnosti i širenju populacija problematičnih vrsta. Neodgovarajući načini rješavanja sukoba, kao i neuspješni, nedovoljni ili loše objašnjeni načini upravljanja dovode do odbacivanja politike okoliša. To se posebice događa u pojedinim regijama gdje žive veliki grabežljivci i gdje to dovodi do razvoja nezakonitog lova, stupičarenja i trovanja, što je za svaku osudu i što se ne može riješiti samo uvođenjem zabrana i kazni;

14. primjećuje da u mnogim državama članicama postoje izvanredne lokalne i regionalne prakse suživota s problematičnim vrstama, posebice velikim zvijerima, te vjeruje da je upravo zbog toga važno insistirati na razvijanju lokalnih i regionalnih projekata inspiriranih tim primjerima; ukazuje na činjenicu da – pored tih lokalnih, regionalnih ili nacionalnih javnih ili privatnih inicijativa – i projekti programa LIFE mogu predstavljati primjere najboljih praksi, pod uvjetom da se održavaju i nastavljaju i nakon okončanja samog projekta;

15. nada se da će se prilikom planiranja sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira u sklopu nove etape programa Obzor 2020. i mehanizma koji će zamijeniti fondove ESI posebna pozornost posvetiti aktivnostima povezanima sa zaštićenim vrstama, našoj zajedničkoj europskoj baštini i, posebice, učinkovitim i djelotvornim ulaganjima i inicijativama koji se tiču velikih zvijeri i problematičnih vrsta, a u obzir uzimaju interese zajednica;

16. uvjerava Europsku komisiju u svoju bezuvjetnu potporu uspostavi budućih platformi posvećenih biogeografskim regijama i insistira na tome da je izravno sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti ključno za njihovo dobro funkcioniranje;

Nove inicijative u području istraživanja i razvoja

17. naglašava potrebu da se prilikom izbora studija posebno težište stavlja na procese istraživanja i razvoja koji doprinose postizanju ciljeva na području bioraznolikosti, gospodarskih i socijalnih ciljeva te ciljeva povezanima s upravljanjem u vezi s divljim životinjama, a koji bi se mogli primijeniti na konkretan i brz način;

18. smatra da u procesu istraživanja i razvoja na lokalnoj i regionalnoj razini, kad je riječ o manje razvijenim regijama i općinama u kojima se nalaze područja velike prirodne vrijednosti i važna staništa, treba izbjegavati nejednakosti, uključujući i nedovoljnu zastupljenost u pristupu sredstvima namijenjenima istraživanju;

19. želi precizirati da su različiti pilot-projekti povezani s bioraznolikošću uvelike pridonijeli prijenosu znanja među državama članicama te su u brojnim slučajevima osigurali pozitivan učinak jer su lokalnim zajednicama pomogli da bolje shvate i prihvate različite ciljeve te da na konkretan način surađuju s javnim tijelima vlasti i nevladinim organizacijama na zaštiti vrijednih vrsta i vrsta kojima prijeti izumiranje;

20. međutim, primjećuje da u velikom broju slučajeva te inicijative nisu stalnog karaktera, odnosno da su jednokratne i privremene; stoga smatra da je u postupak odabira projekta važno uključiti kriterij praćenja (u praksi) projekata koje su prethodno proveli dotična organizacija ili njezini članovi jer bi to doprinijelo učinkovitom korištenju europskih fondova;

21. smatra da je nužno poduzeti nove mjere kako bi se u lokalnim zajednicama u potpunosti ostvarili pozitivni vanjski učinci koji se često spominju u vezi s bioraznolikošću i velikim grabežljivcima jer te mogućnosti često nisu dovoljno iskorištene ili ne postoje uvjeti, odnosno potrebne kompetencije i potpora, za njihovu realizaciju;

Posebni aspekti povezani s velikim zvijerima

22. smatra da je – kad je riječ o velikim zvijerima koje zbog svog ponašanja, fizičkih i ekoloških obilježja i instinkta mogu uzrokovati znatnu štetu ljudskom zdravlju, pa čak i nanijeti smrtne ozljede, te koje ozbiljno ugrožavaju zdravlje i dobrobit stoke – dosadašnji pristup u nekim regijama bio manjkav i da stoga treba poboljšati upravljanje problemima povezanima s velikim zvijerima i u potpunosti iskoristiti relevantna iskustva prikupljena u okviru projekata istraživanja i razvoja i drugih relevantnih projekata kako bi se smanjile posljedice i opasnosti koje prijete ljudima i domaćim životinjama;

23. smatra da velike zvijeri izvan naseljenih područja moraju biti zaštićene u skladu sa svojim stupnjem zaštite, bez obzira na to žive li na zaštićenom lokalitetu koji je dio mreže Natura 2000. ili izvan njega; međutim, vjeruje da je u slučajevima gdje velike zvijeri u naseljena područja prodiru ne samo povremeno već redovno posrijedi obrazac ponašanja koji, s jedne strane, predstavlja rizik za ljude (naročito za djecu i starije osobe te osobe smanjene mobilnosti), a s druge se strane ne može smatrati prirodnim za „problematičnu jedinku" dotične vrste; smatra da u takvim slučajevima treba učiniti sve za smanjenje rizika te, ako je to neizbježno, na odgovarajući i kontroliran način ukloniti problematične jedinke o kojima se radi ili poduzeti bilo koje druge potrebne mjere; te mjere treba poduzeti u skladu s relevantnim planom upravljanja, ako on postoji. Cilj je osigurati da na svim područjima postoje planovi upravljanja kako bi se istovremeno upravljalo očuvanjem okoliša i problemima. U svakom slučaju, mjere koje se poduzimaju protiv „problematičnih jedinki" moraju biti izuzetak i ne smiju utjecati na budućnost i održivost dotične populacije;

24. izražava veliko žaljenje zbog toga što poljoprivrednici i stočari trenutačno ne sudjeluju u aktivnostima platforme posvećene velikim europskim grabežljivcima, što znači da ta skupina dionika ne može izravno izraziti svoje specifične interese u okviru mehanizma suradnje koji je uspostavila Europska komisija; stoga potiče sve dionike da pokažu da su voljni naći kompromisno rješenje kako bi što prije stvorili neophodne uvjete i osigurali da se u okviru platforme u obzir uzimaju svi interesi;

Lokalni i regionalni aspekti u kontekstu bioraznolikosti

25. skreće pozornost na činjenicu da se u brojnim regijama kvaliteta i razmjeri staništa velikih grabežljivaca povećavaju, što, međutim, zajedno s određenim poljoprivrednim čimbenicima, može dovesti do slabljenja pojedinih tradicionalnih oblika poljoprivrede; primjećuje da, posebice na planinskim pašnjacima i livadama, brojna druga staništa, uključujući zaštićena orintološka područja i lokalni biljni svijet, nestaju istovremeno s nestajanjem ljudskih aktivnosti potrebnih za njihovo očuvanje;

26. kad su posrijedi staništa i s njima povezani oblici poljoprivrede, smatra nužnim uvesti nove poticajne mjere i učiniti ih dostupnima poljoprivrednicima ne samo u područjima koja su u izravnoj vezi s mrežom Natura 2000. već i u susjednim područjima jer ti oblici poljoprivrede, posebno oni tradicionalni, koji su uglavnom ekstenzivni i uvažavaju lokalna obilježja, u velikoj mjeri doprinose poboljšanju bioraznolikosti i održivom razvoju ruralnih područja. Potiče Europsku komisiju da takve nove poticajne mjere i eventualne metode prilagodbe predloži u svojoj predstojećoj ocjeni učinka zajedničke poljoprivredne politike na bioraznolikost;

27. uviđa da bi mjere koje lokalne i regionalne vlasti poduzimaju za postizanje ciljeva povezanih s bioraznolikošću mogle biti mnogobrojnije i djelotvornije; međutim, smatra da treba ojačati suradnju i koordinaciju s državama članicama i EU-om kako bi se naglasile sve potencijalne mogućnosti koje se otvaraju uključivanjem lokalnih i regionalnih vlasti, što iziskuje odgovarajući okvir;

28. traži da se državama članicama, ali prije svega lokalnim i regionalnim vlastima, osigura tehnička podrška koju nude agencije EU-a kako bi mogle provesti svoje vlastite programe koji se sufinanciraju iz nacionalnih i/ili europskih fondova;

29. smatra nužnim osigurati izravnu uključenost lovaca, lovočuvara, šumara i uzgajivača stoke u izvještavanje i izradu akcijskih planova o bioraznolikosti jer za brojne vrijedne ili zaštićene vrste upravo oni uvelike doprinose stvaranju i održavanju trenutnog stanja – koje se smatra prirodnim – jer se brinu o vrstama i reguliraju ih, organiziraju i strukturiraju šume te upravljaju potrebnom infrastrukturom;

30. poziva države članice da primijene izuzeća i odstupanja iz direktiva o prirodi u pogledu određenih vrsta koje mogu prouzročiti probleme i da to učine uz nužnu brzinu, fleksibilnost i odgovarajuće poštovanje stanja na regionalnoj ili lokalnoj razini te po potrebi u suradnji sa susjednim državama članicama / regijama; također smatra da bi regionalni i nacionalni projekti u vezi s velikim grabežljivcima i problematičnim vrstama trebali u obzir uzeti specifičnosti i tradicije lokalnih područja i regija te njihovu prirodnu i kulturnu baštinu;

Dosljednost politika

31. skreće pozornost na činjenicu da se sustavi plaćanja povezani s područjima koje obuhvaća mreža Natura 2000. uvelike razlikuju od države članice do države članice i da je u nekim državama članicama u okviru provedbe zajedničke poljoprivredne politike odlučeno da se odustane od uvođenja tih plaćanja iako u njima žive znatne populacije velikih grabežljivaca; smatra da je na tom polju potrebno poduzeti mjere već u tekućem programskom razdoblju;

32. predlaže da se prilikom razvijanja i modernizacije prometne infrastrukture, posebno cestovne i željezničke, posebna pozornost prida međusobnoj povezanosti staništa velikih zvijeri i koridora kojima se one kreću. S obzirom na sve veću rascjepkanost staništa uzrokovanu načinom podjele europskog krajolika i njegovim specifičnim rasporedom, veliki grabežljivci – bilo da je riječ o jedinkama ili čoporima – često su prilikom migracije između različitih dijelova svojih staništa prisiljeni prelaziti preko područja koja koriste ili naseljavaju ljudi. Takva situacija zahtijeva posebnu pažnju na razini planiranja uporabe zemljišta i organizacije upravljanja zaštićenim lokalitetima i okolnim područjima;

33. poziva Europsku komisiju i države članice da programe financiranja na učinkovitiji način prilagode rješavanju pitanja bioraznolikosti i upravljanja staništima, uključujući staništa velikih grabežljivaca, kako bi se osigurao razvoj potrebne infrastrukture i ljudskog kapitala za upravljanje sukobima između ljudi i određenih životinjskih vrsta te pružila brza i jednostavna kompenzacija;

34. slaže se s činjenicom da se na zaštitu okoliša, a naročito na poboljšanje bioraznolikosti, može uspješno primijeniti model višerazinskog upravljanja; stoga smatra da su na tom polju potrebne nove koordinirane mjere;

Daljnji koraci

35. u cilju poticanja što savjesnijeg i šireg uključivanja lokalnih i regionalnih vlasti predlaže da se tijekom 2019. u suradnji s Europskom komisijom organizira konferencija o suživotu s problematičnim vrstama, a posebice s velikim grabežljivcima, koji bi bio siguran i koristan za zajednice. To bi omogućilo procjenu učinka samoinicijativnog mišljenja i funkcioniranja platformi koje se odnose na europske i biogeografske regije te održavanje političke i znanstvene rasprave o konkretnim mjerama koje bi trebalo provesti nakon 2021.;

36. poziva Europsku komisiju da poduzme nužne korake kako bi osigurala izravnu uključenost lokalnih i regionalnih zajednica te njihovih organizacija i predstavnika te omogućila njihovo učinkovito i djelotvorno sudjelovanje u provedbi platformi i mehanizama suradnje posvećenih problematičnim vrstama i razradi povezanih politika; od Komisije traži da objavi preporuke i smjernice za to područje kako bi državama članicama pomogla u razmjeni dobrih praksi;

37. smatra da bi bilo korisno da lokalne i regionalne vlasti kojih se tiče problem velikih grabežljivaca već u tekućem programskom razdoblju pokrenu suradnju po uzoru na europske grupacije za teritorijalnu suradnju (EGTS), bilo na makroregionalnoj razini ili razini biogeografskih regija, bilo u formatu otvorenom svim područjima EU-a, u cilju rješavanja zajedničkih ili sličnih problema te učinkovitijeg i koordiniranijeg djelovanja.

Bruxelles, 31. siječnja 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija – Jedinstveno digitalno tržište: preispitivanje na sredini provedbenog razdoblja

(2018/C 176/08)

Izvjestitelj:	Alin-Adrian NICA (RO/ALDE), gradonačelnik Dudeștii Noija
Referentni dokument:	Preispitivanje provedbe Strategije jedinstvenog digitalnog tržišta na sredini provedbenog razdoblja – Povezano jedinstveno digitalno tržište za sve COM(2017) 228 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. pozdravlja postupak Komisije koja je na sredini provedbenog razdoblja Strategije jedinstvenog digitalnog tržišta odlučila analizirati stanje provedbe u okviru inicijative koja je izuzetno korisna za utvrđivanje dosad ostvarenog napretka, kao i mjera koje treba poduzeti za ispunjenje preuzetih obveza, što predstavlja područja koja iziskuju ulaganje većih napora i usvajanje novih mjera;

2. ponovno ističe važnost lokalnih i regionalnih vlasti te njihovu ulogu u provođenju preporuka Strategije jedinstvenog digitalnog tržišta, s obzirom na to da one predstavljaju pokretač gospodarskog rasta na lokalnoj i regionalnoj razini i nalaze se u položaju koji im može omogućavati da proizvode i koriste velik broj računalskih digitalnih proizvoda i usluga te da njima upravljaju;

3. podsjeća na potporu za razvoj elektroničke komunikacije na unutarnjem tržištu, čiji je cilj poticati dinamičan i održiv razvoj u svim gospodarskim sektorima te u tom pogledu naglašava ključnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti i njihov potencijal za digitalizaciju europske industrije;

4. ističe da lokalne i regionalne vlasti imaju važnu ulogu u pružanju digitalnih usluga građanima te u uvođenju digitalne infrastrukture i upravljanju njome, i to često u kontekstu prekogranične ili međuregionalne suradnje; te usluge iziskuju poduzimanje hitnih mjera usmjerenih na ostvarivanje uravnoteženih promjena u pogledu prepreka koje otežavaju razvoj prekograničnih internetskih aktivnosti, uključujući razlike koje postoje među zakonodavstvima država članica u pogledu ustroja i funkcioniranja javne uprave te ugovora i autorskih prava ([1]);

5. preporučuje stvaranje uvjeta kojima bi se olakšalo spajanje svih geografskih područja na širokopojasne i vrlo brze širokopojasne usluge koje će dugoročno biti učinkovite u konkurentnom okruženju te poziva Komisiju da u okviru provedbe jedinstvenog digitalnog tržišta redovito izvješćuje o napretku u premošćivanju digitalnog jaza, osobito na regionalnoj i lokalnoj razini ([2]);

6. ističe da je važno obuhvatiti sve aspekte povezane s interoperabilnošću i elektroničkom identifikacijom (e-identifikacija), elektroničkim potpisom, elektroničkom obradom dokumenata i drugim sastavnicama elektroničkog upravljanja (e-uprava), po uzoru na modele koji se primjenjuju u zemljama i regijama koje su ostvarile velik napredak na tom području, kako bi se zajamčili sigurnost i povjerenje građana i poduzeća;

7. ističe da digitalizacija društva predstavlja priliku za rast i otvaranje radnih mjesta, posebno u udaljenim regijama i regijama koje se suočavaju s demografskim izazovima;

8. slaže se s time da se pravni okvir autorskih prava modernizira u skladu s digitalnom revolucijom i promjenama u navikama potrošača te ističe ključnu ulogu koju lokalne i regionalne vlasti mogu imati u usklađivanju tih prava, kao i njihov potencijal na tom polju;

([1]) CdR 00039/2016.
([2]) CdR 02646/2015.

9. ponovo potvrđuje važnost ulaganja u istraživanje na području informacijskih i komunikacijskih tehnologija radi osiguranja rasta i razvoja novih poduzeća i smatra da bi uporaba tih tehnologija na polju inovacija mogla omogućiti rješavanje ključnih društvenih i gospodarskih izazova ([3]);

10. predlaže da se razmotri mogućnost primjene pravičnog i objektivnog sustava poreza na prihode od prekogranične internetske prodaje kojim bi se izjednačila razina poreza koji plaćaju poduzeća koja se bave elektroničkom trgovinom na cijelom području EU-a i time pojačale poslovne djelatnosti poduzeća, i to posebice malih i srednjih poduzeća;

Kibersigurnost i poboljšanje instrumenata za borbu protiv kibersigurnosnih incidenata

11. ističe da bi nova strategija kibersigurnosti Europske komisije trebala doprinijeti poboljšanju prevencije od kibersigurnosnih incidenata, njihovog otkrivanja i reagiranja na njih, a u slučaju najtežih incidenata, potaknuti bolju razmjenu informacija i veći stupanj koordinacije između država članica i Komisije; za to će biti potrebno da partnerstva uspostavljena među državama članicama, institucijama EU-a, lokalnim i regionalnim vlastima, privatnim sektorom i civilnim društvom intenziviraju suradnju ([4]);

12. poziva na razvijanje standarda, instrumenata i mehanizama kojima će se zajamčiti sigurnost mreža i informatičkih sustava i koji će biti u stanju pratiti brze promjene na području informatičkih prijetnji kako bi se u svim državama članicama osigurala visoka razina zaštite;

13. naglašava da slabosti na polju sigurnosti pri skladištenju podataka i pristupu podacima te sve veći broj kibernetičkih napada na važnu gradsku infrastrukturu i sustave upravljanja gradovima iziskuju širi spektar sistemskih i koordiniranih intervencija koje obuhvaćaju ublažavanje i prevenciju te čija se provedba osigurava kako inicijativama proizišlima s tržišta tako i propisima koje donose i provode tijela vlasti. Potrebno je razviti naprednu sigurnosnu obuku te je provoditi i na razini lokalnih i regionalnih vlasti, uključujući one zadužene za e-nabavu i uvođenje tehnologija pametnih gradova te za svakodnevno upravljanje tim tehnologijama;

14. napominje da se ciljevi jedinstvenog digitalnog tržišta mogu postići samo ako su vrijednosti, društvo i nacionalna gospodarstva zaštićeni od negativnih učinaka kibernapada i ako se poštuju temeljne vrijednosti kao što su sloboda izražavanja, pravo na privatnost te promicanje otvorene, slobodne i transparentne uporabe kibertehnologije;

15. svjestan je opasnosti koju predstavljaju prekogranični kibersigurnosni incidenti čija učestalost i opasnost rastu alarmantnom brzinom. Budući da prijetnje te vrste, usmjerene na mreže i informatičke sustave, mogu spriječiti odvijanje gospodarskih aktivnosti i nanijeti znatne financijske gubitke te time narušiti povjerenje korisnika i ozbiljno naštetiti gospodarstvu EU-a, Odbor poziva države članice na jačanje međusobne suradnje i koordinacije, posebice u pogledu upravljanja prekograničnim kibersigurnosnim incidentima velikih razmjera;

16. uvjeren je da treba ojačati povjerenje korisnika u elektroničke usluge te osigurati da oni budu obaviješteni o svojim pravima i zaštićeni prilikom kretanja u internetskom okruženju; istovremeno je nužno zaštititi autorska prava i intelektualno vlasništvo;

17. slaže se s osnivanjem agencije Europske unije za kibersigurnost koja bi imala stabilni operativni okvir koji bi uključivao odgovornost za cijeli životni ciklus kibersigurnosti, odgovornost za sprečavanje i otkrivanje kibersigurnosnih incidenata te njihovo rješavanje;

18. podržava prijedlog za administrativno održavanje europskog okvira za opće sigurnosno certificiranje u području IKT-a i tehničko upravljanje tim okvirom koji će se temeljiti na postojećim sustavima za certifikaciju na području sigurnosti, a priznavat će ga sve države članice EU-a;

19. preporučuje da se nastave poduzimati mjere za borbu protiv kibenapada, i to provedbom sigurnosnih mjera za bolju zaštitu kritične infrastrukture kako bi građani i poduzeća mogli koristiti sigurno i pouzdano digitalno okruženje u kojem se poštuju temeljna prava i vrijednosti EU-a unutar odgovarajućeg pravnog okvira;

([3]) CdR 5559/2013.
([4]) CdR 625/2012.

Razvoj internetskih platformi

20. naglašava ulogu koju bi internetske platforme mogle imati u olakšavanju rasprava o temama od zajedničkog interesa relevantnih za instalaciju, održavanje i razvoj širokopojasnih mreža velike brzine u svim regijama i područjima EU-a;

21. pozdravlja najavu Komisije o stvaranju „centara digitalnih inovacija" i poziva je da prilikom raspodjele sredstava osigura geografsku ravnotežu ([5]);

22. napominje da je, za rješavanje postojećih gospodarskih i socijalnih izazova i uključivanja građana u društvo temeljeno na znanju, neophodno izgraditi širokopojasne mreže;

23. ukazuje na činjenicu da korištenje mreže i na njoj dostupnih usluga čimbenik je gospodarskog rasta i zapošljavanja, ali i socijalne ravnopravnosti te jednakog pristupa informacijama. Pristup internetu može se smatrati istinskim pravom građana i pokazateljem kvalitete života;

24. utvrđuje sve veći utjecaj internetskih platformi (tražilica, platformi za društvenu komunikaciju, trgovina aplikacijama itd.) u okviru internetskog gospodarstva;

25. preporučuje izgradnju održivih i učinkovitih mreža. Ostvarenje širokopojasne mreže dobre pokrivenosti zahtijeva znatna i dugoročna ulaganja u infrastrukturu, a nadležna tijela moraju osigurati instrumente koji privatnim poduzećima u ruralnim područjima olakšavaju pristup mreži;

26. predlaže da se više pozornosti posveti učinkovitijem dodjeljivanju radio frekvencija i poticanju privatnih ulaganja dopunjenih javnim ulaganjima kako bi se ispunili ciljevi koji se odnose na sustave elektroničkih komunikacija i izbjegla monopolizacija mreža;

27. smatra da je potrebno ojačati povjerenje građana i poduzetnika u korištenje elektroničkih usluga, putem stalnih informativnih kampanja o njihovim pravima i jamčenja odgovarajuće razine zaštite pri aktivnostima u mrežnom okruženju te poziva na upotrebu učinkovitih mjera za uklanjanje nezakonitog sadržaja kojem su izloženi;

28. ističe da države članice, lokalne i regionalne vlasti – koje su često nadležne za škole i obrazovne ustanove – i druge zainteresirane strane moraju uskladiti svoj odgovor kako bi podržale napore koji se poduzimaju za poboljšanje digitalnih sposobnosti i spriječile isključenost ljudi iz društva i gospodarstva temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama. S tim u vezi naglašava golemu važnost digitalne pismenosti i vještina građana, radnika i tražitelja zaposlenja za sveobuhvatnu provedbu digitalizacije u gospodarstvu i društvu ([6]) te izražava zabrinutost zbog nejednakosti u posjedovanju digitalnih vještina koje je utvrdila Komisija;

Osigurati okvir neophodan za funkcioniranje gospodarstva podataka

29. napominje da neprestane promjene gospodarstva u postupku digitalizacije otvaraju nove mogućnosti lokalnim i regionalnim vlastima da na najbolji način iskoriste potencijal rasta digitalnog gospodarstva. Potrebna su znatna ulaganja u infrastrukturu i tehnologiju IKT-a, i to posebice u području računalstva u oblaku, velikih količina podataka te istraživanja i inovacija, kako bi se potakla konkurentnost industrije i poboljšale javne usluge, uključivost i vještine. U tom kontekstu podržava odluku Komisije da nastavno na komunikaciju „Pravedan i učinkovit sustav oporezivanja u Europskoj uniji za jedinstveno digitalno tržište" od 21. rujna 2017. do proljeća 2018. predstavi zakonodavni prijedlog za europska pravila o oporezivanju dobiti u digitalnom gospodarstvu ([7]);

30. pozdravlja činjenicu da se, zahvaljujući inicijativi WiFi4EU, potiče besplatna internetska povezivost za korisnike u lokalnim zajednicama i da se privatne ulagače na taj način potiče da sudjeluju u razvoju infrastrukture za digitalne mreže;

31. podržava inicijativu WiFi4EU koju namjerava promicati na razini lokalnih zajednica i o čijim potencijalnim prednostima želi obavijestiti građane kako bi u trenutku prvog poziva na podnošenje ponuda što veći broj europskih javnih vlasti koje zadovoljavaju uvjete bio spreman prijaviti se za pristup dostupnim sredstvima;

([5]) CdR 02646/2015.
([6]) CdR 02646/2015.
([7]) Vidjeti mišljenje OR-a COR-2017/01530.

32. primjećuje da će poboljšanje kvalitete širokopojasnog interneta biti od velike važnosti za razvoj mreža 5G – što će utjecati na digitalizaciju gospodarstva i društva – i razvoj inovativnih i konkurentnih digitalnih usluga, što će dovesti do dugoročne društvene i gospodarske koristi, rasta, otvaranja novih radnih mjesta i kohezije. U tom smislu ponavlja svoj poziv Europskoj komisiji da u najkraćem mogućem roku dovrši standardizaciju tehnologija 5G, s obzirom na to da su standardi od iznimne važnosti za konkurentnost i interoperabilnost telekomunikacijskih mreža;

33. ističe postojeće probleme u vezi s pristupom prekograničnim uslugama, s gledišta potrošača koji žele pristupiti uslugama države članice u kojoj nemaju uobičajeno boravište;

34. ističe pozitivan učinak koji će imati prekogranična prenosivost elektroničkih usluga, budući da će korisnici moći – iz svojih domova ili kada putuju u druge države članice – pristupiti internetskom sadržaju na koji su se pretplatili;

35. poziva na ulaganje većih napora kako bi se svim europskim građanima olakšao pristup internetskim uslugama dostupnim u drugim državama članicama i time riješio problem geografskog blokiranja te poziva na uklanjanje svih oblika neopravdane diskriminacije među građanima iz različitih država Unije;

36. podržava zabranu blokiranja pristupa web-mjestima i drugim internetskim sučeljima na temelju boravišta stranke te preusmjeravanje stranaka s nacionalnih web-mjesta na druge, s obzirom na to da takve prakse štete i potrošačima i poduzećima kao krajnjim korisnicima roba ili usluga. Stranku treba preusmjeravati isključivo uz njezinu suglasnost, a poduzeća bi morala imati obvezu da stranci osiguraju jednostavan pristup inačici internetskog sučelja kojoj je pokušala pristupiti prije preusmjeravanja;

37. naglašava neravnotežu koja se trenutačno javlja između interesa kreatora digitalnog sadržaja i interesa korisnika te utvrđuje da je potrebno modernizirati zakonodavstvo o autorskim pravima i intelektualnom vlasništvu;

38. primjećuje da napredak digitalizacije, primjerice usluga u oblaku ili internetskog prijenosa (eng. *streaming*), donosi ogromne izazove, posebno na području autorskih prava ([8]);

39. potiče sve intenzivnije korištenje kompjutorskih aplikacija u oblaku za pristup europskim, globalnim i drugim podatkovnim infrastrukturama koje su od ključne važnosti za djelatnosti koje se obavljaju u različitim područjima te naglašava da se pristup infrastrukturi podataka mora odvijati u uvjetima zajamčene visoke sigurnosti, prenosivosti podataka i interoperabilnosti;

Garancija zaštite osobnih podataka

40. ističe ključnu odgovornost neovisnih tijela zaduženih za zaštitu osobnih podataka;

41. smatra da strategiju zaštite osobnih podataka treba prilagoditi dinamičnim potrebama virtualnog prostora koji se neprestano mijenja, imajući na umu da je zaštita osobnih podataka važna za razne sektore, među ostalim pravosuđe, gospodarstvo, komunikacije, obrazovanje, zdravstvo, upravu i zaštitu potrošača;

42. pozdravlja činjenicu da je Komisija državama članicama prepustila određeni stupanj slobode u primjeni iznimke korištenja zaštićenih djela u obrazovne svrhe. Na taj se način podržava nacionalni, regionalni i lokalni identitet, a uz to i postojanje određenih vrsta licenci nastalih u različitim društvenim i političkim okolnostima ([9]);

43. smatra da je dugoročno potrebno bolje uskladiti pravni okvir koji se odnosi na naknade za autore, stvaraoce i umjetnike ([10]);

Lokalni i regionalni značaj / važnost za OR

44. smatra da gradovi i regije imaju ključnu ulogu u stvaranju baza podataka koje sadrže javne informacije, pružanju sigurnosnih podataka, razvoju potrebnih digitalnih vještina, osiguravanju i omogućavanju financija za širokopojasne mreže i stvaranju okruženja povoljnih za međuregionalnu i prekograničnu razmjenu e-usluga, što bi moglo dovesti do snažne podrške za pružanje usluga na visokoj razini i podatkovno gospodarstvo;

([8]) CdR 02646/2015.
([9]) CdR 05114/2016.
([10]) CdR 00039/2016.

45. napominje da je u svojim prijašnjim mišljenjima OR u više navrata istaknuo doprinos koji lokalne i regionalne vlasti mogu dati u svim fazama prikupljanja podataka i pružanja usluga građanima i poduzećima. Ta se činjenica može vidjeti i na terenu: Europa nudi brojne primjere za potencijalnu suradnju između regija, nacionalnih vlasti i istraživačkih centara na području jedinstvenog digitalnog tržišta;

46. naglašava važnu ulogu koju lokalne i regionalne vlasti mogu imati pri poticanju usklađivanja podataka i potencijala rasta digitalnog gospodarstva pa bi stoga taj aspekt trebalo uzeti u obzir pri poduzimanju mjera na nacionalnoj razini, ali i na razini EU-a;

Posljedice namjere Ujedinjene Kraljevine da istupi iz Europske unije na jedinstveno digitalno tržište

47. primjećuje da su nakon odluke stanovništva Ujedinjene Kraljevine o izlasku iz Unije poduzeća suočena s razdobljem nesigurnosti u pogledu povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a. Kad je riječ o poduzećima koja pružaju dobra ili usluge putem interneta, posebice na području digitalnog sadržaja, ključno je pitanje kako će se inicijativa Europske komisije za jedinstveno digitalno tržište primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu;

48. smatra da će se, ako Ujedinjena Kraljevina prihvati slobodno kretanje robe i usluga, jedinstveno digitalno tržište u njoj trebati primjenjivati i nakon dvogodišnjeg razdoblja pregovora o Brexitu.

Bruxelles, 31. siječnja 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija – Dokument za razmatranje o budućnosti financija EU-a

(2018/C 176/09)

Izvjestitelj: Marek Woźniak (PL/EPP), predsjednik Velikopoljskog vojvodstva

Referentni dokument: Dokument za razmatranje o budućnosti financija EU-a, Europska komisija

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. pozdravlja mjere koje je Europska komisija poduzela s ciljem pokretanja široke rasprave o budućnosti Europe. U Dokumentu za razmatranje o budućnosti financija EU-a navode se glavni izazovi s kojima će se Europska unija suočavati nakon 2020., kao i obveze koje treba ispuniti. U njemu se predviđa na koji će način pet scenarija iz Bijele knjige utjecati na strukturu sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) te se predstavljaju prilike, mogućnosti reforme i rizici za budući proračun EU-a;

2. napominje da je proračun EU-a suočen s mnogim dugoročnim izazovima i da su sredstva kojima trenutačno raspolaže nedostatna, što znači da je višegodišnji financijski okvir potrebno temeljito revidirati. Buduća vizija proračuna mora odgovarati novim ambicijama EU-a, što će od proračuna zahtijevati osiguravanje financijskih sredstava iz različitih izvora nakon 2020. Međutim, rashodi EU-a trebali bi i dalje osiguravati veću europsku dodanu vrijednost;

3. uvjeren je da analiza sadržana u dokumentu za razmatranje pokazuje da je potrebno izmijeniti pravila o upravljanju koja se odnose na VFO i sustav financiranja EU-a. Trenutačno stanje – dok se europsko gospodarstvo oporavlja, a povlačenjem Ujedinjene Kraljevine iz EU-a trebalo bi doći do ukidanja sustava popusta – jedinstvena je prilika u proteklih više od 30 godina za temeljitu reformu sustava financiranja EU-a;

4. naglašava važnost višegodišnjeg financijskog okvira, koji bi trebao i dalje imati dimenziju povezanu s ulaganjima i osiguravati potporu zajedničkim politikama i ciljevima EU-a. Stoga smatra da nije potrebno uvoditi posebne instrumente koji bi postojali uz VFO ili zasebne proračune za države europodručja s jedne strane i ostale države članice EU-a s druge strane;

5. podsjeća na to da je gospodarska kriza naglasila ograničenja proračuna EU-a, što predstavlja samo 1 % BND-a EU-a, ali se koristi za obavljanje horizontalnih zadataka koji nadilaze sposobnost država članica za njihovo rješavanje. Trenutačni VFO važan je za postizanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije, podupiranje istraživanja i razvojnih projekata, prometne infrastrukture te stvaranje radnih mjesta. Međutim, nije dovoljno fleksibilan da bi ispunio očekivanja i suočio se s novonastalim izazovima zbog kojih je u okviru aktualnog proračuna dosegnuta gornja granica odobrenih sredstava;

6. također napominje da pristup „neto iznosa", kojim se zanemaruje povrat ulaganja u privatnom sektoru, i dugotrajni pregovori o svakom potrošenom euru u sklopu godišnjeg proračunskog postupka u drugi plan stavljaju stvarnu europsku dodanu vrijednost i otežavaju postizanje ambicioznijih politika i programa. Osim toga, razine rashoda i postojeći sustav vlastitih sredstava pokazali su se neoptimalnima. Poziva Europsko vijeće da odluke o uredbi kojom se uređuje VFO donosi kvalificiranom većinom, u skladu s člankom 312. stavkom 2. podstavkom 2. UFEU-a;

7. iznova skreće pozornost na nove potrebe EU-a i znatne izazove s kojima će se proračun EU-a suočavati nakon 2020. u sljedećim područjima: 1. socijalna pravda i siromaštvo; 2. pristup javnim uslugama, stanovanju i obrazovanju; 3. konkurentnost i inovacije; 4. stvaranje radnih mjesta; 5. demografske promjene, migracije i sigurnost građana; 6. zajednička obrambena politika; 7. klimatske promjene; 8. gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija; 9. poljoprivreda i sigurnost hrane; 10. infrastruktura i mobilnost; 11. energija; 12. učinak globalizacije; 13. održivi rast; 14. poseban učinak koji bi na pojedina područja moglo imati povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz EU-a; i 15. digitalizacija. Stoga VFO treba biti usmjeren na osiguravanje sredstava namijenjenih rješavanju tih problema kako bi se stvorila konkretna europska dodana vrijednost za europske građane;

8. sa zabrinutošću primjećuje da će rezovi u proračunu EU-a (uključujući one koji se odnose na Brexit) bez povećanja financijskih sredstava iz vlastitih resursa povećati opterećenja za države članice u obliku doprinosa, ili će neizbježno dovesti do ograničenja u pogledu politika koje primaju potporu;

9. naglašava važnost učinkovitijeg korištenja proračuna EU-a proširenjem načela partnerstva na sve aspekte proračuna te racionalizacijom fondova i pravila koja se na njih odnose;

10. stoga poziva na to da se za budući zajednički financijski okvir osigura više financijskih sredstava kako bi se EU-u omogućilo da preuzme odgovornost za provedbu ciljeva Ugovorâ i novih političkih prioriteta, kao i s njima povezanih dužnosti. To se mora ostvariti bez ograničavanja zajedničke poljoprivredne politike te kohezijske politike za koju se – s obzirom na opseg i strukturni karakter izazova s kojima će se suočavati EU – mora izdvajati barem jednaki udio iz proračuna EU-a kao i dosad, i to kako za potrebe država članica tako i za potrebe regija;

11. smatra da opseg izazova s kojima se EU suočava, kao i popratni dinamični procesi, ukazuju na to da proračun EU-a mora biti funkcionalniji i fleksibilniji nego prije te da mu je potrebna veća sposobnost reagiranja na nove trendove i promjene u politikama. To načelo trebalo bi se primjenjivati kako na negativne tendencije tako i na nove prilike za razvoj. Stoga je potrebno usvojiti proračun koji je jednostavniji, transparentniji, pravedniji i usklađeniji s demokratskim načelima, vodeći se preporukama skupine na visokoj razini za vlastita sredstva;

12. napominje da u okviru budućeg proračuna EU-a u obzir treba uzeti posebna obilježja područja u pogledu razvojnog potencijala i nedostataka, kao i geografske i demografske izazove. Tako oblikovan proračun EU-a omogućit će preuzimanje veće odgovornosti za preuzete obveze i učinak mjera na regionalnoj i lokalnoj razini. S tim u vezi ukazuje na posebnu ulogu podijeljenog upravljanja koje u kombinaciji s provedbom politika EU-a na terenu osigurava dosljedni teritorijalni razvoj;

13. sa zabrinutošću primjećuje da se u dokumentu za razmatranje – posvećenom pitanjima koja će biti od presudne važnosti za strukturu Europe u narednim godinama – ne naglašava uloga lokalnih i regionalnih vlasti, posebno u slučajevima u kojima su nadležnosti u područjima opisanima u točki 7. njihova isključiva odgovornost;

14. podsjeća na to da posebno upućivanje na promicanje i zaštitu regionalnih i lokalnih vlasti u Ugovoru iz Lisabona treba u potpunosti provesti u praksi poštovanjem načela supsidijarnosti i osiguravanjem sudjelovanja lokalnih i regionalnih vlasti – osobito uz pomoć OR-a – u europskom zakonodavnom postupku s obzirom na činjenicu da su te vlasti najčešće krajnji korisnici politika i programa EU-a, ali i imaju presudnu ulogu u provedbi zakonodavstva EU-a. Osim toga, europski proračun mora osigurati poštovanje načela supsidijarnosti, odnosno primjerenu raspodjelu odgovornosti između europske, nacionalne i lokalne razine;

15. ponovno ističe svoju potporu sedmogodišnjem programskom razdoblju, kako se navodi u njegovom mišljenju o budućnosti kohezijske politike. Međutim, OR također uviđa prednosti proširenog desetogodišnjeg programskog razdoblja (5 + 5) uz obvezno sveobuhvatno preispitivanje sredinom provedbe. Stoga predlaže da se sedmogodišnje razdoblje podrži posljednji put prije nego što ga se prilagodi izbornom ciklusu. Ti scenariji pružaju dostatnu stabilnost i predvidljivost te omogućuju učinkovitije ispunjavanje uvjeta strateškog planiranja. Nadalje, opsežno preispitivanje sredinom provedbe značilo bi da su rezultati prvog provedbenog razdoblja već dostupni i da bi ih se moglo primijeniti kako bi se postigla veća pouzdanost i točnost u korištenju proračuna EU-a. Također bi se trebao moći primjenjivati kriterij proračunske fleksibilnost kako bi se moglo djelovati u slučajevima ozbiljnih kriza ili promjene prioriteta;

16. pozdravlja jasne i ambiciozne rokove koje su Europska komisija i Europski parlament predložili za postupovni rad usmjeren na usvajanje novog višegodišnjeg financijskog okvira, što omogućuje postizanje dogovora s Vijećem prije izbora za Europski parlament 2019. Međutim, Odbor je duboko zabrinut zbog prijedloga Vijeća da konačni dogovor o budućem VFO-u treba usvojiti tek nakon izlaska Ujedinjene Kraljevine iz EU-a. Upozorava na opasnost od predugačkog postupka odlučivanja o VFO-u, što bi dovelo do znatnog kašnjenja u usvajanju budućeg zakonodavnog paketa i time spriječilo njegovu pravovremenu provedbu;

17. ukazuje na to da u okviru planiranog programa još nije predviđena strategija kojom će se zamijeniti strategija Europa 2020. Stoga poziva Komisiju da što prije započne rad na takvoj strategiji u kojoj treba utvrditi ambiciozne, ali i realistične strateške ciljeve kojima se želi učinkovitije prilagoditi buduće politike EU-a i nacionalne politike s pomoću raspoloživih instrumenata i financijskih sredstava;

18. ističe da će bilo koja vrsta „prijelaznih odredbi", iako ih financijska uredba o VFO-u dozvoljava, rezultirati ozbiljnim pravnim i operativnim problemima na početku idućeg višegodišnjeg financijskog okvira sa štetnim učinkom na operativne programe i korisnike, osobito među lokalnim i regionalnim vlastima. OR izražava svoju spremnost da pruži svoj doprinos i podupre Europski parlament, Europsku komisiju i Vijeće u pregovorima o VFO-u;

Europska dodana vrijednost

19. pozdravlja predloženi koncept europske dodane vrijednosti koji se odnosi na obveze na temelju ugovora, odnosno potrebni referentni okvir za raspravu o VFO-u;

20. smatra primjerenima predložene kriterije za pružanje javnih dobara s europskom dimenzijom, ekonomije razmjera i učinke prelijevanja, kao i za zaštitu zajedničkih europskih vrijednosti i jačanje jedinstvenog tržišta. Ponuđena definicija europske dodane vrijednosti ulijeva povjerenje da će se u slučaju mjera poduzetih na razini EU-a poštovati načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Posebno ukazuje na to da smanjenje razlika u razvoju između pojedinih država članica EU-a i unutar njih predstavlja jedan od preduvjeta za jačanje konkurentnosti cijelog EU-a. Smatra da je stoga potrebno istaknuti ulogu kohezijske politike u stvaranju europske dodane vrijednosti, što se postiže provedbom strukturnih reformi, izgradnjom administrativnih kapaciteta na svim razinama („učinak prelijevanja") te pružanjem izravne potpore, npr. u okviru inicijative „Manje razvijene regije";

21. pozdravlja poziv Komisije da se VFO usmjeri na prioritete koji mogu imati znatan utjecaj na živote ljudi i doprinijeti ponovnoj uspostavi povjerenja u dodanu vrijednost EU-a. U tu svrhu, dijalog s građanima također bi se trebao bolje odražavati u proračunu EU-a, u čemu posebice trebaju pomoći dvije političke skupštine s demokratski izabranim predstavnicima (Europski parlament i Europski odbor regija); osim toga, trebalo bi stvoriti i više sinergija s nacionalnim i regionalnim parlamentima te regionalnim i lokalnim skupštinama;

22. u tom pogledu također podržava poziv Europskog parlamenta za daljnji razvoj metoda procjene, primjerice uključivanjem odgovarajućih pokazatelja uspješnosti ili razmatranjem učinka određenih politika o regijama, pri čemu se treba služiti postojećim instrumentima kohezijske politike, npr. platformom otvorenih podataka ESIF-a. Također smatra da odluke o tome kojim se političkim područjima dodjeljuje potpora treba donositi na temelju kvalitativne i političke procjene prioriteta EU-a, a ne na temelju isključivo kvantitativne procjene;

23. ističe da postoji rizik od donošenja odluka koje ne promiču mjere s visokom dodanom vrijednošću za Europu, već one koje se odnose na nacionalne interese – kao što su neto iznos ili zaštita određenih proračunskih ograničenja – zbog utjecaja moćnih političkih interesa; poziva Vijeće da izbjegava pregovore o VFO-u na temelju izračuna neto iznosa zbog toga što se pri tom izračunu ne može uzeti u obzir neizravna korist (npr. strano poduzeće koje izvodi projekt EU-a) te zato što je taj izračun u suprotnosti s europskim duhom kohezije i solidarnosti;

Reforma proračuna

24. uvjeren je da je potrebna temeljita reforma kako bi se ukinuli neučinkovita pravila i instrumenti, a naglasili oni učinkovitiji. Odbor ponovno naglašava da je zbog složenosti proračunske strukture, posebice njegovih mehanizama rabata i prilagodbe, djelovanje EU-a nejasnije i produbljuje krizu javnog povjerenja u institucije EU-a. Stoga poziva na ukidanje tih mehanizama, kako bi se omogućila stvarna procjena troškova i koristi EU-a. OR u tom pogledu ističe potrebu da se osigura šire područje za mjerenje zajedničkih koristi koje pružaju politike EU-a, gospodarske sinergije, prekogranični učinci i pozitivni vanjski ishodi;

25. poziva na **usklađivanje i veću transparentnost** VFO-a. Odbor ističe da stvaranje satelitskih instrumenata nije pravo rješenje. Stoga je i dalje uvjeren da je u strukturu VFO-a potrebno uključiti posebne instrumente (primjerice Europski fond za prilagodbu globalizaciji) i osigurati sinergije uz pomoć jedinstvenog pravilnika;

26. primjećuje da trenutačni proračun EU-a nije dovoljno velik da bi imao stabilizirajući učinak, što znači da postoji potreba za korištenjem vlastitih sredstava u cilju potpore višegodišnjeg financijskog okvira EU-a za razdoblje nakon 2020. godine. OR ponavlja svoj poziv na uvođenje novih izvora za vlastita sredstva u obliku paketa u kojem su kombinirani različiti porezi (europski porez na dobit, zajednička konsolidirana osnovica poreza na dobit (CCCTB), porez na financijske transakcije (FTT), emisijska dobit, oporezivanje koristi od digitalnog gospodarstva, reformirani PDV);

27. poziva Vijeće i predsjedništvo Vijeća EU-a da sve napore usmjere na uvjeravanje država članica da provedu temeljitu reformu sustava vlastitih sredstava EU-a. Zaključci izvješća Skupine na visokoj razini za vlastita sredstva izvrstan su temelj za taj argument;

28. poziva države članice da razmotre povećanje svojih doprinosa proračunu EU-a na temelju njihove razine prihoda prema bruto nacionalnom dohotku (BND);

29. upozorava na to da bi razina rashoda od 1 % europskog BND-a nakon izlaska Ujedinjene Kraljevine iz EU-a mogla dovesti do godišnjeg smanjenja proračuna EU-a za više od 23 milijarde EUR. poziva na to da se za budući proračun stavi na raspolaganje najmanje 1,3 % BND-a Europske unije te se time slaže sa stajalištem Europskog parlamenta u tom pogledu;

Budući proračun

30. poziva na **racionalizaciju** strukture VFO-a. Glavna područja financiranja trebala bi odražavati prioritete koje je potrebno podržati i biti lako prepoznatljiva građanima (npr. kohezijska politika, ZPP);

31. poziva na to da se u budućem VFO-u kod financiranja intervencijskih područja od strateške važnosti za EU osigura ravnoteža između nužne fleksibilnosti i stabilnosti. Smatra da se s tim u vezi mora osmisliti odgovarajući postupak za raspodjelu pričuve kojim bi se spriječila neopravdana akumulacija sredstava, pri čemu se istodobno moraju utvrditi jasni kriteriji za raspodjelu. Stoga poziva na stvaranje krizne rezerve za slučaj novih izazova ili nepredvidljivih kriza te nevezane rezerve, kao i na jačanje postojećih posebnih instrumenata fleksibilnosti;

32. ukazuje na potrebu da se zajamči **dosljednost** među instrumentima EU-a kako bi svi među njima mogli doprinijeti ostvarivanju ciljeva EU-a i olakšati provedbu reformi u državama članicama;

33. poziva na uplaćivanje svih novčanih kazni naplaćenih na području politike tržišnog natjecanja u proračun EU-a kao namjenski prihod;

34. ističe potrebu za promicanjem veće **komplementarnosti** i ograničavanjem preklapanja između već postojećih financijskih instrumenata EU-a kako bi se u budućem proračunu EU-a osigurao porast učinkovitosti. Takav postupak konsolidacije omogućio bi i povećanje kritične mase financijskih instrumenata te omogućio lakši i transparentniji pristup tim fondovima;

35. i dalje vjeruje da bi budući proračun trebao biti **usmjeren na rezultate**. Kad je riječ o povezanosti resursa EU-a i usklađivanja gospodarske politike EU-a, OR se suprotstavlja konceptu pukog podređivanja kohezijske politike europskom semestru umjesto usklađivanja s njim, zbog toga što je kohezijska politika legitimna i što njezina legitimnost proizlazi iz europskih ugovora. Osim toga, želimo li da ta veza postane još učinkovitija uključivanjem kohezijske politike u nacionalne programe reformi, potonji se moraju, počevši od razine EU-a, preoblikovati tako da se zadrži teritorijalna dimenzija i pristup zasnovan na partnerstvu i decentralizaciji ([1]). OR je istodobno uvjeren da je osnovni preduvjet povećanja učinkovitosti europskog semestra i osjećaja odgovornosti na terenu strukturna uključenost lokalnih i regionalnih vlasti kao partnera u europskom semestru, s obzirom na postojeću diobu ovlasti i dužnosti među razinama upravljanja u državama članicama EU-a ([2]);

Područja budućeg financiranja

36. predlaže da se pristup provedbi politike EU-a zasnovan na lokalnim okolnostima i dalje podržava jačanjem položaja lokalnih i regionalnih razina te međuregionalnih funkcionalnih područja kao ključnih predstavnika kada je riječ o postizanju ciljeva EU-a za građane;

37. u tom smislu, ponovno naglašava svoj poziv da kohezijska politika u okviru buduće proračunske strukture i dalje bude prioritet, na korist svih regija EU-a, te snažno podržava kampanju #CohesionAlliance. OR smatra da tri dimenzije kohezije (gospodarska, socijalna i teritorijalna) igraju ključnu ulogu u promicanju jače gospodarske konvergencije u EU-u te da se pomoću njih osigurava integriranija Europa sa snažnijim socijalnim elementom i svim područjima EU-a omogućuju koristi od jedinstvenog tržišta. Veća kohezija i teritorijalna otpornost ključne su odrednice konkurentnog položaja EU-a na globalnoj razini;

([1]) Vidjeti mišljenje OR-a „Budućnost kohezijske politike nakon 2020. – Za snažnu i učinkovitu kohezijsku politiku nakon 2020.", usvojeno 12. svibnja 2017.

([2]) Vidjeti mišljenje OR-a „Bolje upravljanje europskim semestrom: kodeks postupanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti", usvojeno 11. svibnja 2017.

38. uvjeren je da se novi proračun mora više usmjeriti na traženje i stvaranje održivih prednosti i bolje korištenje razvojnog potencijala i resursa. Kohezijska politika u tom smislu može jamčiti stvarne i mjerljive rezultate na razini EU-a i nižim razinama. Stoga, kao politika kojom se stvara europska dodana vrijednost, njezin bi udio u cjelokupnom proračunu EU-a trebalo barem održati na istoj razini;

39. ističe kako je u okviru kohezijske politike potrebno i dalje osiguravati dostatna financijska sredstva unutarnjem razvoju svih teritorija i dalje ga podržavati. Odbor istovremeno ističe da bi ta politika trebala biti fleksibilnija za lokalne i regionalne vlasti, koje su izravno ili neizravno uključene u korištenje 75 % proračuna EU-a;

40. poziva na zadržavanje trenutačnog načina na koji se zajednički upravlja europskim strukturnim i investicijskim fondovima, jer se time jamči njihova učinkovitost i omogućuje neprestani dijalog tijekom cijelog programskog razdoblja; u tom pogledu ističe osobitu važnost Europskog socijalnog fonda (ESF), u okviru ESIF-a, pri provođenju europskog stupa socijalnih prava i prevladavanju socijalnih nejednakosti u EU-u. Usto poziva na to da Europski fond za prilagodbu globalizaciji (EGF) postane sastavni dio budućih fondova ESI;

41. poziva na to da se održi primjerena razina sredstava za Instrument za povezivanje Europe, program COSME, LIFE, Obzor 2020., Erasmus+ i Inicijativu za zapošljavanje mladih;

42. ukazuje na rastuću potrebu za boljom upotrebom programa teritorijalne suradnje (prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje) i makroregionalnih strategija, u svrhu jačanja konkurentnosti, zapošljavanja i socijalne uključenosti u Europi. Ovi programi i strategije također pružaju dodanu vrijednost za stvaranje zajedničkog europskog identiteta;

43. napominje da bi više sredstava trebalo biti namijenjeno istraživanju i inovacijama, koji imaju velik učinak na gospodarski rast, produktivnost i konkurentnost EU-a;

44. još jednom poziva na ulaganje napora kako bi se osigurala pravedna, održiva poljoprivredna politika utemeljena na solidarnosti ([3]), i to pomoću proračuna koji je dovoljno velik za pružanje podrške poljoprivrednicima, regijama, potrošačima i građanima. Odbor preporučuje regulaciju poljoprivrednih tržišta radi izbjegavanja skupe sektorske krize i ograničavanje izravnih plaćanja po gospodarstvu, čime bi se uštedjela sredstva u prvom stupu ZPP-a. Odbor se protivi uvođenju sufinanciranja izravnih plaćanja od strane država članica te smatra da bi renacionalizacija ZPP-a bila štetna za poljoprivredu brojnih država članica EU-a. Zalaže se za jačanje drugog stupa kako bi se ruralnim područjima osigurala mogućnost provedbe odgovarajućih razvojnih mjera te poziva da se državama članicama u većoj mjeri omogući prijenos sredstava iz prvog u drugi stup;

45. smatra da je izvan okvira jedinstvene zajedničke poljoprivredne politike od ključne važnosti u obzir uzimati ruralnu dimenziju u svim europskim politikama, što je potpuno u skladu s ostvarenjem cilja teritorijalne kohezije EU-a. Kao što je OR naveo u studiji o europskom proračunu namijenjenom ruralnim područjima, potrebe ruralnih područja daleko nadilaze ono što se može postići razvojnom politikom u okviru ZPP-a. Stoga je nužno u sljedećoj generaciji strukturnih fondova više pažnje posvetiti ruralnoj dimenziji i u tome se temeljiti na usvajanju europske „ruralne agende";

46. ponavlja svoj poziv na poduzimanje mjera kojima bi se osigurao mehanizam fiskalnog kapaciteta kojim se stvaraju poticaji za provedbu strukturnih reformi u državama članicama i čiji bi se opseg trebao definirati u skladu s njihovom europskom dodanom vrijednošću s jedne strane i privremenom sposobnošću za apsorpciju asimetričnih gospodarskih šokova, s druge. To bi moglo nadopuniti instrumente kohezijske politike i trebalo bi biti usko povezano s usklađenošću sa širim europskim regulatornim okvirom te napredovati ka konvergenciji, bez smanjivanja sredstava namijenjenih vlastitoj kohezijskog politici. Odbor je i dalje uvjeren da bi mehanizam fiskalnog kapaciteta trebao biti podložan zajedničkom donošenju odluka, u čemu bi u potpunosti sudjelovao Europski parlament, i provoditi se na razni ekonomske i monetarne unije, a u skladu s načelom dobrovoljnog sudjelovanja, države članice izvan europodručja također bi trebale imati pristup tom mehanizmu;

47. također se prisjeća da se protivio tomu da fiskalni kapacitet europodručja bude izražen u obliku proračunske stavke europodručja u okviru proračuna EU-a dokle god gornja granica vlastitih sredstava ostaje na trenutačnoj razini od 1,23 % BND-a EU-a jer bi taj prijedlog značio da nema dovoljno sredstava za ostvarenje stabilizirajuće uloge fiskalnog kapaciteta ili da postoji rizik od učinka istiskivanja (eng. *crowding-out effect*) na financiranje politika EU-a kao što su fondovi ESI;

([3]) Vidjeti mišljenje OR-a „ZPP nakon 2020.", usvojeno 12. srpnja 2017.

48. ponovno poziva na to da se u nove generacije europskih strukturnih i investicijskih fondova u sljedećem višegodišnjem financijskom razdoblju uključe mjere koje nadopunjuju BDP, što bi omogućilo da se stopa sufinanciranja prema kategoriji regije prilagodi stvarnim troškovima koji nastaju uslijed financiranja sufinanciranih operacija ili bi, prema potrebi, omogućilo da se programskim okvirom omogući financiranje aktivnosti u područjima razvijenijih regija s relevantnim teritorijalnim i sociodemografskim ograničenjima; pri raspodjeli sredstava EU-a trebalo bi, na temelju dodatnih usklađenih i dosljednih kriterija, uzeti više u obzir demografske izazove regionalne i lokalne razine, učinke globalizacije, kao i druge posebne izazove (npr. socijalne, okolišne, geografske i prirodne);

49. uvjeren je da gospodarski rast ne može ići ruku pod ruku s nejednakosti i socijalnom isključenosti te ističe da se u članku 9. UFEU-a Europsku uniju poziva da zajamči odgovarajuću razinu socijalne zaštite u svim svojim politikama i aktivnostima;

50. ponovno ističe da rodna perspektiva nije dovoljno prisutna na svim područjima politika; stoga poziva Europsku komisiju da u svim dijelovima VFO-a pri izradi proračuna primjenjuje metodologiju koja uvažava načelo rodne ravnopravnosti;

51. smatra da bi više pažnje trebalo posvetiti razvojnoj pomoći te posebice izbjegličkoj i migrantskoj krizi, koja je globalno pitanje;

Scenariji

52. ponovno naglašava svoje protivljenje budućim razvojnim scenarijima („ne odustajemo", „manje zajedničkog djelovanja", „neki čine više", „radikalni preustroj") kojima bi se smanjile ili u potpunosti nestale glavne politike za dugoročno ulaganje, tj. kohezijska i zajednička poljoprivredna politika. Postoji stvarna potreba za izbjegavanjem Europe s više usmjerenja i provedbom rane procjene teritorijalnog učinka različitih scenarija;

53. ističe da je većina scenarija usmjerena na poticanje rasta BDP-a, a ne na osiguravanje teritorijalne, gospodarske i socijalne kohezije. To može imati negativne posljedice za budućnost EU-a;

54. primjećuje da je od ponuđenih mogućnosti scenarij 5. („zajedno činimo mnogo više") najbolja opcija i najprivlačniji je građanima u gradovima i regijama. Treba uložiti napore kako bi sve države članice odobrile veliko povećanje proračuna EU-a i pristale na nova vlastita sredstva;

Završna razmatranja

55. ističe da višegodišnji financijski okvir EU-a za razdoblje nakon 2020. godine mora biti istovremeno dalekosežan i fleksibilan kako bi mogao zadržati svoje strateško usmjerenje i sigurnost pri planiranju za lokalne i regionalne vlasti te kako bi se moglo reagirati na moguće krize i izbjeći stvaranje *ad hoc* fondova izvan VFO-a;

56. ponovno se zalaže za to da se načela partnerstva, višerazinskog upravljanja i supsidijarnosti primjenjuju u svim područjima politike te poziva na ulaganje napora u poticanje suradnje između svih sektora društva, u cilju izgradnje demokratskije Europske unije koja uživa povjerenje svih građana.

Bruxelles, 1. veljače 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija – Integrirana teritorijalna ulaganja – izazov za kohezijsku politiku EU-a nakon 2020.

(2018/C 176/10)

Izvjestitelj: Petr Osvald (CZ/PES), član Vijeća Grada Plzeňa

Referentni dokument: nije primjenjivo

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. ističe da provedba alata kohezijske politike, poput integriranih teritorijalnih ulaganja, izravno utječe na lokalne i regionalne vlasti, s obzirom na to da su one glavne korisnice te politike i da su u okviru zajedničkog upravljanja izravno uključene u njezinu provedbu. Nekoliko godina nakon uvođenja integriranih teritorijalnih ulaganja u programskom razdoblju 2014. – 2020., OR izrađuje samoinicijativno mišljenje o tom instrumentu s obzirom na njegov golemi potencijal za olakšavanje investicijskih sinergija u upotrebi fondova ESI. Odbor smatra da bi dosadašnje provedbeno iskustvo lokalnih i regionalnih vlasti u pogledu uspjeha koji su ostvarile i izazova s kojima su se susrele trebalo detaljno procijeniti i uzeti u obzir u zakonodavnom okviru nakon 2020. godine;

Ciljevi kohezijske politike i pristup usmjeren na konkretna područja

2. naglašava da se kohezijska politika EU-a mora prilagoditi stvarnim okolnostima i potrebama svakog područja jer je to jedini način da učinkovitije pridonese postizanju ciljeva EU-a i stvaranju europske dodane vrijednosti, poboljša ekonomske i socijalne uvjete života svih građana EU-a te pomogne u uklanjanju nejednakosti. Njome se, dakle, na održiv i usmjeren način trebaju riješiti problemi određenog područja te iskoristiti njegov potencijal i posebnosti. Kohezijskom bi se politikom prednost prije svega trebala dati regionalnoj politici i razvoju te osobito potrebama regije, umjesto potrebama pojedinih sektora. Njezina sadašnja složena struktura udaljuje je od njezina stvarnog, prvotnog cilja. Njezina složenost postaje glavna prepreka učinkovitoj i fleksibilnoj provedbi kohezijske politike na lokalnoj i regionalnoj razini;

3. ističe da ako doista želimo postići veću učinkovitost kohezijske politike, ujedno i u pogledu sinergije, i iskoristiti potencijal određenog područja, onda je potrebno značajno izmijeniti konfiguraciju fondova ESI, i to na način da umjesto nacionalnog pristupa i zajedničkih prioriteta na nacionalnoj razini središnje mjesto zauzme pristup temeljen na lokalnim okolnostima („pristup usmjeren na konkretna područja"), kako bi se ostvarili budući ciljevi EU-a i stvorila europska dodana vrijednosti;

4. poziva na učinkovitu primjenu elemenata načela supsidijarnosti i zajedničkog upravljanja u okviru kohezijske politike. EU bi na temelju tih načela trebao utvrditi samo opće ciljeve (ono što EU u cjelini želi postići), no na lokalnoj je i regionalnoj razini da utvrde način na koji će se ti ciljevi postići, u skladu s njihovim stvarnim uvjetima i potencijalom područja, koji se mijenja s vremenom;

5. napominje da će osnaživanje pristupa usmjerenog na konkretna područja podrazumijevati redovitiju komunikaciju službi Komisije, i to prije svega Glavne uprave REGIO i tijela za reviziju, jer će ta tijela trebati izravno komunicirati ne samo s nacionalnim tijelima nego i s regionalnim i lokalnim vlastima. Time se također ograničava mogućnost stvaranja mehanizama za opću primjenu koji bi, s jedne strane omogućili pojednostavnjenje uprave i kontrole, no s druge bi strane značajno udaljili kohezijsku politiku od njezinih korisnika. Provedba integriranih teritorijalnih pristupa koji se temelje na aktivnom sudjelovanju građana EU-a imat će, međutim, jasan utjecaj u smislu stvaranja europske dodatne vrijednosti za te građane, što mora biti prioritet za Komisiju, kao i za sve institucije EU-a i države članice;

6. ističe da, ako želimo izgraditi EU za sve građane, moramo oblikovati naše politike oslanjajući se na naselja neovisno o njihovoj veličini, tj. na zajednice i regije, jer ta naselja ispunjavaju temeljnu i jedinstvenu ulogu za građane u pogledu kvalitete njihova života, okoliša, obrazovanja, zapošljavanja, socijalnih usluga i zdravlja, kulture i tako dalje. S obzirom na to da je ta razina najbliža građanima, svojstveno joj je bolje razumijevanje njihovih potreba i veća svijest o promjenama društvene i demografske strukture. Ta naselja osiguravaju uvjete za kvalitetu života ljudi, uzimajući u obzir njihove interese i prioritete, stvarajući tako nespornu europsku dodanu vrijednost;

7. naglašava stoga da se regionalnom politikom i regionalnom dimenzijom kohezijske politike ne pruža samo konkretan izravan učinak za stanovnike, zbog čega EU općenito ima veće značenje za svoje građane, dokazujući stvarne koristi koje pruža njihovim životima i pridonoseći uklanjanju gospodarskih i negospodarskih nejednakosti, nego se i konkretno stvaraju osnovni uvjeti za provedbu ostalih politika EU-a. Povjerenstvo stoga smatra da je ključno da se sama provedba regionalne kohezijske politike uzme u obzir kao nesporna europska dodana vrijednost, isto kao što se, na primjer, potpora za znanost i istraživanje sama po sebi smatra europskom dodanom vrijednošću. Stoga pri provedbi regionalne kohezijske politike ne bi trebalo biti nužno dokazati europsku dodanu vrijednost za pojedine vrste aktivnosti ili čak projekata; umjesto toga trebao bi se uzimati u obzir njezin doprinos u cjelini, vodeći računa o horizontalnim i vertikalnim sinergijama;

8. ističe da, kako bi se poboljšalo mišljenje građana o kohezijskoj politici i EU-u općenito, projekti koji se provode u okviru te politike moraju građanima donositi stvarne koristi koje odražavaju njihove zahtjeve. Stoga je potrebno uspostaviti regionalnu kohezijsku politiku za sve vrste naselja, od zajednica do regija, uključujući i one najudaljenije, pri čemu bi trebalo voditi računa o situaciji na terenu te potencijalu i potrebama naselja u pogledu rokova, uvjeta i lokacije. Stoga je potrebno usvojiti pristup odozdo te u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti integrirani pristup i međusobne sinergije. Regionalna i lokalna razina te funkcionalne regije koje se protežu na više administrativnih ili statističkih područja trebali bi imati ključnu ulogu u postupku ostvarivanja sinergija i integracije (uzimajući u obzir logične poveznice sa susjednim regijama i interese ili zahtjeve nižih teritorijalnih jedinica) jer se putem njih objedinjava jasnoća u pogledu planiranja i strategija te znanje o lokalnim uvjetima;

9. naglašava da, s gledišta građana EU-a, postoji nesporna europska dodana vrijednost, odnosno poboljšanje kvalitete života u naseljima i EU-u u cjelini. Poboljšanje kvalitete života u naseljima preduvjet je za uspješnu provedbu svih ostalih politika EU-a. Pitanje stvaranja europske dodane vrijednosti može se rješavati u okviru sektorskog pristupa, ali samo djelomice, dok se njime veoma učinkovito može baviti u okviru regionalnih horizontalnih prioriteta kao što su: kvaliteta života u naseljima (tj. lokalna i regionalna mobilnost, osobito mobilnost radnika, zapošljavanje i zapošljivost, socijalne i kulturne usluge, uključenost i integracija, sigurnost itd.) i pametnim zajednicama, iskorištavanje lokalnog gospodarskog i negospodarskog potencijala i tako dalje. Provedba sektorskih prioriteta radi rješavanja prioriteta koje građani smatraju najvažnijima može proizvesti i proizvodi samo ograničene učinke, zbog čega se među građanima često javlja sumnja (u mnogim slučajevima opravdana) u pogledu koristi ne samo za njih nego i za EU u cjelini jer sektorski prioriteti nisu prilagođeni lokalnim uvjetima. Stoga, kako bi se utvrdilo što građanima EU-a predstavlja konkretnu europsku dodanu vrijednost, umjesto sektorskog ili nacionalnog pristupa moguće je učinkovito iskoristiti samo teritorijalni pristup temeljen na lokalnim uvjetima;

10. podsjeća na to da se u Sedmom izvješću o koheziji objavljenom 2017. ukazuje na povećanje unutarregionalnih nejednakosti, čime su pogođene i najbogatije regije. Integrirana teritorijalna ulaganja ne primjenjuju se dovoljno često za suočavanje s izazovom uklanjanja tih nejednakosti. Iskustvo iz razdoblja od 2014. do 2020. pokazuje da se integrirana teritorijalna ulaganja i sredstva za lokalni razvoj pod vodstvom zajednice mogu upotrebljavati za pomoć urbanim ili ruralnim područjima s najvećim poteškoćama. Naime, u određenim se europskim regijama korištenje integriranih teritorijalnih ulaganja i raspodjela sredstava iz EFRR-a temelje na pokazateljima nezaposlenosti i gospodarske aktivnosti. Područja s najvećim poteškoćama primila su više sredstava od najbogatijih područja. Takvo shvaćanje međuregionalne jednakosti od presudne je važnosti ako se želi spriječiti zaostajanje regija za ukupnim gospodarskim rastom;

11. pozdravlja izvješće *Integrated territorial and urban strategies: how are ESIF adding value in 2014-2020* („Integrirane teritorijalne i urbane strategije: kako ESI fondovi stvaraju dodanu vrijednost u razdoblju 2014. – 2020.?") ([1]) koje je Europska komisija objavila u prosincu 2017. te se slaže s njegovim zaključcima. OR želi istaknuti sljedeće teze iz tog izvješća koje naročito odgovaraju dosadašnjem iskustvu lokalnih i regionalnih vlasti:

— integrirana teritorijalna ulaganja mogu se usmjeravati na rješavanje razvojnih potreba i problema i oblikovanje rješenja od baze prema vrhu, uz aktivnu uključenost lokalnih građana i institucija kako bi se osiguralo da „niti jedna osoba ili regija ne bude zapostavljena". Ona mogu reagirati i na lokalizirane šokove ili neočekivana kretanja pomoću integriranih paketa koji akcijskim planovima daju težinu,

— gradske i teritorijalne strategije jasan su dokaz toga da kohezijska politika promiče lokalno prilagođene pristupe regionalnom i urbanom razvoju i potiče primjenu interventnih paketa osmišljenih za konkretne lokacije i u skladu sa stajalištima dionika, a da istovremeno zadovoljava ciljeve EU-a i stvara europsku dodanu vrijednost i fleksibilnost,

([1]) http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/integrated_strategies/integrated_strategies_en.pdf.

— te strategije predstavljaju integrirani razvoj – one su višesektorske, višepartnerske i u velikom broju slučajeva financirane iz više fondova. Potiču vertikalnu i horizontalnu suradnju, teritorijalnu integraciju i razmjenu znanja. Iako se na razini EU-a već dugo vodi rasprava o tome kako promicati bolju suradnju i integraciju među svim sektorima politika i između tijela vlasti, integracija djelovanja često je najpraktičnija i najlakše se postiže na lokalnoj razini;

— integrirana teritorijalna ulaganja omogućavaju visoku razinu institucijskih inovacija u okviru regionalnog i gradskog razvoja te stvaraju nove odnose ili operativne metode. U procesu razvoja i provedbe strategija često su bili potrebni i poticani novi načini rada, promišljanja i suradnje. U mnogim slučajevima dolazilo je i do suradnje i uspostave mreža među različitim centrima/područjima;

Integrirana teritorijalna ulaganja i tekuće programsko razdoblje

12. tvrdi da su integrirana teritorijalna ulaganja po svemu sudeći učinkovit alat za primjenu pristupa usmjerenog na konkretna područja te da su u različitim okolnostima i oblicima – npr. u vidu regionalnih integriranih teritorijalnih ulaganja i ulaganja u gradske aglomeracije (gradska integrirana teritorijalna ulaganja prema članku 7.), lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice i drugih integriranih teritorijalnih instrumenata – već provedena u brojnim državama članicama u okviru sadašnjeg programskog razdoblja;

13. pozdravlja činjenicu da se tijekom priprema tekućeg programskog razdoblja pojavio niz visokokvalitetnih dokumenata koji upućuju na činjenicu da je za povećanje učinkovitosti fondova EU-a i za sve veću usmjerenost na rezultate projekata nužno provoditi integrirani teritorijalni pristup temeljen na lokalnim okolnostima koje se s vremenom mijenjaju. U tim se dokumentima predstavljaju stvarna načela za taj pristup i njegovu provedbu. Nažalost, ta se načela nisu uvijek primjenjivala sustavno, a tijekom tekućeg programskog razdoblja prevladavao je nacionalni i izrazito sektorski pristup, što može značiti manje administrativno opterećenje za Europsku komisiju, iako se time ne postiže potreban učinak u određenim regijama i u pogledu pojedinih građana EU-a, što je utvrđeno i tijekom nedavnih rasprava o stanju kohezijske politike;

14. smatra da je među navedenim dokumentima najvažniji „Program reformirane kohezijske politike – Pristup usmjeren na konkretna područja za suočavanje s izazovima i ispunjavanje očekivanja Europske unije" (tzv. „Izvješće Fabrizia Barce"), objavljen u travnju 2009. U njemu se ističe da su integrirani teritorijalni pristup i pristup usmjeren na konkretna područja temelj revitalizacije kohezijske politike te se poziva na „strategiju razvoja usmjerenu na konkretna područja i na glavne gospodarske i socijalne ciljeve";

15. pozdravlja činjenicu da je Europska komisija (GU REGIO) također izradila, u suradnji sa stručnjacima, kvalitetan dokument pod nazivom ***Scenarios for Integrated Territorial Investment*** **(„Scenariji za integrirana teritorijalna ulaganja")**, objavljen u siječnju 2015., u kojemu su predstavljena četiri scenarija za provedbu integriranih teritorijalnih ulaganja na temelju različitih uvjeta i karakteristika područja. Prijedlozi utvrđeni u dokumentu tijekom tekućeg programskog razdoblja primjenjuju se u vrlo ograničenoj mjeri, a razlog tomu je i kasno objavljivanje tog dokumenta (tek 2015. godine). Bilo bi uputno uzimati ga kao polazišnu točku u okviru rasprava o budućnosti integriranih teritorijalnih ulaganja;

16. pozdravlja činjenicu da je 20 država članica dobrovoljno sudjelovalo u provedbi integriranih teritorijalnih ulaganja u okviru tekućeg programskog razdoblja. Nažalost, neke države članice koristile su integrirana teritorijalna ulaganja samo u pogledu primjene članka 7. Uredbe o EFRR-u, kojim je propisano da najmanje 5 % sredstava iz EFRR-a dodijeljenih na nacionalnoj razini za stavku „Ulaganje u rast i radna mjesta" treba namijeniti integriranim strategijama za gradski razvoj, ne uzimajući dovoljno u obzir stvarne potrebe na lokalnoj i regionalnoj razini. Značajan broj država članica koristio se tim alatom i u širem smislu („tematska" integrirana teritorijalna ulaganja koja se provode u skladu s člankom 36. Uredbe o zajedničkim odredbama). Taj znatan potencijal za integrirana ulaganja mogao bi se ubuduće optimirati uz pomoć postojećih primjera dobre prakse te daljnjom prilagodbom tog instrumenta različitim lokalnim i regionalnim potrebama, čime bi se provele preporuke iz ovog mišljenja;

17. izražava žaljenje zbog toga što je došlo do znatnog kašnjenja u provedbi integriranih teritorijalnih ulaganja i što se tim alatom još nisu proizvele sve sinergije koje su se mogle i trebale proizvesti. Međutim, to se ne može i ne smije smatrati argumentom u prilog tezi da provedba kohezijske politike EU-a uz pomoć integriranih teritorijalnih ulaganja nije učinkovita. Upravo suprotno, s obzirom na složenu situaciju i nedostatak jasnoće, činjenica da je taj alat, zahvaljujući velikim naporima koje je uložilo osoblje svih uključenih aktera, uopće uspostavljen i da postiže rezultate sa stvarnim pozitivnim učinkom na teritorije i građane dokaz je njegova potencijala. Osim toga, OR naglašava dodanu vrijednost integriranih teritorijalnih pristupa u slučajevima kada su oni poslužili kao poticaj za izgradnju kapaciteta u određenim kontekstima, olakšavajući integrirani teritorijalni pristup i višerazinsko upravljanje gdje prije nisu postojali.

Kako je utvrđeno na radionici o stanju u pogledu održivog urbanog razvoja i integriranih teritorijalnih ulaganja koja je održana pri Europskom odboru regija 2017. ([2]), glavne teškoće pri uvođenju integriranih teritorijalnih ulaganja u tekućem programskom razdoblju jesu:

— kasna dostava „Smjernica državama članicama za integrirani održivi urbani razvoj (članak 7. Uredbe o EFRR-u)", koji Komisija nije objavila do svibnja 2015. Taj je dokument tek naknadno poslužio kao temelj za razvoj strukture potrebne za provedbu integriranih teritorijalnih ulaganja u državama članicama, definiranje aglomeracija i utvrđivanje postupaka za odobravanje strateških dokumenata za urbani razvoj, kao i samih strateških dokumenata. Tek je tada moglo početi planiranje pojedinih projekata,

— temeljni problem pri primjeni i izradi strateških dokumenata za gradska područja u cilju integriranih teritorijalnih ulaganja bila je činjenica da su u većini zemalja tijekom pokretanja priprema za provedbu integriranih teritorijalnih ulaganja operativni programi, kao i njihovi pokazatelji i upravne strukture, već bili odobreni, a da integrirana teritorijalna ulaganja pritom nisu bila uzeta u obzir. Stoga je urbane strategije trebalo prilagoditi već postojećim raznim operativnim programima i pokazateljima, čime se znatno ograničila fleksibilnost strategija i njihovi stvarni sinergijski učinci,

— u nekim primjerima nije došlo do obveznog dodjeljivanja sredstava iz operativnih programa za integrirana teritorijalna ulaganja, čime su zapravo cijeli koncept provedbe i postizanje sinergijskog učinka integriranih teritorijalnih ulaganja izgubili smisao,

— kašnjenja u provedbi i stvaranje nepotrebno složenih struktura za provedbu integriranih teritorijalnih ulaganja, u kojima je, čak i na razini gradskih područja, potrebno uspostaviti posrednička tijela zadužena za praćenje i ocjenjivanje projekata, iako se stvarni odabir projekata uglavnom događa na razini upravljačkih tijela pojedinih operativnih programa. Ove se strukture u nekim slučajevima čine neprikladnima zbog malog iznosa sredstava dodijeljenih integriranim teritorijalnim ulaganjima te zbog izrazito ograničenih ovlasti tih posredničkih tijela ili mogućeg udvostručivanja djelovanja. Zbog takvih je složenih provedbenih struktura cijeli postupak u tim slučajevima nerazmjerno složen,

— nadležnost i ovlasti tijela zaduženih za postupke odabira (kao što je utvrđeno u članku 7. Uredbe o EFRR-u) nisu dovoljno uzete u obzir pri provedbi. Kada se integrirane teritorijalne strategije za održivi urbani razvoj provode na funkcionalnom području većem od službenih gradskih granica, položaj podregionalnih tijela čije se djelovanje temelji na širokom partnerstvu dionika na tom području i u okviru je višerazinskog upravljanja, najčešće, u pravnom smislu, nije dovoljno utvrđen.

Na radionici se također istaknulo pozitivne aspekte, osobito unaprijed određena sredstva za provedbu strategija, kao i stvaranje sinergija među projektima te ponajprije rješavanje problema na temelju lokalnih uvjeta i potencijala, odnosno stvarnu primjenu pristupa usmjerenog na konkretna područja;

Put koji treba slijediti nakon 2020. – prijedlozi za buduće programsko razdoblje:

18. smatra da je potrebno osloniti se na iskustva stečena tijekom dosadašnje provedbe kako bi se integrirana teritorijalna ulaganja nakon 2020. provela na najbolji mogući način. Međutim, za buduće programsko razdoblje nije dovoljno samo izmijeniti aktualni dobrovoljni sustav provedbe integriranih teritorijalnih ulaganja. Dosadašnja iskustva potrebno je shvatiti samo kao eksperimentalne rezultate pilot-projekata, kojima bi se trebalo koristiti kako bi se kohezijsku politiku EU-a istinski preobrazilo u politiku temeljenu na regionalnom razvoju, integriranom teritorijalnom pristupu i pristupu usmjerenom na konkretna područja, kojima će se uistinu iskoristiti potencijal određene regije i riješiti gospodarski i socijalni problemi i izazovi u korist građana EU-a i Unije u cjelini;

19. predlaže da temelj budućeg programskog razdoblja bude već spomenuti dokument „Scenariji za integrirana teritorijalna ulaganja", koji je potrebno koristiti u što većoj mjeri. Pristup koji se temelji na integriranim teritorijalnim ulaganjima trebao bi se više koristiti izvan gradskih područja, na kojima se sada najčešće koristi te bi se trebao više upotrebljavati i za različito definirana ruralna i funkcionalna područja, na temelju lokalnih uvjeta, kako je utvrđeno u četirima scenarijima iz tog dokumenta. Primjena integriranog teritorijalnog ulaganja na funkcionalna područja od velike je važnosti jer tim regijama pruža ciljanu potporu koja se temelji na pristupu odozdo te se može pokazati izrazito uspješnom i učinkovitom na području stvaranja sinergija između domaćih resursa i vanjskih izvora pomoći. Sve države članice trebale bi

([2]) Radionica je organizirana na prijedlog regije Murcije te u suradnji s Europskom komisijom u okviru instrumenta TAIEX REGIO PEER 2 PEER (instrument za promicanje razmjene znanja i dobrih praksi među tijelima koja upravljaju financijskim sredstvima u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda, čime se unapređuju njihovi administrativni kapaciteti i osiguravaju bolji rezultati ulaganja EU-a).

imati obvezu olakšati primjenu integriranih teritorijalnih ulaganja u sljedećem programskom razdoblju kako bi se omogućilo da ta ulaganja ostvare svoj potencijal kao ključni instrument za provedbu regionalne kohezijske politike EU-a, i to uvijek uz primjenu načela partnerstva te uz osiguravanje potpune uključenosti i sudjelovanja lokalnih i regionalnih vlasti u izradi, provedbi, praćenju i evaluaciji strategija;

20. također predlaže funkcionalna područja i područja koja tvore logičnu cjelinu, čija veličina ne bi trebala premašiti regije razine NUTS III, kao početne točke pri oblikovanju općih integriranih strategija, osim u slučaju kada logične poveznice na određenom području tvore različitu funkcionalnu cjelinu u kojoj je tu strategiju moguće provoditi na učinkovitiji način. To ne znači da bi tijela na razini NUTS III ili tijela sličnih regija trebala biti i jedina upravljačka tijela za provedbu strategije u području integriranih teritorijalnih ulaganja ili da bi na tom području trebalo osmisliti samo jednu integriranu strategiju. Baš naprotiv, Odbor smatra da je, ovisno o lokalnim i funkcionalnim uvjetima i logičnim poveznicama, primjereno oblikovati pojedine strategije u području integriranih teritorijalnih ulaganja za različite vrste područja unutar već spomenute funkcionalne cjeline, no čiji bi se rezultati i učinci na toj razini trebali uskladiti. To usklađivanje trebalo bi također omogućiti logične tematske poveznice sa susjednim regijama kao i to da se interesi ili zahtjevi nižih teritorijalnih jedinica uzimaju u obzir. Međutim, provedba strategija i upravljanje tim istim strategijama trebali bi funkcionirati na način da u najvećoj mjeri povećaju učinak te bi ponajprije trebali biti dobrovoljni i poštovati lokalne uvjete i okolnosti;

21. snažno preporučuje objedinjavanje svih sredstava izdvojenih za integrirana teritorijalna ulaganja u jedan višefondovski operativni program, ako je to moguće, kako bi svako integrirano teritorijalno ulaganje uvijek odgovaralo samo jednom operativnom programu, tj. kako bi pojedinačna tijela koja provode integrirana teritorijalna ulaganja komunicirala samo s jednim upravljačkim tijelom jednog operativnog programa. Naime, integrirana teritorijalna ulaganja imaju znatno veću dodanu vrijednost kada se financiraju iz više fondova. Najučinkovitiji način za postizanje ciljeva kohezijske politike bilo bi uspostavljanje zajedničkih pravila koja bi se primjenjivala na ulaganja iz ERDF-a, ESF-a, Kohezijskog fonda i onih dijelova EPFRR-a koji se odnose općenito na ruralni razvoj. Ako se odustane od ideje o povezivanju integriranih teritorijalnih ulaganja s jedinstvenim operativnim programom u sljedećem programskom razdoblju, bit će nužno izbjeći stvaranje složenih poveznica s pojedinim sektorskim operativnim programima. OR se zalaže za višefondovske programe koji se provode na regionalnoj razini. Operativni program koji obuhvaća integrirana teritorijalna ulaganja trebao bi se prema logici stvari financirati iz više fondova. Međutim, u cilju postizanja važnijih sinergijskih učinaka trebalo bi omogućiti da se, gdje je to relevantno, uspostavi funkcionalna veza između integriranih teritorijalnih ulaganja i drugih operativnih programa i instrumenata (poput Obzora, EFSU-a itd.). Tijelima koja provode integrirana teritorijalna ulaganja na svim razinama potrebno je osigurati najveću moguću fleksibilnost kada je riječ o postizanju ciljeva. Određivanje glavnog fonda za tehničku pomoć mogla bi olakšati i operativnu provedbu financiranja iz više fondova;

22. smatra da pri provedbi integriranih teritorijalnih ulaganja treba uzeti u obzir pokazatelje produktivnosti i uspješnosti prilagođene krajnjem cilju integriranih teritorijalnih ulaganja. Stoga su za taj programski instrument nužni posebni pokazatelji te, slijedom toga, u fazi izrade operativnih programa regionalne vlasti trebaju biti u mogućnosti dostavljati vlastite pokazatelje koje će službe Komisije vrednovati kako bi se osiguralo da predložene mjere odgovaraju mjernim pokazateljima i cilju određenog integriranog teritorijalnog ulaganja. Jednako tako, potrebno je napomenuti da pravne poteškoće (usp. pravila o državnim potporama) ponekad proizlaze iz pozitivne diskriminacije u pogledu objektivnog i subjektivnog područja primjene integriranih teritorijalnih ulaganja, primjerice iz odredbi o tržišnom natjecanju;

23. nadalje preporučuje da određivanje područja integriranih teritorijalnih ulaganja, njihove provedbene odredbe, ciljevi i dodjele proračunskih sredstava budu unaprijed jasno definirani u sporazumima o partnerstvu (ili sličnim dokumentima kojima se definiraju odnosi između država članica i EU-a u budućem programskom razdoblju) i odgovarajućim operativnim programima, u kojima bi integrirana teritorijalna ulaganja trebala biti obavezan element. Istovremeno bi pri odobravanju relevantnog operativnog programa svako tijelo koje provodi integrirana teritorijalna ulaganja, u suradnji s upravljačkim tijelom dotičnog operativnog programa, trebalo raspraviti i odobriti sporazum s Europskom komisijom (izravni tripartitni sporazum između tijela koja provode integrirana teritorijalna ulaganja, upravljačkih tijela operativnog programa i Komisije nužan je za uspjeh u provedbi). Time bi se utvrdile provedbene metode i uspostavili pokazatelji usmjereni na stvaran učinak strategije integriranih teritorijalnih ulaganja na dotično područje. U zemljama u kojima načelo partnerstva nije pravilno uspostavljeno te je samo površno, Europska komisija trebala bi pridonijeti stvaranju odnosa utemeljenih na pravom partnerstvu za provedbu integriranih teritorijalnih ulaganja;

24. ističe da nedavna iskustva u okviru provedbe ne samo integriranih teritorijalnih ulaganja nego i EFSU-a na regionalnoj razini općenito upućuju na to da je, u cilju stabilnosti i posljedičnog utjecaja, nužno da se upravljanje i financiranje integriranih teritorijalnih ulaganja provode na temelju globalnih bespovratnih sredstava, pri čemu su precizno utvrđeni ciljevi, pokazatelji, resursi i odgovornost za provedbu. Međutim, ta globalna bespovratna sredstva ne smiju se smatrati izvorom sredstava koja će se upotrebljavati prema vlastitu nahođenju, nego moraju biti jasno povezana s ostvarivanjem ciljeva i pokazateljima koji su zasebno utvrđeni za svaku strategiju u području integriranih teritorijalnih ulaganja u okviru pregovora o relevantnom programskom razdoblju. Sustavom globalnih bespovratnih sredstava trebala bi

se zajamčiti predvidivost i sigurnost sredstava za provedbu strategija u području integriranih teritorijalnih ulaganja te na taj način omogućiti i fleksibilna kombinacija tih financijskih sredstava s ostalim alatima EU-a i nacionalnim alatima (npr. EFSU i Obzor) te vlastitim sredstvima. Time bi se zajamčila mogućnost poduzimanja istinski strateškog pristupa u okviru provedbe integriranih teritorijalnih ulaganja i ostvarenja najveće moguće integracije sredstava i najveće sinergije u podregijama, kao i u cijelom području unutar regije;

25. smatra da provedba integriranih teritorijalnih ulaganja treba dovesti do unapređenja financijskog upravljanja operativnim programima. Komplementarnost ne podrazumijeva povećanje sredstava za uvođenje tog programskog instrumenta. U skladu s načelom „poticati, a ne kažnjavati" potrebno je povećati stope sufinanciranja kako bi se pokrili investicijski troškovi izravno povezani s ciljem određenog integriranog teritorijalnog ulaganja;

26. ujedno preporučuje da integrirana teritorijalna ulaganja provode isključivo tijela lokalne i regionalne vlasti na različitim razinama, udruženja lokalnih vlasti i vijeća za lokalni razvoj osnovani u skladu sa zakonodavnim odredbama, euroregije i međuregionalna tijela za teritorijalnu suradnju jer samo oni mogu jamčiti provedbu strategija; Tim bi vlastima trebalo osigurati najveću moguću razinu fleksibilnost, kako u izboru aktivnosti i djelovanja potrebnog za postizanje ciljeva, tako i u opsegu i svrsi potpora, u svrhu učinkovitog kombiniranja vlastitih sredstava, sredstava EU-a te nacionalnih i privatnih sredstava za postizanje najvećeg mogućeg učinka sinergije za strategije. Također bi im se trebalo dopustiti da tijekom provedbe strategije promijene opseg i svrhu potpore, kao odgovor na promjenjive socioekonomske uvjete područja, radi postizanja ciljeva na najučinkovitiji način i maksimalnog povećanja europske dodane vrijednosti. U tom kontekstu, Europska komisija poziva se da uz pomoć jasnih smjernica stvori pravnu sigurnost u pogledu odgovornosti prilikom korištenja integriranih i teritorijalnih ulaganja;

27. smatra da je potrebno nadići puko grupiranje projekata koji se sufinanciraju iz različitih fondova i težiti uspostavi istinske strategije odgovarajućeg integriranog upravljanja. U tom pogledu napominje da su u svrhu osiguravanja veće učinkovitosti i djelotvornosti integriranih teritorijalnih ulaganja potrebni veća potpora i praktične smjernice za bolje razumijevanje tog instrumenta te za bolju izradu i provedbu strategija kako bi se njegov potencijal iskoristio u potpunosti. Stoga preporučuje da se ocijeni mogućnost uspostave ciljane stalne strukture potpore za regije koje su zainteresirane za upotrebu tog instrumenta, koja bi pružala informacije i savjete te poticala razmjenu dobrih praksi;

28. kao zaključak ističe da se s pripremama za provedbu integriranih teritorijalnih ulaganja za programsko razbolje nakon 2020. mora započeti odmah nakon objave budućeg nacrta zakonodavstva o ESIF-u za razdoblje nakon 2020., kako bi se izradile pojedine strategije u području integriranih teritorijalnih ulaganja te o njima detaljno raspravilo s građanima i ostalim dionicima prije prvih rasprava o operativnim programima s Europskom komisijom. To se predlaže jer je pristup odozdo mnogo participativniji i složeniji te zahtijeva više vremena za pregovore nego pristup odozgo prema dolje. Primjena integriranih teritorijalnih ulaganja trebala bi biti uključena u nacrt zakonodavstva o ESIF-u za razdoblje nakon 2020. i u prijedloge koji se odnose na proračun, čime će se podržati budućnost kohezijske politike.

Bruxelles, 1. veljače 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Pripremni akti)

ODBOR REGIJA

127. PLENARNO ZASJEDANJE OR-a, 31.1.2018.–1.2.2018.

Mišljenje Europskog odbora regija – Inicijativa za održiv razvoj plavoga gospodarstva u zapadnom Sredozemlju

(2018/C 176/11)

Izvjestitelj:	Samuel Azzopardi (MT/EPP), član Vijeća općine Rabat/Victoria, Gozo
Referentni dokument:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Inicijativa za održiv razvoj plavoga gospodarstva u zapadnom Sredozemlju COM(2017) 183 final, SWD(2017) 130 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja Komunikaciju i prateći *okvir za djelovanje – Inicijativa za održiv razvoj plavoga gospodarstva u zapadnom Sredozemlju*, koje je Europska komisija usvojila 19. travnja 2017.;

2. podupire predložene mjere kojima je cilj zajamčiti siguran, zaštićen i čist pomorski prostor, bolje upravljanje morskim područjima i održivo upravljanje oceanima;

3. podsjeća na i u cijelosti podržava Ministarsku izjavu Unije za Mediteran o plavom gospodarstvu, u kojoj su zemlje sudionice pozvane i poticane da istraže dodanu vrijednost i izvedivost primjerenih pomorskih strategija na podregionalnoj razini i temelje daljnji rad na iskustvu stečenom u okviru Dijaloga 5 + 5. Ministri vanjskih poslova Alžira, Francuske, Italije, Libije, Malte, Mauritanije, Maroka, Portugala, Španjolske i Tunisa pozvali su u listopadu 2016. na daljnji rad na inicijativi za održiv razvoj plavog gospodarstva, zajedno s Tajništvom Unije za Mediteran ([1]);

4. primjećuje da se inicijativom uvažava činjenica da je suradnja između dviju obala do danas ograničena te tvrdi da još uvijek ima prostora za poboljšanje;

5. prepoznaje da spomenuta regija pruža značajne gospodarske mogućnosti te da je poznata po svojim aktivnim lukama i brojnim turistima koje privlači svojom kulturnom baštinom, koja se može i dalje iskorištavati na održiv način;

([1]) Ministarska izjava Unije za Mediteran o Plavom gospodarstvu.

6. uviđa da Sredozemno more ima strateški položaj jer je smješteno na čvorištu tri velika kontinenta – Europe, Afrike i Azije. Sredozemno more oduvijek je bilo kulturno i trgovačko središte koje je spajalo susjedne zemlje i šira područja;

7. prepoznaje da je taj morski bazen poznat po svojoj bioraznolikosti i brojnim zaštićenim morskim područjima;

8. podsjeća, između ostalog, na svoja prijašnja mišljenja o komunikaciji Komisije „Prema integriranoj pomorskoj politici" ([2]), o „pomorskom prostornom planiranju i integriranom upravljanju obalnim područjem" ([3]), i o temi bolje zaštite morskog okoliša te na svoje mišljenje „Nova faza europske politike za plavi rast" ([4]);

9. izražava zabrinutost zbog činjenice da klimatske promjene uvelike utječu na Sredozemnu regiju ([5]);

10. uviđa da je ta regija također povezana s visokom stopom nezaposlenosti mladih, političkom nestabilnosti kao i s ozbiljnim problemima povezanima s migracijom, što dovodi do negativnog utjecaja na perspektive gospodarstva regije;

11. premda podržava primarnu usmjerenost inicijative na zapadni mediteranski morski podbazen, ističe da to ni koji način ne isključuje mogućnost širenja njezinog potencijala i ciljeva na druge podbazene Sredozemlja;

12. napominje da iako postoji stvarna politička volja za rješavanje problema u području okoliša i izazova u području ribarstva i akvakulture, u toj regiji još nedostaju odgovarajuća svijest, širenje informacija i međusektorsko kreiranje politika utemeljeno na dokazima. I dalje su prisutni brojni nedostaci u provedbi i izvršavanju zakona, osobito na nacionalnoj i lokalnoj razini ([6]);

13. naglašava da je regija neprestano suočena s humanitarnim izazovima zbog priljeva nezakonitih migranata koji iz Afrike i Bliskog istoka prelaze u južne europske zemlje, što izravno utječe na pomorske pogranične regije;

14. uviđa da pomorski promet u određenim područjima bazena također predstavlja izazov koji se ne može zanemariti uzimajući u obzir činjenicu da je cilj inicijative – uvijek u skladu s kriterijima zaštite okoliša i biološke raznolikosti, borbe protiv klimatskih promjena i održivosti – daljnja gospodarska aktivnost koja bi za posljedicu mogla imati povećan pomorski promet;

15. napominje da je regija zapadnog Sredozemlja pogođena visokom stopom nezaposlenosti mladih; a istodobno brojni industrijski sektori imaju poteškoće s pronalaskom radnika s traženim kvalifikacijama i vještinama;

16. pozdravlja Komisijin poziv na usvajanje „pristupa odozdo" koji je najprikladniji za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u aktivnosti predviđene u okviru inicijative;

Cilj br. 1 – Sigurniji i zaštićeniji pomorski prostor

17. smatra da plavo gospodarstvo može funkcionirati održivo i učinkovito samo pod uvjetom da se u regiji uvedu i propisno provode mjere sigurnosti i zaštite. Stoga preporučuje da regionalne vlasti na objema obalama ulože napore kako bi ostvarile suradnju i znatno poboljšale postojeću situaciju;

18. zabrinut je zbog sljedećeg razloga: „… suradnja između obalnih straža sa dviju obala i dalje je ograničena te još treba poboljšati odgovor na hitne situacije u realnom vremenu" ([7]); te je suglasan s mjerama kojima se nastoji promicati suradnja između obalnih straža sa dviju obala, posebice rješavanjem postojećih nedostataka vještina u području pomorske sigurnosti; smatra da treba pohvaliti razmjenu znanja i podataka, osobito u pogledu pomorskog prometa;

([2]) Izvjestitelj: Michael Cohen, CdR 126/2010.
([3]) Izvjestitelj: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.
([4]) Izvjestitelj: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014 i izvjestitelj: Christophe Clergeau, NAT-VI/019.
([5]) http://www.cmcc.it/publications/regional-assessment-of-climate-change-in-the-mediterranean-climate-impact-assessments
([6]) {SWD(2017) 130 final}.
([7]) {SWD(2017) 130 final}.

19. slaže se s mjerama kojima se potiču partneri da pojačaju napore koje ulažu u poboljšanje svojih trenutačnih kapaciteta kako bi riješili problem neregulirani i nezakonitih ljudskih aktivnosti te odgovorili na onečišćenje mora u morskom bazenu, kao što su krijumčarenje migranata i nezakonit ribolov, kao i razvoj alata u nastojanju da se poboljša odgovor na onečišćenje mora. zabrinut je zbog činjenice da lokalna i regionalna gospodarstava možda nisu u položaju da se na odgovarajući način financijski pripreme u smislu izgradnje kapaciteta;

20. podsjeća na i potpuno podržava nedavne zaključke Vijeća ([8]) o međunarodnom upravljanju oceanima, kojima se promiče usklađeniji pristup između regija;

Cilj br. 2 – Pametno i otporno plavo gospodarstvo

21. slaže se s time da se pametno i otporno plavo gospodarstvo može ostvariti samo usvajanjem kulture neprestanih inovacija i razmjene znanja te promicanjem održive konkurentnosti i gospodarskih aktivnosti. Sredozemna regija na osobito je cijenjena zbog svog iznimno uspješnog sektora pomorskog turizma, koji treba održavati strategijama inovacije i diversifikacije, uz posvećivanje posebne pažnje kulturnoj i arheološkoj baštini podmorja, obalnih područja i unutrašnjosti;

22. slaže se s preporukom da treba pozvati dionike s južne obale da sudjeluju u inicijativi BLUEMED te ***smatra*** da ta inicijativa predstavlja važan instrument kojim se u načelu promiče zajedničko djelovanje u području istraživanja i inovacija. Poziva na koordinaciju aktivnosti morskog i pomorskog istraživanja i inovacija te na stvaranje sinergija između regionalnih i nacionalnih ulaganja te ulaganja EU-a, pri čemu se treba izbjegavati udvostručavanje i smanjivati rascjepkanost;

23. podupire razvoj novih tehnologija i inovativnih industrijskih sektora koji se temelje na biotehnologiji, osobito ako su takvi napori primarno usmjereni na razvoj održivih proizvoda, te potiče razvoj tehnologija i rješenja po mjeri za ublažavanje klimatskih promjena. To je posebice slučaj sa sektorima obnovljive energije mora i plutajuće energije vjetra, koje su posebno pogodne za područje Sredozemlja;

24. podržava stvaranje nacionalnih i regionalnih pomorskih klastera kako bi se stvorile idealne platforme za razvoj gospodarstva koje će svoj uspjeh temeljiti na razvoju inovativnih rješenja. Smatra da klasteri potiču i promiču suradnju, razmjenu znanja i duh poduzetništva među malim i srednjim poduzećima te mikropoduzećima;

25. ponavlja ([9]) svoj poziv na osnivanje posebne zajednice znanja i inovacija za plavo gospodarstvo kao dodatne mjere za razvoj vještina i prijenos ideja iz područja istraživanja mora na privatni sektor; u tom kontekstu, Virtualni centar znanja ([10]), koji je alat za razmjenu znanja za potporu razvoja plavog gospodarstva i koji se može definirati kao „jedinstvena kontaktna točka /internetski portal za konsolidaciju i razmjenu općih, tehničkih i sektorskih informacija povezanih s pomorskim i morskim pitanjima u Sredozemlju", može također pružiti dodanu vrijednost;

26. podsjeća na prijedlog iz mišljenja CdR 6622/2016 koji se odnosi na stvaranje regionalnih ili međuregionalnih platformi za plavo gospodarstvo; ističe da bi se takve platforme moglo uspostaviti u nekoliko područja Sredozemnog mora, čime bi se omogućio mehanizam za utvrđivanje projekata, pružanje potpore za njihovo ostvarenje i mobilizaciju lokalnih, nacionalnih i europskih financijskih instrumenata. Takvim bi platformama upravljale regije, a odabrani projekti bili bi financirani u okviru plana Juncker 2.0;

27. traži da se međuregionalni, nacionalni i transnacionalni projekti, usklađeni sa strateškim okvirom inicijative i strategija S3, mogu financirati udruživanjem regionalnih, nacionalnih i europskih financijskih sredstava u pojednostavljenom okviru te da mogu steći prava za dobivanje bonusa zajednice, a da se pritom ne treba raspisivati novi poziv na izradu projekata;

28. naglašava da poduzetništvo u plavom gospodarstvu ne podrazumijeva samo djelatnosti u Sredozemlju. Stoga je važno planirati prikladnu potporu za poduzeća povezana s plavim gospodarstvom na kopnu, kao što su pogoni za preradu ribe, industrija brodogradnje, postrojenja za proizvodnju energije iz vjetra na kopnu i fotonaponska postrojenja;

([8]) Zaključci Vijeća od 3. travnja 2017.
([9]) NAT-V-44.
([10]) http://www.med-vkc.eu/2016/

29. ističe nedostatke koji postoje u obrazovanju i vještinama i koje treba hitno rješavati. Gospodarski razvoj i obrazovanje usko su povezani i stoga partneri trebaju uzeti u obzir svaki od tih socio-ekonomskih aspekata kako bi zajamčili uspjeh ove inicijative. Podizanje razine svijesti o pomorskim zanimanjima od ključne je važnosti za privlačenje građana da istraže mogućnosti u području pomorstva i mora kako bi se smanjila neravnoteža između ponude i potražnje radne snage koja obilježava taj sektor i pridonijelo smanjenju nezaposlenosti. Točnije, u području Sredozemlja prisutna je specifična paradoksalna situacija u kojoj, unatoč jednoj od najviših stopa nezaposlenosti mladih u Europi, pomorska poduzeća u novim i tradicionalnim sektorima ne uspijevaju pronaći kvalificirano osoblje;

30. slaže se s modelima kojima se podupire razvoj i uporaba čistih izvora energije, uključujući inovacije u području energije oceana i održivu uporabu energije za desalinizaciju morske vode, u sklopu čega se slijede prakse za maksimalno smanjenje učinka na morsko dno; podržava prijedloge za promicanje energetske učinkovitosti i prilagodbu klimatskim promjenama u obalnim gradovima, za promicanje zelenog pomorskog prometa i lučke infrastrukture za alternativna goriva i za razvoj novih turističkih proizvoda i usluga te prijedloge za razvoj zajedničkih tehničkih standarda za održivu morsku akvakulturu u svim zemljama regije ([11]). Treba istaknuti da je, premda su cilj i svrha tih mjera suštinski pozitivni, u obzir potrebno uzeti gospodarstva u poteškoćama ili mala gospodarstva;

Cilj br. 3 – Bolje upravljanje morem

31. uviđa da su obalna i pomorska područja već dugo visoko konkurentna i višeslojna, što stvara izazove u pogledu raspodjele prostora i ograničenih resursa. Pitanja povezana s okolišem koja dominiraju u današnje doba, kao posljedica sve većih pritisaka na prirodne resurse, pobuđuju potrebu za većim znanjem. Integrirani pristup promicanju korištenja zajedničkih resursa nedvojbeno će dovesti do razvoja novih mogućnosti;

32. potiče razvojne modele koji se temelje na smanjenju emisija, potrošnje energije i troškova, kao i na povećanju fleksibilnosti i pouzdanosti. U tom će pogledu od ključne važnosti biti razvoj energije iz biogenih i organskih ostataka te iz otpada;

33. uvažava i u potpunosti podržava važnost učinkovitog prostornog planiranja morskog područja kad je riječ o ljudskim aktivnostima u i na morima, čiji je cilj koordiniranje napora i ublažavanje mogućih sukoba aktivnosti;

34. naglašava i podupire **mjere** kojima se ističe važnost morskih znanstvenih podataka i znanja kao jednih od stupova otpornog i inovativnog gospodarstva te istodobno ukazuje na važnost ažuriranja postojećih podataka u vezi s pojavama u okolišu i klimatskim promjenama i njihove dostupnosti međunarodnoj znanstvenoj zajednici te javnim upravama;

35. u potpunosti se slaže s **mjerama** kojima je cilj zaštititi morski okoliš i morsko stanište od svih vrsta onečišćenja, uz istodobno proaktivno utvrđivanje zona očuvanja, kao što su zaštićena morska područja. Kampanje za podizanje razine svijesti nesumnjivo predstavljaju korak u pravome smjeru;

36. podupire regionalnu koordinaciju i suradnju u vidu provedbe srednjoročne strategije Opće Komisije za ribarstvo u Sredozemnome moru (2017. – 2020.) usmjerene na održivost ribarstva u Sredozemnom i Crnom moru. Time će se osigurati i dosljednija provedba zajedničke ribarstvene politike na razini podbazena ([12]);

37. u potpunosti se slaže s **mjerom** kojom se promiče razvoj malog ribolova i akvakulture i širenje najboljih praksi radi osnaživanja ribarske industrije i sektora akvakulture uz istodobno osiguravanje odgovarajućeg regionalnog prikupljanja podataka i znanstvenih procjena, uz puno poštovanje međunarodnog zakonodavstva;

([11]) {SWD(2017) 130 final}.
([12]) {SWD(2017) 130 final}.

Upravljanje i provedba

38. podupire osnivanje radne skupine WestMED, zajedno s Unijom za Mediteran, koja će uključivati nacionalne kontaktne točke i Europsku komisiju te koja će osigurati sudjelovanje regionalnih i lokalnih vlasti;

39. potvrđuje raspoloživost raznih izvora financiranja, uglavnom putem programa financiranja EU-a kojima se podupiru razne inicijative, ovisno o prirodi podnesenog projekta, njegovom opsegu i prioritetima;

Završne preporuke

40. potiče razmjenu najboljih praksi, izgradnju kapaciteta i prekograničnu suradnju između lokalnih i regionalnih vlasti sa svih strana Sredozemlja;

41. preporučuje svim stranama da potiču razmjenu znanja i stručnog političkog znanja u jedinicama lokalne i regionalne samouprave i na taj način olakšaju višerazinski pristup upravljanju zajedničkim resursima i izazovima prostora WestMED;

42. preporučuje promicanje gospodarski održivih projekata na lokalnoj i regionalnoj razini te olakšavanje pristupa kapitalu;

43. naglašava potrebu za promicanjem projekata i mjera obrazovanja i prekvalifikacije usmjerenih na smanjenje nezaposlenosti mladih u suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima, čime se potiče mobilnost zapošljavanja među sektorima plavoga gospodarstva. Naglašava u tom pogledu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u predviđanju potrebnih vještina i njihovog usklađivanja s potrebama tržišta rada. Države članice bi trebale biti svjesne te uloge i lokalnim i regionalnim vlastima staviti na raspolaganju odgovarajuće resurse za olakšavanje prijelaza mladih iz obrazovanja na radno mjesto.

Bruxelles, 31. siječnja 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija – Završni zaključci i preporuke Skupine na visokoj razini za pojednostavljenje za razdoblje nakon 2020.

(2018/C 176/12)

Izvjestitelj: Oldřich Vlasák (CZ/ECR), član Vijeća Grada Hradec Králové

Referentni dokument: Završni zaključci i preporuke Skupine na visokoj razini za pojednostavljenje za razdoblje nakon 2020.

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. naglašava važnost kohezijske politike EU-a za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju Unije. Iako je trećina sredstava iz proračuna EU-a dodijeljena za postizanje ovog cilja, kako je utvrđeno u člancima od 174. do 178. UFEU-a, politika tek treba ostvariti svoj potpuni potencijal. Pojednostavljenje fondova mora biti dio reformirane i poboljšane kohezijske politike za budućnost Europe;

2. pozdravlja konstruktivnu prirodu preporuka Skupine na visokoj razini za pojednostavljenje fondova ESI za razdoblje nakon 2020. te jasno mišljenje da je pojednostavljenje zadatak svih strana uključenih u provedbu i upravljanje fondovima – Komisije, suzakonodavaca, država članica i regionalnih i lokalnih vlasti;

3. pozdravlja činjenicu da su mnoge preporuke Skupine na visokoj razini za razdoblje nakon 2020. u skladu sa stajalištima koja je ranije iznio Europski odbor regija ([1]). OR također ponavlja da se provedba kohezijske politike izravno odnosi na lokalna i regionalna tijela kao na glavne korisnike te, u mnogim slučajevima, kao na tijelo izravno uključeno u upravljanje njezinom provedbom;

4. napominje da se, unatoč velikom broju pozitivnih prijedloga proizašlih iz zaključaka i preporuka skupine na visokoj razini za pojednostavljenje, nikako ne može potvrditi da će provedba spomenutih prijedloga omogućiti dovršenje postupka pojednostavljenja. I dalje postoji cijeli niz izrazito važnih područja i supsidijarnih pitanja koji se uopće ne spominju u zaključcima skupine na visokoj razini ili se njima bave samo djelomično. Stoga OR u tom kontekstu upućuje na svoje mišljenje iz listopada 2016. „Pojednostavljenje ESIF-a iz perspektive lokalnih i regionalnih vlasti", koje se na detaljan način bavi tom problematikom;

5. ponavlja svoj poziv za novu teritorijalnu viziju kojom bi se ažurirala Europska perspektiva o prostornom razvoju iz 1999. Ta bi se strategija mogla upotrebljavati kroz lokalizirani pristup u programskom razdoblju nakon 2020. kako bi se omogućilo da fondovi EU-a ostvare rezultate na terenu;

6. naglašava važnost oslanjanja na dosad razvijeno iskustvo i kapacitet te važnost olakšavanja provedbe modela podijeljenog upravljanja za razdoblje nakon 2020. primjenom načela partnerstva. Načelo partnerstva, kako je navedeno u europskom kodeksu ponašanja za partnerstvo, i dalje je ključno sredstvo osiguranja da su svi partneri, uključujući lokalnu i regionalnu vladu, uključeni na svim razinama programiranja. Sustav isporuke također se treba temeljiti na većem povjerenju među svim uključenim dionicima (nadležna tijela na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj i regionalnoj razini);

7. poziva na izradu novog zajedničkog strateškog okvira koji bi obuhvaćao sve politike i fondove EU-a s teritorijalnom dimenzijom te podupire cilj određivanja zajedničkih horizontalnih pravila za olakšavanje interakcije između fondova ESI („jedinstveni pravilnik"). Naglašava da to što okvir pokriva samo fondove ESI, ali ne i druge fondove koji imaju teritorijalnu

([1]) COR-2016-01814-00-00-AC-TRA; COR-2016-05838-00-00-AC-TRA; COR-2016-00008-00-01-AC-TRA; COR-2015-04285-00-00-AC-TRA; COR-2014-06248-00-01-AC-TRA; COR-2015-00487-00-00-AC-TRA; COR-2015-04287-00-00-AC-TRA; CDR2027-2012_00_00_TRA_AC; CDR1683-2012_00_00_TRA_AC; CDR4-2012_FIN_AC; COR-2017-01527-00-00-AC-TRA.

dimenziju, kao što je trenutno slučaj, krajnjim korisnicima otežava provedbu i znači da okvir nije onoliko koristan koliko bi mogao biti. Sredstva dodijeljena ograničenom popisu područja politike trebala bi se birati unutar zajedničkog europskog izbornika, što se može razlikovati po regijama u skladu s razvojnim potrebama ciljeva EU-a i regije;

8. slaže se s potrebom osiguranja jednakih uvjeta između fondova ESI i fondova pod središnjim upravljanjem. OR izričito podupire potrebu za ispitivanjem izvedivosti standardnog izuzimanja od pravila o državnim potporama za dio ili sva financiranja iz fondova ESI, podsjećajući na svoje prethodne zaključke koji su se osobito odnosili na proporcionalnost;

9. podupire cilj šire primjene načela diferencijacije u svrhu smanjenja opterećenja, učinkovitije potrošnje i promicanja lokaliziranog pristupa;

10. poziva na rješenja koja su prilagođenija za određeni program, uzimajući u obzir sposobnosti institucija unutar i izvan područja provedbe ESIF-a, vrste moguće potpore i druge čimbenike;

11. predlaže unapređenje dijaloga između Komisije, država članica i gradova i regija o učinkovitom osmišljavanju i mjerama koje se lako upotrebljavaju za pojednostavljenje za sljedeću generaciju ESIF-a nakon 2020.;

12. poziva na uporabu procjena teritorijalnog učinka na europskoj razini kao alata za mjerenje koristi pojednostavljenja ESIF-a;

Jačanje modela podijeljenog upravljanja nakon 2020.

13. potvrđuje snažnu potporu analizi koju je predstavila Skupina na visokoj razini o znatnim koristima modela podijeljenog upravljanja za učinkovitu provedbu kohezijske politike poticanjem odgovornosti nacionalnih, regionalnih i lokalnih nadležnih tijela za politike te omogućavanjem priznavanja regionalnih posebnosti i lokaliziranog pristupa; model podijeljenog upravljanja pozitivno utječe i na druga područja politika osim ESIF-a, među ostalim zahvaljujući pozitivnom učinku prelijevanja, odnosno jačanja dobrog upravljanja te povećanja osjećaja odgovornosti i demokratskog angažmana građana;

14. podupire cilj jamčenja učinkovite primjene načela supsidijarnosti i proporcionalnosti kako bi se omogućilo i poduprlo istinsko višerazinsko upravljanje u ovom kontekstu, što zahtijeva odgovarajuće osnaživanje lokalnih i regionalnih nadležnih tijela, kao i Komisije i država članica u obliku istinskog partnerstva;

15. naglašava da je potrebno ojačati povjerenje u sposobnost korisnika, regionalnih i nacionalnih uprava, da upravljaju i koriste se fondovima na ispravan i učinkovit način. Podijeljenim upravljanjem građani se približavaju Europi, a lokalne potrebe povezuju se s europskim ciljevima;

16. naglašava da uspjeh sustava podijeljenog upravljanja dijelom ovisi o potpunoj odgovornosti svih strana za načelo partnerstva; OR u cijelosti podupire prijedloge Skupine na visokoj razini o suštinskoj prirodi učinkovite uporabe partnerstva, što je potrebno ojačati u razdoblju nakon 2020.;

17. smatra da je potreban širi pristup partnerstva te da bi se trebao uključiti u europski semestar – okvir gospodarskog upravljanja Europske unije. Ponavlja poziv na uspostavu kodeksa ponašanja za sudjelovanje lokalnih i regionalnih nadležnih tijela u europskom semestru ([2]). Također poziva Europsku komisiju da osigura da se načela kodeksa ponašanja o partnerstvu u okviru fondova ESI shvate kao pravno obvezujući dio propisa u razdoblju nakon 2020., kako bi njihov status bio pravno jasniji; Također poziva uključene strane da preuzmu više formalnih obveza u pogledu provedbe;

18. naglašava zaključak Skupine na visokoj razini da je nastojanje da se kohezijska politika učini odgovornom za provedbu mnogih drugih ciljeva politika EU-a problematično te da za posljedicu ima situaciju u kojoj upravljačka tijela de facto postaju izvršitelji rastućeg broja drugih politika EU-a;

19. podupire prijedlog Skupine na visokoj razini za preispitivanje uloge sustava za upravljanje i nadzor nad ESIF-om u provedbi pravila koja se ne odnose na ESIF;

([2]) COR-2016-05386-00-00-AC.

Komplementarna priroda fondova ESI

20. podupire naglasak koji Skupina na visokoj razini stavlja na uzajamno komplementarne prirode svakog pojedinog fonda ESI, koji samo zajednički mogu postići ciljeve kohezijske politike iz Ugovora;

21. naglašava važnost osiguranja da postojeći fondovi ESI (EFRR, ESF, EPFRR, Kohezijski fond, Fond za ribarstvo) ostanu zajedno jer svaki pojedini fond ESI pridonosi cilju drugih fondova te da su koordinirani zajedničkim pravilima i odredbama za razdoblje nakon 2020.;

22. poziva na izradu novog zajedničkog strateškog okvira koji će obuhvaćati sve politike EU-a i fondove s teritorijalnim dimenzijama. Takvim bi se okvirom zajamčile strateška dosljednost, sinergije i jednako postupanje instrumentima financiranja te izbjegla administrativna suvišnost;

23. ponavlja preporuku OR-a da bi se identična pravila trebala primjenjivati na različite fondove ESI te naglašava da bi se svi horizontalni uvjeti trebali biti sadržani u jednom općem skupu pravila, dok bi propisi specifični za fond trebali biti ograničeni na pravila o programskom sadržaju i izvješćivanju;

24. pozdravlja preporuku Skupine na visokoj razini o predviđanju moguće zasebne uredbe o upravljanju fondovima ESI („jedinstveni pravilnik"), ističući i predloženu primjenjivost tijekom više razdoblja financiranja za poboljšanje regulatorne sigurnosti i stabilnosti;

25. podupire potrebu za dodatnim olakšavanjem provedbe programa financiranih iz više fondova i integriranih pristupa (kao što su integrirana teritorijalna ulaganja) u svjetlu poteškoća do kojih je došlo u provedbi postojećih odredbi Uredbe o zajedničkim odredbama; u tom kontekstu upućuje na mišljenje OR-a o integralnim teritorijalnim ulaganjima ([3]) u kojem se iznose pozitivna dostignuća koja su moguća na lokalnoj razini kad se iskoristi njihov puni potencijal;

26. pozdravlja priznavanje da postoji potreba da se uravnoteži bolje usklađivanje europskih pravila o financiranju i potreba za omogućavanjem većeg prostora za usklađivanje s nacionalnim pravilima, što je naglašeno u mišljenju OR-a o pojednostavljenju ESIF-a;

27. navodi da bi se sredstva EU-a trebala isporučivati preko postojećih nacionalnih administrativnih mehanizama. Nacionalna pravila i sustavi (uključujući nacionalna revizorska tijela i nacionalne administracije za zaštitu tržišnog natjecanja) trebali bi se upotrebljavati što je više moguće jer su najjednostavnija pravila ona kojih je najmanje i koja su po mogućnosti jednaka pravilima koja se primjenjuju u državama članicama;

Jednaki uvjeti između fondova ESI i fondova pod središnjim upravljanjem

28. potvrđuje potporu sveobuhvatnom cilju koji naglašava Skupina na visokoj razini, a koji se odnosi na jednako postupanje i jednake uvjete u pogledu programa ESIF-a i fondova pod središnjim upravljanjem;

29. podupire stajalište koje je iznijela Skupina na visokoj razini o tome da trenutačna razlika u obradi fondova ESI u pogledu državne potpore i javne nabave nije neizostavan dio podijeljenog upravljanja. Vodeće načelo trebalo bi biti da se projekti financirani iz ESIF-a ne bi trebali obrađivati na ograničavajući način u usporedbi sa sličnim projektima pod središnjim upravljanjem EU-a;

30. naglašava da u sklopu okvira za razdoblje nakon 2020. godine novi poticaj sinergijama između europskih fondova ESI i programa pod središnjim upravljanjem treba dati i u kontekstu međuregionalne suradnje. OR naglašava povoljan učinak koji učinkovito pojednostavljenje i veća fleksibilnost u upravljanju fondovima ESI imaju na provedbu strategija pametne specijalizacije; u tom kontekstu bi se međuregionalna suradnja mogla olakšati mjerama poput primjene pojednostavljenih obrazloženja usmjerenih na rezultate ili upotrebe jediničnih troškova, kao što je izloženo u mišljenju Europskog odbora regija „Strategije pametne specijalizacije (RIS3): utjecaj na regije i međuregionalnu suradnju" ([4]);

31. naglašava potrebu za usklađivanjem pravila državne potpore i javne nabave za fondove ESI s pravilima koja se primjenjuju na programe pod središnjim upravljanjem. OR ponavlja svoj zahtjev za procjenu izvedivosti izuzimanja dijelova ili cjelokupne potrošnje ESIF-a iz postupaka pružanja državne potpore za razdoblje nakon 2020. U tom kontekstu, OR sa zadovoljstvom napominje da je Skupina na visokoj razini uzela u obzir njegove preporuke o potrebi za zajedničkim definicijama za usporedbu i spajanje fondova;

([3]) COR-2017-03554-00-00-AC.
([4]) COR-2016-06963-00-00-AC.

Pojednostavljenje programiranja ESIF-a za razdoblje nakon 2020.

32. pozdravlja naglasak koji Skupina na visokoj razini stavlja na ključnu važnost osiguranja da se zakonodavni prijedlozi Komisije o okviru ESI-ja za razdoblje nakon 2020.,uključujući njihovo jasno i ujednačeno tumačenje, predstave i dogovore najmanje šest mjeseci prije početka novog programskog razdoblja, podsjećajući na znatne operativne poteškoće s kojima su se suočila lokalna i regionalna tijela te na pouke koje iz odgoda na početku trenutačnog programskog razdoblja trebaju izvući sve uključene strane. Prijedlozi za ESIF trebali bi se formalno predstaviti što je prije moguće;

33. predlaže, u pogledu budućeg oblikovanja sporazuma o partnerstvu, ponovnu procjenu potrebe i svrhe sporazuma o partnerstvu ili istovjetnog dokumenta na nacionalnoj razini, pozivajući na to da se takvi sporazumi u budućnosti usredotoče na cjelokupnu strategiju (izbjegavajući preklapanja između programa), općenite ex-ante uvjete, kao i na one povezane s preporukama za pojedinu zemlju (koji su u nacionalnoj nadležnosti) te definiciju tematske koncentracije i uloge tijela za koordinaciju na nacionalnoj razini na kojoj bi trebali imati ulogu u provedbi u određenoj državi članici;

34. poziva na pojednostavljenje dokumenata za strateško programiranje za razdoblje nakon 2020., napominjući da je mnogo posebnih preporuka iz mišljenja OR-a o ishodu pregovora o sporazumima o partnerstvu i operativnim programima uzeto u obzir u preporukama za razdoblje nakon 2020. OR posebice podupire poziv Skupine na visokoj razini na veću fleksibilnost u programiranju kako bi se omogućila brža prilagodba operativnih programa;

35. predlaže da bi bez prethodnog odobrenja Komisije trebalo biti moguće premještati dio sredstava između prioritetnih osi (na primjer, 10 % kako je dopušteno na kraju programskog razdoblja 2007.–2013.);

36. potvrđuje važnost načela tematske koncentracije za dosljedno i strateško programiranje, napominjući da bi se cjelokupnim dosljednim sustavom tematske koncentracije za razdoblje nakon 2020. trebala omogućiti učinkovita primjena integriranih rješenja na regionalnoj ili lokalnoj razini; partneri, uključujući lokalna tijela, trebaju moći izraziti svoje mišljenje u fazi programiranja, uključujući u pogledu integriranih alata koji se primjenjuju za provedbu strategija za održiv urbani i teritorijalni razvoj;

37. podupire naglašavanje većeg osnaživanja lokalnih i regionalnih tijela u ovom kontekstu te ističe potrebu za usklađivanjem načela tematske koncentracije s kontekstom koji omogućuje integrirana rješenja na lokalnoj i regionalnoj razini. Poveznica između tematske koncentracije i usredotočenosti kohezijske politike na rezultate, kao i potreba da se osigura da kohezijska politika može pružiti integrirana, fleksibilna i raznolika rješenja u razdoblju nakon 2020. već su navedeni u mišljenju OR-a o budućnosti kohezijske politike nakon 2020., u kojem se tijela odgovorna za provedbu regionalnih i sektorskih politika pozivaju na pravodobnu uspostavu međusobnog dijaloga o suradnji prije početka sljedećeg razdoblja financiranja kako bi se ojačao teritorijalni pristup u skladu s višerazinskim upravljanjem;

38. pozdravlja cilj koji je postavila Skupina na visokoj razini, a koji se odnosi na pojednostavljenje zajedničkog skupa pokazatelja nakon 2020. te naglašava potrebu za usklađenom terminologijom i definicijama kako bi se omogućila procjena i usporedba rezultata različitih fondova;

39. ističe svoje prijedloge za uvođenje posebnih mjera kako bi se olakšao prijelaz u sljedeće programsko razdoblje i pružila veća sigurnost upravljačkim tijelima. OR podržava preporuku Skupine na visokoj razini da se ponovo procijeni potreba za imenovanjem u razdoblju nakon 2020. i poziva da se proces barem racionalizira kako bi se osiguralo da se postojeća imenovanja prenesu u sljedeće programsko razdoblje;

Načelo diferencijacije – potrebno ga je ojačati u nekoliko područja

40. pozdravlja opće načelo veće diferencijacije u razdoblju nakon 2020. koje će, prilikom omogućavanja prilagođenije i učinkovitije uporabe fondova ESI, vjerojatno biti od ključne važnosti u mogućem scenariju razdoblja nakon 2020. koji se odnosi na ukupna smanjena proračunska sredstva, između ostalog nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a. Diferencirani pristup temeljen na načelu supsidijarnosti ne mora značiti da će se pokušati definirati svaki detalj sustava isporuke iz Uredbe na razini EU-a, nego se treba temeljiti na povjerenju među svim uključenim dionicima i konkretnoj primjeni načela partnerstva;

41. navodi da je slične ideje iznio i ured saveznog kancelara Austrije i one mogu biti važan element nadolazećeg austrijskog predsjedanja EU-om u drugoj polovici 2018. OR stoga predlaže pozivanje austrijskog predsjedništva EU-om na ranu suradnju s OR-om kako bi se dodatno razvile te ideje;

42. naglašava važnost osiguranja potpune uključenosti lokalnih i regionalnih tijela kao ravnopravnih partnera u tom kontekstu i u svim fazama postupka pregovora na višoj razini. Veća primjena lokaliziranog pristupa učinkovitijom prilagodbom fondova različitim potrebama teritorija diljem Unije te pružanje regijama sredstava za bržu reakciju na nepredviđene izazove ili hitne situacije bit će sve važniji;

Revizija, izvješćivanje i kontrola

43. predlaže prijelaz na diferenciraniji pristup u područjima revizije, izvješćivanja i kontrole omogućivanjem većeg oslanjanja na nacionalna pravila i veće fleksibilnosti kako bi se u obzir uzele postojeće nacionalne provjere i postupci;

44. ističe poruku OR-a da bi se diferencirana revizija mogla olakšati i poduprijeti ugovorima o povjerenju između EU-a i nacionalnih revizorskih tijela i upravljačkih tijela. Trenutačno je temeljni problem to što se kao reakcija na probleme provedbe iz prošlosti razvila kultura averzije prema riziku, a strah od kazni nadmašuje istinsku kulturu poboljšanja;

45. ponavlja stajalište OR-a u pogledu prihvatljive stope pogreške (razina značajnosti), gdje iskustvo pokazuje da takva razina nije prikladna u kontekstu projekata kohezijske politike. OR smatra da bi, s obzirom na to da se međunarodnim revizorskim standardima ne nameću brojčani zahtjevi, trebalo biti moguće ovaj prag povećati na 5 %. Trenutačnim čvrstim sustavom nadzora koji svaku pogrešku čini vidljivijom, stvara se obmanjujuća percepcija da je model podijeljenog upravljanja skloniji pogreškama;

Kombinacija fondova ESI i financijskih instrumenata

46. izražava zadovoljstvo što se također predviđa načelo diferenciranog pristupa, uz raniji poziv na ex-ante procjenu kombinirane provedbe europskih strukturnih i investicijskih fondova i Europskog fonda za strateška ulaganja na pojedinačnoj osnovi. Takvim pristupom trebalo bi se omogućiti znatno smanjenje opterećenja i bolje razmatranje posebnosti konteksta provedbe u regijama o kojima je riječ te tako olakšati lokalizirani pristup i potaknuti prilagođena ulaganja;

47. predlaže osnivanje jedinstvenih kontaktnih točaka na nacionalnoj/regionalnoj razini kako bi se korisnicima pomoglo da zajedno upotrebljavaju fondove ESI i one koji to nisu;

Pojednostavljenje europske teritorijalne suradnje

48. podupire to što je Skupina na visokoj razini prepoznala specifičnu prirodu europske teritorijalne suradnje, kao i njezinu preporuku da se aktualni zasebni regulatorni okvir za programe Interreg zadrži i u razdoblju nakon 2020.;

49. potvrđuje potporu OR-a propisima namijenjenima provedbenim odredbama europske teritorijalne suradnje, naglašavajući da su kao posljedica trenutačne pravne i regulatorne složenosti prekomjerni propisi doista predstavljali znatno opterećenje za učinkovitu provedbu europske teritorijalne suradnje;

50. poziva na izbjegavanje ex-ante uvjeta u ovom području zbog multilateralne prirode programa za europsku teritorijalnu suradnju;

51. naglašava europsku dodanu vrijednost koja nastaje iz pojačane teritorijalne suradnje i upućivanje na nedavne zaključke o srednjoročnim i dugoročnim posljedicama u smislu ukupnog gospodarskog rasta i u smislu gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije, u slučaju da se ta suradnja u budućnosti smanji, a ne poveća;

52. naglašava bitnu ulogu i europsku dodanu vrijednost prekogranične suradnje u prevladavanju segregacijskih učinaka granica i uklanjanju postojećih prepreka koje utječu na živote stanovnika u pograničnim regijama. OR ponovno ističe važnu ulogu projekata „od građana za građane" prvenstveno u izgradnji međusobnog povjerenja te u tom kontekstu predlaže da se „fondovi za male projekte" potpuno opravdano uključe u buduće programe prekogranične suradnje, tako da zahvaljujući svojoj jednostavnosti i decentraliziranom upravljanju, postanu dostupni korisnicima na najnižim razinama;

53. pozdravlja prijedlog za izuzimanje programa europske teritorijalne suradnje iz zahtjeva za obavješćivanje u pogledu državne potpore. OR je ranije naglasio da je napor potreban za usklađivanje pravila o državnoj potpori za programe europske teritorijalne suradnje općenito neproporcionalan riziku od narušavanja tržišnog natjecanja. Također je obratio pozornost na poteškoće u vezi s ograničenjima stopa sufinanciranja i sustava odgovornosti (jer takvi programi uključuju više država članica) i naglasio suštinsku proturječnost između logike suradnje i logike tržišnog natjecanja, pozivajući na to da europska teritorijalna suradnja u cijelosti bude izvan područja primjene državne potpore, što je već slučaj u pogledu programa suradnje kojima upravlja Komisija (npr. Obzor 2020.).

Bruxelles, 1. veljače 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija – „Europa u pokretu: aspekti radnog prava u cestovnom prijevozu"

(2018/C 176/13)

Izvjestitelj:	Spyros Spyridon (EL/EPP), član Vijeća općine Poros
Referentni dokumenti:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 561/2006 s obzirom na minimalne zahtjeve u pogledu maksimalnih dnevnih i tjednih vremena vožnje, minimalnih stanki te dnevnih i tjednih razdoblja odmora i Uredbe (EU) 165/2014 s obzirom na pozicioniranje s pomoću tahografa COM(2017) 277 final Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2006/22/EZ u vezi sa zahtjevima za provedbu i o utvrđivanju posebnih pravila u pogledu Direktive 96/71/EZ i Direktive 2014/67/EU za upućivanje vozača u sektoru cestovnog prometa COM(2017) 278 final Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1071/2009 i Uredbe (EZ) br. 1072/2009 radi njihova prilagođavanja kretanjima u sektoru COM(2017) 281 final Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2006/1/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o korištenju vozila unajmljenih bez vozača za cestovni prijevoz tereta COM(2017) 282 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

COM(2017) 277 final/1

Članak 1. stavak 5. točka (c)

Izmijeniti kako slijedi:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(c) umeću se sljedeći stavci 8.a ***i*** 8.b:	(c) umeću se sljedeći stavci 8.a, 8.b ***i 8.c***:
„8.a Redovna tjedna razdoblja odmora i svako tjedno razdoblje odmora dulje od 45 sati koje se uzima kao nadoknada prethodnog skraćenog tjednog razdoblja odmora ne uzimaju se u vozilu. Uzimaju se u prikladnom smještaju s odgovarajućim mjestom za odmor i sanitarnim čvorovima:	„8.a Redovna tjedna razdoblja odmora i svako tjedno razdoblje odmora dulje od 45 sati koje se uzima kao nadoknada prethodnog skraćenog tjednog razdoblja odmora ne uzimaju se u vozilu. Uzimaju se u prikladnom smještaju s odgovarajućim mjestom za odmor i sanitarnim čvorovima:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(a) koji osigurava ili plaća poslodavac, ili	(a) koji osigurava ili plaća poslodavac, ili
(b) kod kuće ili na drugom privatnome mjestu koje odabere vozač.	(b) kod kuće ili na drugom privatnome mjestu koje odabere vozač.
8.b Prijevoznik organizira rad vozača tako da vozači tijekom svakog razdoblja od tri uzastopna tjedna kod kuće mogu provesti najmanje jedno redovno tjedno razdoblje odmora ili tjedno razdoblje odmora dulje od 45 sati koje se uzima kao nadoknada skraćenog tjednog razdoblja odmora.”;	***8.b Stavak 8.a ne mora se primjenjivati kad se redovna tjedna razdoblja odmora i svi drugi odmori dulji od 45 sati koji se uzimaju kao nadoknada prethodno skraćenog tjednog razdoblja odmora odvijaju na dovoljno sigurnom mjestu koje ima odgovarajuće sanitarne čvorove, i kad kabina vozača zadovoljava specifikacije koje je Odbor utvrdio, a na koje se upućuje u članku 24. stavku 1. postojeće Uredbe.***
	8.c Prijevoznik organizira rad vozača tako da vozači tijekom svakog razdoblja od tri uzastopna tjedna kod kuće mogu provesti najmanje jedno redovno tjedno razdoblje odmora ili tjedno razdoblje odmora dulje od 45 sati koje se uzima kao nadoknada skraćenog tjednog razdoblja odmora.”;

Obrazloženje

Na mnogim autocestama nema niti smještaja za vozače niti sigurnih mjesta za zaustavljanje predviđenih točkom 8.a.

Izvorna odredba bila bi nepovoljna za vozače iz rubnih država EU-a koji nužno na cesti provode više dana, u usporedbi s vozačima iz središnjih država EU-a. Provedba te odredbe dovela bi do povećanja troškova za prijevoznike iz rubnih dijelova Europe.

Amandman 2.

COM(2017) 277 final/1

Članak 2.

Izmijeniti kako slijedi:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Uredba (EU) br. 165/2014 mijenja se kako slijedi:	Uredba (EU) br. 165/2014 mijenja se kako slijedi:
1. u članku 8. stavku 1. druga alineja zamjenjuje se sljedećim:	1. u članku 8. stavku 1. druga alineja zamjenjuje se sljedećim:
„— svaka tri sata akumuliranog vremena vožnje i svaki put kada vozilo prijeđe granicu,”;	„— svaka tri sata akumuliranog vremena vožnje i svaki put kada vozilo prijeđe granicu,”;

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
1. u članku 34. stavku 7. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:	1. u članku 34. stavku 7. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:
„7. Vozač nakon dolaska na prikladno zaustavno mjesto unosi u digitalni tahograf simbole zemalja u kojima je započeto i završeno dnevno radno vrijeme te mjesto na kojem i vrijeme u koje je prešao granicu u vozilu. Države članice mogu od vozača vozila koji obavljaju prijevoz unutar njihova područja zahtijevati unošenje detaljnijih zemljopisnih specifikacija uz simbol zemlje, uz uvjet da su države članice te detaljnije zemljopisne oznake priopćile Komisiji prije 1. travnja 1998.”	„7. Vozač nakon dolaska na prikladno zaustavno mjesto unosi u digitalni tahograf simbole zemalja u kojima je započeto i završeno dnevno radno vrijeme te mjesto na kojem i vrijeme u koje je prešao granicu u vozilu. Države članice mogu od vozača vozila koji obavljaju prijevoz unutar njihova područja zahtijevati unošenje detaljnijih zemljopisnih specifikacija uz simbol zemlje, uz uvjet da su države članice te detaljnije zemljopisne oznake priopćile Komisiji prije 1. travnja 1998.”
	3. članak 3. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:
	Pet godina nakon što su novoregistrirana vozila dužna imati tahograf kako je određeno člancima 8., 9. i 10. ove Uredbe, vozilima koja prometuju u državi članici koja nije država članica njihove registracije mora se ugraditi takav tahograf.
	4. članak 9. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:
	Pet godina nakon što novoregistrirana vozila moraju imati tahograf kako je određeno u ovom članku i člancima 8. i 10., države članice moraju u odgovarajućoj mjeri opremiti svoja nadzorna tijela opremom za daljinsko rano otkrivanje potrebnom kako bi se omogućila komunikacija podataka navedena u ovom članku, uzimajući u obzir njihove posebne zahtjeve i strategije za provedbu. Do tada države članice mogu odlučiti hoće li opremiti svoja nadzorna tijela opremom za takvo daljinsko rano otkrivanje.

Obrazloženje

Pametni tahografi prilika su da se omoguće brze, interoperabilne digitalne kontrole i provedba pravila. Odgoda do 2034. godine nije prihvatljiva. Stoga se predlaže da se „15 godina” zamijeni s „5 godina” kako bi se cestovnim prijevoznicima omogućilo primjereno prijelazno razdoblje.

Amandman 3.

COM (2017) 278 final – 1. dio

Članak 2.

Izmijeniti stavak 4.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice mogu nametnuti samo sljedeće administrativne zahtjeve i mjere kontrole:	Države članice mogu nametnuti samo sljedeće administrativne zahtjeve i mjere kontrole:
(a) obvezu cestovnog prijevoznika s poslovnim nastanom u drugoj državi članici da pošalje izjavu o upućivanju nacionalnim nadležnim tijelima najkasnije na početku upućivanja, u elektroničkom obliku, na službenom jeziku države članice domaćina ili na engleskom jeziku, a koja sadržava samo sljedeće informacije:	(a) obvezu cestovnog prijevoznika s poslovnim nastanom u drugoj državi članici da pošalje izjavu o upućivanju nacionalnim nadležnim tijelima najkasnije na početku upućivanja, u elektroničkom obliku, na službenom jeziku države članice domaćina ili na engleskom jeziku, a koja sadržava samo sljedeće informacije:
i. naziv cestovnog prijevoznika;	i. naziv cestovnog prijevoznika;
ii. podatke za kontakt upravitelja prijevoza ili druge osobe (drugih osoba) za kontakt u državi članici poslovnog nastana prijevoznika radi povezivanja s nadležnim tijelima u državi članici domaćinu u kojoj se pružaju usluge te slanja i primanja dokumenata ili obavijesti;	ii. podatke za kontakt upravitelja prijevoza ili druge osobe (drugih osoba) za kontakt u državi članici poslovnog nastana prijevoznika radi povezivanja s nadležnim tijelima u državi članici domaćinu u kojoj se pružaju usluge te slanja i primanja dokumenata ili obavijesti;
iii. predviđeni broj i identitete upućenih vozača;	iii. predviđeni broj i identitete upućenih vozača;
iv. predviđeno trajanje, predviđeni datum početka i kraja upućivanja;	iv. predviđeno trajanje, predviđeni datum početka i kraja upućivanja;
v. registarske oznake vozila koja se upotrebljavaju u okviru upućivanja;	v. registarske oznake vozila koja se upotrebljavaju u okviru upućivanja;
vi. vrstu usluga prijevoza, odnosno prijevoz tereta, prijevoz putnika, međunarodni prijevoz, kabotaža;	vi. vrstu usluga prijevoza, odnosno prijevoz tereta, prijevoz putnika, međunarodni prijevoz, kabotaža;
(b) obvezu vozača da čuva i stavi na raspolaganje, kada se to zahtijeva tijekom provjere na cesti, kopiju izjave o upućivanju u papirnatom ili elektroničkom obliku i dokaze o prijevozu koji se odvija u državi članici domaćinu kao što je elektronički teretni list (e-CMR) ili dokaze navedene u članku 8. Uredbe (EZ) br. 1072/2009 Europskog parlamenta i Vijeća;	(b) obvezu vozača da čuva i stavi na raspolaganje, kada se to zahtijeva tijekom provjere na cesti, kopiju izjave o upućivanju u papirnatom ili elektroničkom obliku i dokaze o prijevozu koji se odvija u državi članici domaćinu kao što je elektronički teretni list (e-CMR) ili dokaze navedene u članku 8. Uredbe (EZ) br. 1072/2009 Europskog parlamenta i Vijeća;

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(c) obvezu vozača da čuva i stavi na raspolaganje, kada se to zahtijeva tijekom provjere na cesti, zapise tahografa te posebice šifre država članica u kojima je vozač bio tijekom obavljanja međunarodnog cestovnog prijevoza ili kabotaže;	(c) obvezu vozača da čuva i stavi na raspolaganje, kada se to zahtijeva tijekom provjere na cesti, zapise tahografa te posebice šifre država članica u kojima je vozač bio tijekom obavljanja međunarodnog cestovnog prijevoza ili kabotaže;
(d) obvezu vozača da čuva i stavi na raspolaganje, kada se to zahtijeva tijekom provjere na cesti, kopiju ugovora o radu u papirnatom ili elektroničkom obliku ili jednakovrijednog dokumenta u smislu članka 3. Direktive Vijeća 91/533/EEZ, prevedene na jedan od službenih jezika države članice domaćina ili na engleski jezik;	(d) obvezu vozača da čuva i stavi na raspolaganje, kada se to zahtijeva tijekom provjere na cesti, kopiju ugovora o radu u papirnatom ili elektroničkom obliku ili jednakovrijednog dokumenta u smislu članka 3. Direktive Vijeća 91/533/EEZ, prevedene na jedan od službenih jezika države članice domaćina ili na engleski jezik;
(e) obvezu vozača da stavi na raspolaganje, kada se to zahtijeva tijekom provjere na cesti, kopiju platnih lista za posljednja dva mjeseca u papirnatom ili elektroničkom obliku; tijekom provjere na cesti vozaču je dopušteno kontaktirati s glavnim uredom, upraviteljem prijevoza ili bilo kojom drugom osobom ili subjektom koji može osigurati tu kopiju;	(e) obvezu vozača da stavi na raspolaganje, kada se to zahtijeva tijekom provjere na cesti, kopiju platnih lista za posljednja dva mjeseca u papirnatom ili elektroničkom obliku; tijekom provjere na cesti vozaču je dopušteno kontaktirati s glavnim uredom, upraviteljem prijevoza ili bilo kojom drugom osobom ili subjektom koji može osigurati tu kopiju;
(f) obvezu cestovnog prijevoznika da, nakon razdoblja upućivanja, dostavi kopije dokumenata navedenih u točkama (b), (c) i (e) u papirnatom ili elektroničkom obliku na zahtjev tijela u državi članici domaćinu u razumnom roku.	(f) obvezu cestovnog prijevoznika da, nakon razdoblja upućivanja, dostavi kopije dokumenata navedenih u točkama (b), (c) i (e) u papirnatom ili elektroničkom obliku na zahtjev tijela u državi članici domaćinu u razumnom roku.
	(g) obvezu cestovnog prijevoznika da vozaču prije upućivanja na raspolaganje stavi kopije dokumenata, u papirnatom ili elektroničkom obliku, iz članka 4., točaka (b), (d) i (e).

Obrazloženje

Cestovni prijevoznik trebao bi na raspolaganje staviti potrebnu dokumentaciju povezanu s upućivanjem kako bi se mogla predočiti tijekom provjere na cesti.

Amandman 4.

COM (2017) 281 final – 1. dio

Članak 1.

Izmijeniti stavak 1. točku (b)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(b) dodaje se sljedeći stavak 6.:	(b) dodaje se sljedeći stavak 6.:
„6. ***Članak 3. stavak 1. točke (b) i (d) te č***lanci 4., ***6., 8.,*** 9., 14.***, 19. i 21.*** ne primjenjuju se na poduzeća koja obavljaju djelatnost cestovnog prijevoznika isključivo motornim vozilima čija dopuštena ukupna masa ne prelazi 3,5 tona ili kombinacijom vozila čija dopuštena ukupna masa ne prelazi 3,5 tona.	„6. **Č**lanci 4., 9. ***i*** 14. ne primjenjuju se na poduzeća koja obavljaju djelatnost cestovnog prijevoznika isključivo motornim vozilima čija dopuštena ukupna masa ne prelazi 3,5 tona ili kombinacijom vozila čija dopuštena ukupna masa ne prelazi 3,5 tona***, osim ako ta vozila ne obavljaju međunarodni prijevoz u skladu s definicijom iz Uredbe (EZ) br. 1072/2009***.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Međutim, države članice mogu:	Međutim, države članice mogu:
od tih poduzeća zahtijevati primjenu određenih ili svih odredaba iz prvog podstavka;	od tih poduzeća zahtijevati primjenu određenih ili svih odredaba iz prvog podstavka;
spustiti graničnu vrijednost iz prvog podstavka za sve ili za određene kategorije cestovnog prijevoza.”;	spustiti graničnu vrijednost iz prvog podstavka za sve ili za određene kategorije cestovnog prijevoza.”;

Obrazloženje

Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje malih poduzeća koja se bave samo nacionalnim prijevozom ili prijevozom za vlastiti račun, predlaže se da se četiri kriterija za pristup toj djelatnosti proširе samo na laka gospodarska vozila aktivna u međunarodnom prometu.

II. **PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. čestita Europskoj komisiji i njezinim naporima da produbi jedinstveno tržište u međunarodnom cestovnom prijevozu u uvjetima socijalne pravednosti i konvergencije modaliteta rada, što predstavlja ključni čimbenik gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije, međutim izražava rezerve zbog uključivanja širokog raspona usluga međunarodnog prijevoza u područje primjene Direktive o upućivanju;

2. napominje da cestovni prijevoz, kao vodeća silnica europskog gospodarstva, mora zadržati vodeće mjesto u generiranju budućeg gospodarskog rasta i otvaranju radnih mjesta, ali da istodobno mora osigurati jednake uvjete za sve i promicati konkurentnost i teritorijalnu koheziju;

3. ukazuje na činjenicu da u sektorima cestovnog prijevoza svih država članica vladaju velike razlike u pogledu plaća i, općenito, važećeg radnog zakonodavstva. Mnoge države nametnule su i dodatna regulatorna ograničenja. Razlike u radnim uvjetima mogu dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja i ugroziti cestovnu sigurnost. Ovaj je problem najizraženiji u pograničnim regijama gdje postoji velika razlika u životnim standardima s obje strane granice;

4. stoga naglašava da se, uz osiguravanje održivosti i konkurentnosti prometnog sektora na jedinstvenom tržištu, trebaju garantirati i pristojni radni uvjeti i visoka razina cestovne sigurnosti; U europskom prometnom sektoru trebalo bi se primjenjivati i načelo iste plaće za isti rad na istom mjestu, pri čemu bi se trebalo voditi računa o potrebama rubnijih regija;

5. ukazuje na činjenicu da glavni problemi koji se pojavljuju u području prijevoza, a koji se nastoje riješiti predloženim zakonodavstvom, prvenstveno nastaju zbog nedovoljne socijalne kohezije među regijama. Povećani stupanj kohezije smanjit će velike razlike u plaćama, te će brojna pravila o radu i kabotaži postati nepotrebna, čime će se smanjiti i rizik od socijalnog dampinga te izbjeći narušavanje tržišnog natjecanja;

6. primjećuje da se planiranim odredbama nastoji uspostaviti ravnoteža između zahtjeva skupine država da se održi *status quo* u pogledu niza procedura i odluka kojima se upravlja prijevoznim sektorom i potrebe za daljnjim razvijanjem jedinstvenog tržišta putem harmonizacije okvira kojim je taj sektor uređen, pri čemu treba osigurati cestovnu sigurnost, pristojne radne uvjete i robu koja se prevozi; U tom kontekstu poziva na puno poštovanje socijalnih standarda te navodi da socijalni damping na štetu vozača kamiona nije prihvatljiv;

7. u tom pogledu naglašava da u konkurentnom i deregulirano sektoru mora postojati transparentnost propisa, inspekcijskih postupaka i sankcija i da korisnicima treba ponuditi najbolju moguću uslugu. Razmjena informacija mora biti obavezna, kao i upotreba najsuvremenije tehnologije, primjerice upotreba pametnih tahografa koja je još uvijek u velikom zaostatku;

8. ističe da se rubne države članice imaju poteškoća s pristupanjem središtu unutarnjeg tržišta EU-a. Njihovi vozači možda moraju prijeći jednu, pa čak i dvije, granice s trećim državama i proći sve neophodne granične i carinske provjere, što produžuje ukupno vrijeme putovanja i, posljedično, povećava troškove. Irska bi se mogla suočiti s takvim poteškoćama kad Ujedinjena Kraljevina napusti EU. Poziva se Komisija da preuzme inicijativu i donese posebne mjere u cilju rješavanja tog specifičnog problema;

9. pozdravlja pokušaj da se u gospodarski sektor koji je od ključne važnosti za ostvarenje jedinstvenog tržišta velike mobilnosti uvedu jasnija pravila o kabotaži i upućivanju vozača. S obzirom na blisku povezanost kabotaže i upućivanja vozača, moraju se istovremeno razmatrati i usvojiti nova pravila koja se na njih odnose;

10. upozorava na rizik od nepoštene konkurencije prijevoznika iz trećih zemalja i poziva na uvođenje posebnog okvira kontrolnih mjera;

11. poziva na uspostavu sustavnih i automatskih kontrola uz pomoć obaveznih pametnih digitalnih tahografa kao osnovnog preduvjeta za uspješno funkcioniranje jedinstvenog tržišta, bez obzira na to mijenja li se institucionalni okvir ili ne;

12. istodobno ukazuje da je potrebno detaljno procijeniti učinak predloženih pravila na MSP-ove u Europskoj uniji i smatra da će troškovi primjene tih pravila biti viši;

Prijedlog za minimalne zahtjeve u pogledu maksimalnih dnevnih i tjednih vremena vožnje, minimalnih stanki te dnevnih i tjednih razdoblja odmora i [izmjenu] Uredbe (EU) 165/2014 s obzirom na pozicioniranje s pomoću tahografa (COM(2017) 277 final)

13. pozdravlja veću fleksibilnost u pogledu vremena odmora vozača sadržanu u predloženoj direktivi, kao i predloženo poboljšanje uvjeta odmora;

14. smatra da bi predložene promjene izračuna vremena i uvjeta odmora vozača, ako se ispravno provedu, vodeći pritom računa o dobrobiti vozača, mogle doprinijeti poboljšanju uvjeta u kojima vozači obavljaju svoje zanimanje i time povećati sveukupnu sigurnost prometa;

15. istodobno izražava zabrinutost zbog toga što bi, budu li poslodavci predloženu fleksibilnost koristili za vršenje pritiska, cestovna sigurnost i radni uvjeti vozača mogli biti ugroženi;

16. također primjećuje da postoji i rizik od zloporabe jer će i dalje biti moguće vozačima plaćati samo sate vožnje, a ne i razdoblja odmora; Poziva na to da se vozače plaća prema broju sati koji su radili, uključujući i izvan vozila;

17. ukazuje na to da treba jasno definirati pojmove koji se odnose na vrijeme vožnje i vrijeme odmora, kako bi se razjasnila siva područja, primjerice kad počinje vrijeme čekanja u slučaju carinske kontrole;

18. ukazuje na činjenicu da na europskim autocestama nema dovoljno sigurnih prostora za parkiranje i odmor vozača i da se predloženo zakonodavstvo ne može primijeniti prije no što se osiguraju takvi prostori. To će iziskivati mnogo vremena i sredstava.

19. izražava žaljenje zbog toga što je propuštena mogućnost za brže uvođenje pametnih tahografa i upozorava da podnošenje rukom pisanih podataka o putovanju znači da i dalje neće biti moguće vršiti temeljite provjere i da će na granicama na kojima ne postoje odgovarajuća parkirališta vjerojatno doći do prometnih gužvi;

20. poziva prijevozna poduzeća da brže uvedu pametne tahografe, a tijela za provedbu zakona da brže uvedu tehnologiju za njihovo očitavanje na daljinu;

Prijedlog o izmjeni Direktive 2006/22/EZ u vezi sa zahtjevima za provedbu i o utvrđivanju posebnih pravila u pogledu Direktive 96/71/EZ i Direktive 2014/67/EU za upućivanje vozača u sektoru cestovnog prometa (COM (2017) 278 final) i Prijedlog o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1071/2009 i Uredbe (EZ) br. 1072/2009 radi njihova prilagođavanja kretanjima u sektoru (COM(2017) 281 final)

21. smatra da trodnevno vremensko ograničenje prije početka upućivanja omogućava neometani međunarodni prijevoz. Nasuprot tome, u slučaju kabotaže, upućivanje nastupa smjesta, čime se uspostavlja okvir koji može štititi od porasta nelojalne konkurencije; podsjeća na činjenicu da nezakonita kabotaža dovodi do narušavanja tržišnog natjecanja i stvara neravnotežu između država članica i regija kod kojih postoje velike razlike u troškovima plaća;

22. primjećuje da nova pravila kabotaže jačaju jedinstveno tržište i da će smanjiti broj zakonskih prekršaja, olakšati kontrolu, pozitivno utjecati na cjelokupni ugljični otisak cestovnog prijevoza te drastično smanjiti broj praznih vožnji;

23. međutim, pretpostavlja da će predložena pravila o upućivanju i poduzećima i upravama država članica povećati administrativne troškove: budući da će vozači lako premašivati ograničenja, vrlo će često trebati poduzimati birokratske postupke radi provedbe i praćenja zakonodavstva o radu država domaćina;

24. očekuje da će to sve utjecati na cijenu robe koja se prevozi jer, iako će se smanjenjem broja praznih vožnji smanjiti troškovi, povećanje administrativnih troškova nastalih primjenom propisa imat će suprotan učinak te bi dio troškova do kojih uslijed toga dođe mogao prijeći na potrošače;

25. ukazuje na veliki broj različitih pravila o kretanju teških teretnih vozila u državama članicama, kao što su zakoni o vožnji autocestama za vikend, te poziva na uvođenje zajedničkih smjernica za to područje u bliskoj suradnji s lokalnim vlastima;

26. navodi da predložena pravila znatno otežavaju predviđanje troškova radne snage, što će utjecati na prijevoz, primjerice u pogledu kriterija za izradu rasporeda;

27. očekuje da će provjere poštovanja radnog zakonodavstva koje se vrše na cesti u praksi biti iznimno problematične. Vozači će biti izloženi riziku jer će, naprave li pogrešku, biti kažnjeni; stoga smatra da je prije nametanja sankcija važno poslati upozorenje;

28. radi pojednostavljenja postupka predlaže da se razmotri mogućnost uvođenja ponderirane dnevnice koja bi se vozačima isplaćivala uzimajući u obzir državu u kojoj se pružaju usluge prijevoza u kombinaciji s državom u kojoj se nalazi sjedište prijevozničkog poduzeća. Za izračun te dnevnice mogla bi se upotrijebiti važeća klasifikacija država članica sastavljena na temelju BDP-a po glavi stanovnika, na isti način kao pri primjeni kohezijske politike;

29. izražava zadovoljstvo time što Komisija, radi boljeg praćenja primjene zakonodavstva i, u određenoj mjeri, ograničavanja administrativnih troškova, promiče mjere elektroničkog bilježenja (pametni tahografi i elektronički teretni listovi (e-CMR)) i usklađivanja u cijelom prometnom lancu, kao i standardizaciju dokumenata i postupaka;

30. pozdravlja to što su razjašnjeni uvjeti za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika i mjere kojima se suzbija pojava fiktivnih trgovačkih društava; trebalo bi razmotriti donošenje mjera kojima bi se omogućilo da se sa sigurnošću utvrdi mjesto na kojem se odvija gospodarska aktivnost nekog poduzeća;

31. primjećuje da predložena reforma zakonodavstva u pogledu lakih gospodarskih vozila (lakših od 3,5 tona) predstavlja pozitivan korak jer sprečava da se takvim vozilima izbjegava primjena socijalnih i radničkih prava;

32. predlaže da se, u mjeri u kojoj je to moguće, za tu kategoriju vozila uvedu ujednačena pravila i time ograniči manevarski prostor država članica, ali uviđa i da bi trebalo pojednostaviti regulatorni okvir za laka teretna vozila;

33. smatra da pokušaj Komisije da utvrdi vrste prekršaja i njihovu ozbiljnost predstavlja korak u pravom smjeru jer će to nacionalnim tijelima i prijevoznicima u tom sektoru poslužiti kao referentna točka i doprinijeti usuglašavanju načina na koji se takvi prekršaji rješavaju;

34. navodi da će se, zahvaljujući očekivanoj usredotočenosti na kontrolu poduzeća koja češće čine prekršaje, smanjiti administrativno opterećenje i doprinijeti uspješnom rješavanju tog problema; poziva na usvajanje zajedničkih kontrolnih procedura na razini EU-a; nadalje pozdravlja prijedlog da se kršenje direktive o upućivanju radnika uzme u obzir pri ustanovljavanju dobre reputacije upravitelja prijevoza ili prijevoznog poduzeća. Popis prekršaja koji dovode do gubitka dobre reputacije cestovnih prijevoznika (Uredba 1071/2009) trebao bi uključivati i nezakonitu kabotažu;

35. upozorava da postoji rizik od ponavljanja kabotaže na granicama država s različitim troškovima plaća;

36. izražava žaljenje zbog toga što Europski registar cestovnih prijevoznika još nije u potpunosti funkcionalan i poziva države članice da čim prije ispune svoje neispunjene obveze; istodobno poziva Komisiju da ispita izvedivost povezivanja postojećih baza podataka kao što su TACHOnet, ERRU i baza podataka tehničkih pregleda vozila;

Prijedlog o izmjeni Direktive 2006/1/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o korištenju vozila unajmljenih bez vozača za cestovni prijevoz tereta (COM(2017) 282 final)

37. pozdravlja prijedlog potpune liberalizacije korištenja vozila unajmljenih bez vozača za prijevoz tereta za vlastiti račun širom EU-a, bez obzira na to gdje su unajmljeni, kao značajnu mjeru liberalizacije tržišta jer smatra da će to dovesti do otvaranja novih radnih mjesta i koristiti okolišu;

38. također pozdravlja djelomičnu liberalizaciju unajmljivanja vozila bez vozača iz neke druge države članice za potrebe komercijalnih aktivnosti kao potencijalno rješenje sadašnje situacije u kojoj različite zemlje EU-a na različiti način uređuju prijevozne aktivnosti;

Sažetak

39. smatra da bi za dovršenje jedinstvenog tržišta za međunarodni cestovni prijevoz trebalo kombinirati čimbenike kao što su uvjeti povezani s okolišem, gospodarska konvergencija, zakonodavstva pojedinačnih država članica i stvaranje zdrave konkurencije;

40. s obzirom na perspektivu digitalnog i tehnološkog razvoja prometnog sektora, poziva na aktivno poticanje unapređenja vještina radne snage, što bi se, primjerice, trebalo smjeti financirati sredstvima kohezijske politike;

41. pozdravlja nastojanja Komisije da uvede ujednačena pravila redovnog izvještavanja o aktivnostima kontrole i nadzora koje provode države članice i poziva je da pojača svoje kontrole, posebice u pogledu transnacionalne administrativne suradnje te tumačenja i ispravne nediskriminatorne provedbe postojećeg zakonodavstva;

42. poziva države članice da predloženo zakonodavstvo provedu sustavno i bez iznimaka, da pojačaju inspekcije, uključujući i provjere vozila iz trećih zemalja, te uvedu odgovarajuće kazne i time potaknu učinkovitu harmonizaciju pravila. Time bi se ojačalo unutarnje tržište i promicali zapošljavanje, rast i ulaganja te potakla konkurentnost EU-a i njegovih regija;

43. unaprijed se raduje cjelokupnom poboljšanju kvalitete prijevoznih usluga jer bi to trebalo doprinijeti teritorijalnoj koheziji i boljoj kvaliteti života građana.

Bruxelles, 1. veljače 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija – Europa u pokretu: promicanje rješenja za nesmetanu mobilnost

(2018/C 176/14)

Izvjestitelj:	Ivan Žagar (SI/EPP), načelnik Općine Slovenska Bistrica
Referentni dokumenti:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Europa u pokretu – Program za socijalno pravedan prelazak na čistu, konkurentnu i povezanu mobilnost za sve COM(2017) 283 – final Radni dokument službi Komisije priložen dokumentu Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Europa u pokretu – Program za socijalno pravedan prelazak na čistu, konkurentnu i povezanu mobilnost za sve SWD(2017) 177 – final Radni dokument službi Komisije – Ususret čistoj, konkurentnoj i povezanoj mobilnosti: doprinos istraživanja i inovacija u prometu Paketu za mobilnost SWD(2017) 223 – final Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 1999/62/EZ o naknadama koje se naplaćuju za korištenje određenih infrastruktura za teška teretna vozila COM(2017) 275 – final Prijedlog direktive Vijeća o izmjeni Direktive 1999/62/EZ o naknadama koje se naplaćuju za korištenje određenih infrastruktura za teška teretna vozila u pogledu određenih odredbi o porezima na motorna vozila COM(2017) 276 – final Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o interoperabilnosti elektroničkih sustava za naplatu cestarine i olakšavanju prekogranične razmjene informacija o vožnji bez plaćanja pristojbi za ceste u Uniji (preinaka) COM(2017) 280 – final

I. **PREPORUKE ZA IZMJENE**

Amandman 1.

COM (2017) 275 final – 1. dio

Članak 1.

Stavak 3.

Izmijeniti kako slijedi:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
1. Ne dovodeći u pitanje članak 9. stavak 1.a, države članice mogu zadržati ili uvesti cestarine i korisničke naknade na transeuropskoj cestovnoj mreži ili na određenim dionicama te mreže te na bilo kojoj dodatnoj dionici njihove mreže autocesta koje nisu dio transeuropske cestovne mreže pod uvjetima utvrđenim u stavcima od 3. do 9. ovog članka i člancima od 7.a do 7.k.	1. Ne dovodeći u pitanje članak 9. stavak 1.a, države članice ***i nadležne lokalne i regionalne vlasti*** mogu zadržati ili uvesti cestarine i korisničke naknade na transeuropskoj cestovnoj mreži ili na određenim dionicama te mreže te na bilo kojoj dodatnoj dionici njihove mreže autocesta koje nisu dio transeuropske cestovne mreže pod uvjetima utvrđenim u stavcima od 3. do 9. ovog članka i člancima od 7.a do 7.k.
2. Stavkom 1. ne dovodi se u pitanje pravo država članica da, u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije, naplaćuju cestarine i korisničke naknade na drugim cestama, pod uvjetom da uvođenje cestarina i korisničkih naknada na tim drugim cestama ne dovodi do diskriminacije međunarodnog prometa i ne remeti tržišno natjecanje među prijevoznicima. Cestarine i korisničke naknade koje se primjenjuju na cestama osim cesta koje su dio transeuropske cestovne mreže i autocesta moraju ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 3. i 4. ovog članka, članku 7. a te članku 7.j stavcima 1., 2. i 4.	2. Stavkom 1. ne dovodi se u pitanje pravo država članica ***i nadležnih lokalnih i regionalnih vlasti*** da, u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije, naplaćuju cestarine i korisničke naknade na drugim cestama, pod uvjetom da uvođenje cestarina i korisničkih naknada na tim drugim cestama ne dovodi do diskriminacije međunarodnog prometa i ne remeti tržišno natjecanje među prijevoznicima. Cestarine i korisničke naknade koje se primjenjuju na cestama osim cesta koje su dio transeuropske cestovne mreže i autocesta moraju ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 3. i 4. ovog članka, članku 7. a te članku 7.j stavcima 1., 2. i 4.

Obrazloženje

Postojećim i budućim cestarinama većim dijelom upravljaju lokalne i regionalne vlasti, koje bi trebale zadržati kontrolu u pogledu visine pristojbi i pojedinosti u vezi s pristojbama, posebno kada je riječ o umjetnoj raspodjeli prometa na sporednu cestovnu mrežu zbog naplate cestarina na primarnoj cesti.

Amandman 2.

COM (2017) 275 final – 1. dio

Članak 1.

Stavak 14.

Točka (b)

Izmijeniti kako slijedi:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
„3. Prihodi ostvareni naknadama zbog zagušenja ili ekvivalent tih prihoda u financijskoj vrijednosti upotrebljavaju se za rješavanje problema zagušenja, posebno:	„3. Prihodi ostvareni naknadama zbog zagušenja ili ekvivalent tih prihoda u financijskoj vrijednosti upotrebljavaju se za rješavanje problema zagušenja, posebno:

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(a) podupiranjem zajedničke prometne infrastrukture i usluga;	(a) podupiranjem zajedničke prometne infrastrukture i usluga;
(b) uklanjanjem uskih grla u transeuropskoj prometnoj mreži;	(b) uklanjanjem uskih grla u transeuropskoj prometnoj mreži;
(c) razvojem alternativne infrastrukture za korisnike prijevoza."	(c) razvojem alternativne infrastrukture za korisnike prijevoza;
	(d) podupiranjem razvoja lokalnih i regionalnih prijevoznih sustava.
	Smatrat će se da države članice ovu odredbu primjenjuju ako provode politiku potpore kojom se osiguravaju sredstva za razvoj lokalne i regionalne prometne mreže u cilju rješavanja problema zagušenja i ublažavanja njegovih uzroka, u vrijednosti od najmanje 15 % prihoda stečenog od naknade zbog zagušenja."

Obrazloženje

Europski odbor regija smatra da tekst direktive treba ma izričitiji način obvezati organizacije koje prikupljaju naknade na to da dio prihoda usmjeravaju u rubne regije i regije koje su daleko od europske mreže.

II. **PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Ključne poruke

1. ističe važnost učinkovitog i održivog sustava prijevoza za gospodarsku konkurentnost gradova i regija, kao i njegovu važnost za jačanje socijalne, gospodarske i teritorijalne kohezije Europske unije. Lokalne i regionalne vlasti odgovorne su za oblikovanje i provedbu regionalnih i gradskih prometnih politika te za osiguravanje javnog putničkog prijevoza na svojem području. Međutim, donošenje odluka na lokalnoj razini usko je povezano s okvirom utvrđenim putem nacionalnih i europskih politika;

2. svjestan je da vanjski troškovi prometa kao što su zagušenja, onečišćenje zraka i onečišćenje bukom imaju ozbiljne posljedice na okoliš i zdravlje kao i na gospodarstvo u cjelini. Trenutačno troškove u manjoj mjeri plaćaju oni koji ih stvaraju, dok društvo plaća ostatak. Promet uzrokuje gotovo petinu svih emisija stakleničkih plinova u Europi. Postoji hitna potreba za dekarbonizacijom prometa;

3. napominje da izgradnja infrastrukture može poboljšati teritorijalnu koheziju i da je u današnje vrijeme održavanje infrastrukture u mnogim regijama na toliko niskoj razini da postoji rizik od pogoršanja teritorijalne i socijalne kohezije. U onim područjima u kojima se naplaćuju cestarine nužno je da se stvoreni prihod ponovno ulaže u lokalnu i regionalnu infrastrukturu, prije svega da se smanje razlike u stupnju i kvaliteti povezanosti regija s europskom prometnom mrežom; poziva na ponovno ulaganje u sustave prijevoza kako bi se zajamčila održivost tih sustava kao jedan od glavnih ciljeva;

4. naglašava da se naplata cestarina mora u prvom redu temeljiti na prijeđenoj udaljenosti te da bi trebala poticati korištenje infrastrukture tijekom razdoblja smanjenog opterećenja. U obzir bi se mogli uzeti i drugi kriteriji, kao što su gustoća prometa, udaljenost od poslovnih centara i međusobna udaljenost središta gospodarske moći. Visoki ili povećani troškovi pristupa europskoj mreži diskriminiraju rubne i udaljene regije te nanose dodatnu štetu teritorijalnoj i socijalnoj koheziji;

5. pozdravlja Program za socijalno pravedan prijelaz na čistu, konkurentnu i povezanu mobilnost za sve u kojem se navodi da je potreban sveobuhvatniji pristup, kako u smislu razina (nacionalna, regionalna i lokalna), tako i u smislu različitih politika. Dijeli uvjerenje da su za postizanje utvrđenih ciljeva potrebna usmjerenija pravila i norme kao i brojne mjere potpore;

6. naglašava potrebu za povezanijom i automatiziranijom mobilnošću te činjenicu da je potrebno ići ukorak s trenutačnim trendovima, kao što su električna mobilnost i vozila koja komuniciraju s drugim vozilima i okolinom (V2X tehnologija);

7. čvrsto vjeruje da se digitalizacijom prometa, na primjer putem informacijskih sustava za korisnike, može optimirati protok prometa i korištenje prometne infrastrukture; stoga potiče sve države članice i regije da razviju i provedu planove za interoperabilnu digitalizaciju prometnih sustava;

Trend prema dekarbonizaciji prometa

8. ponovno naglašava potrebu za **dekarbonizacijom prometa**.

U ovom trenutku, promet je jedini sektor u kojem su emisije CO_2 i dalje iznad razine iz 1990. godine, a u mnogim su državama članicama čak i u porastu. Dokument o politikama „Europa u pokretu" i predloženo zakonodavstvo o naplati korištenja infrastrukture prva su dva koraka prema sustavu prijevoza s niskom razinom emisije ugljika. Naplata cestarina kao sredstvo odvraćanja od neracionalnog korištenja cestovnog prijevoza nesumnjivo ima ključnu ulogu u dekarbonizaciji;

9. skreće pozornost na izazove i prilike koje donosi „zelena" mobilnost.

Pri provedbi restriktivnih mjera u odnosu na ekološki prihvatljiv prijevoz potrebno je u obzir uzeti ekonomsku važnost sektora prijevoza. Budući da je promet jedan od najvećih sektora u pogledu radnih mjesta i ekonomske aktivnosti, njegova će dekarbonizacija dovesti do određenih problema. Međutim, ekološki prihvatljivim i dekarboniziranim prometom mogla bi se stvoriti nova i inovativna područja gospodarske aktivnosti, a Europa bi mogla imati vodeću ulogu u tome; poziva Komisiju da postupno podrži prijelaz na „zelenu mobilnost" kako bi se ublažili negativni učinci;

10. pozdravlja izmjene u oporezivanju teških teretnih vozila, navedene u Prijedlogu direktive o izmjeni Direktive 1999/62/EZ o naknadama koje se naplaćuju za korištenje određenih infrastruktura za teška teretna vozila, u pogledu određenih odredbi o porezima na motorna vozila jer te izmjene ne sprečavaju države članice u zadržavanju ili čak povećanju poreza na teška teretna vozila ako tako odluče;

11. ističe da će u slučajevima kada države članice i regije primijene izmjene u načelima naplate cestarine (korisnik plaća, onečišćivač plaća) neizbježno doći do povećanja broja vozila na lokalnim cestovnim mrežama, uz negativne učinke na sigurnost, okoliš i troškove održavanja lokalne cestovne mreže. Istodobno će se povećati neiskorištenost kapaciteta autocesta. Učinak toga bit će u svakom slučaju izraženiji u regijama EU-a u kojima vrijeme nema veliku vrijednost, što su potvrdili rezultati analiza provedenih u pojedinačnim regijama. Postupno ukidanje vinjeta, kada se koriste u takvim regijama, zasigurno će imati više negativnih posljedica;

Pitanje narušavanja tržišta i diskriminacije u prometu

12. ističe problem narušavanja tržišta uzrokovanih nepoštenim tržišnim natjecanjem posebice među različitim prijevoznim sredstvima.

To je posebno izraženo između željezničkog i cestovnog prijevoza, što neizravno smanjuje konkurentnost prijevoza plovnim putovima. Dok željeznički prijevoznici plaćaju korištenje infrastrukture na cijeloj mreži, a vanjski troškovi prijevoza su uključeni u cijenu, u područje primjene direktive trenutačno je uključen samo cestovni prijevoz tereta, što ne obuhvaća ukupne vanjske troškove prijevoza. To stvara nepoštenu prednost za vrste prijevoza koje su manje ekološki prihvatljive;

13. napominje da se korisnici cesta nalaze u neravnopravnom položaju i da je potrebno primijeniti **načelo nediskriminacije između različitih tipova cestovnih vozila**. Osobni automobili, kombiji, gradski i međugradski autobusi isključeni su iz načela „onečišćivač plaća", iako su ta vozila glavni onečišćivači okoliša (13,5 % ukupnih emisija stakleničkih plinova u EU-u) i uzrokuju oštećenja infrastrukture;

14. pozdravlja prelazak na naplaćivanje cestarine na temelju **prijeđene udaljenosti**, jer je ono pravednije nego paušalno naplaćivanje korištenja cesti. Plaćanje naknada i cestarina diljem EU-a pomoću usklađenog i interoperabilnog digitalnog rješenja stvorilo bi jednake uvjete na jedinstvenom tržištu i spriječilo **diskriminaciju građana EU-a i prijevoznika** iz različitih država članica;

15. ističe da bi prilikom **izračuna cestarina** trebalo uzeti u obzir **razlike među regijama** u pogledu gustoće prometa i udaljenosti između poslovnih i stambenih središta;

16. **poziva na pravednost u naplaćivanju** korištenja cesti i veću usklađenost cijena u odnosu na duljinu uporabe. Potrebno je osigurati odgovarajući omjer između cijene za kratkoročno ili povremeno korištenje i cijene za trajno ili dugoročno korištenje;

17. smatra da primjena načela „onečišćivač plaća" iziskuje dosljednije uključivanje gradskih i međugradskih autobusa u sustav za naplatu cestarina i da bi se time doprinijelo smanjenju nepovoljnog konkurentnog položaja željezničkog prijevoza, u okviru kojega se plaća naknada za pristup pruzi; međutim, napominje da u područjima gdje željeznički prijevoz ne predstavlja stvarnu mogućnost putovanja nije poželjno povećanje troškova za gradske i međugradske autobusne prijevoznike;

Izazovi teritorijalne i socijalne kohezije

18. smatra da je u obzir potrebno uzeti aspekte **teritorijalne i socijalne kohezije**. Uvođenje sustava naplate cestarina ne smije dovesti do bilo kakvog isključenja na temelju zemljopisne lokacije ili socioekonomskog položaja. Posebnu pozornost treba posvetiti ugroženim društvenim skupinama i regijama u kojima nema mogućih alternativa individualnom cestovnom prijevozu. Skupine s niskim prihodima ne smiju trpjeti negativne posljedice zbog cestarina kada putuju na posao putničkim automobilima, ako je to jedina održiva opcija;

19. poziva na to da se pri raspodjeli prihoda od cestarina (iz regija koje ostvaruju prihode prema regijama koje zaostaju u razvoju) primjenjuje načelo solidarnosti u vidu ponovnog ulaganja u lokalnu cestovnu infrastrukturu i unakrsnog financiranja ekološki prihvatljivijih prijevoznih sredstava;

20. naglašava potrebu za gradove i regije da **prihvate cestarine** i promatraju ih kao alat za postizanje svojih ciljeva razvoja. Raspodjela prihoda od cestarina ima odlučujuću ulogu u tome. Hoće li naplaćivanje cestovne infrastrukture biti prihvaćeno ili ne ovisit će o uspostavi ravnoteže između očekivanja onih koji žele da se prihodi ponovno ulažu u lokalnu cestovnu infrastrukturu i općeg cilja ulaganja u dugoročna održiva alternativna rješenja u području prometa;

21. napominje da se **kvaliteta cestovne infrastrukture** u prosjeku **smanjuje** i da je potrebno donijeti odluke o ulaganjima u područjima u kojima se ostvaruju prihodi. Cestarine i pristojbe za vanjske troškove prikupljene u jednoj regiji moraju se, u načelu, ponovno uložiti u prometnu infrastrukturu te regije u bliskoj suradnji s nadležnim lokalnim i regionalnim vlastima. Iznimka može biti preraspodjela određenih cestarina sa zakrčenih područja na područja s malim obujmom prometa;

22. pozdravlja mogućnost nametanja naknada za uporabu infrastrukture koje su proporcionalne kvaliteti cesta (u smislu kapaciteta i tehničkih uvjeta) kao učinkovitu i primjerenu mjeru za rješavanje loše situacije u pogledu održavanja cestovne infrastrukture;

23. naglašava hitnu potrebu za **ulaganjima u ekološki prihvatljivija** prijevozna sredstva. S ciljem socijalne i teritorijalne kohezije, cestarine se mogu također ulagati u ekološki prihvatljivija prijevozna sredstva i proširenje javnog prijevoza u regijama koje nisu lako dostupne;

24. smatra da je **ulaganja u rijetko naseljenim i udaljenim regijama** možda teško provoditi u obliku javno-privatnih partnerstva. Mogućnosti povjeravanja izgradnje/održavanja privatnom poduzetniku u zamjenu za prikupljenu cestarinu nije privlačno za one regije u kojima nema dovoljno prometa za privatnog koncesionara. Stoga bi se javno-privatna partnerstva za pothvate trebala smatrati modelom koji je pod izvjesnim uvjetima prikladan za određene regije, pri čemu taj model ne smije otežavati javna ulaganja u slabije naseljenim ili udaljenijim područjima;

25. **skreće pozornost** na razlike u očekivanjima i normama među državama članicama i regijama. Zajednički europski sustav naplate naknada za vanjske troškove određuje granične vrijednosti i minimalne standarde. Međutim, državama članicama (ili regijama) trebao bi omogućiti da ih premašuju uz pomoć**ambicioznijih programa** u slučajevima kada je to opravdano posebnim okolnostima koje uzrokuju velike vanjske troškove. Visoki vanjski troškovi u području okoliša (npr. u planinskim regijama) moraju riješiti probleme u dotičnoj regiji;

Prekogranična i europska interoperabilnost elektroničkih sustava naplate cestarina

26. slaže se s opažanjima da se unatoč Direktivi o elektroničkoj naplati cestarine (2004.) i provedbenoj odluci (2009.) s troškovima i smetnjama nose korisnici i tijela koja pružaju i održavaju te sustave – uz rijetke iznimke u slučajevima kada nema prekogranične interoperabilnosti. OR stoga podržava planirane izmjene čiji je cilj postizanje dugotrajnog napretka u realizaciji europskog interoperabilnog sustava;

27. ističe da je potrebno pronaći jednostavno i pristupačno rješenje. Mogla bi se uvesti obveza opremanja automobila tim rješenjem ili ugrađivanja jedinstvene interoperabilne kutije (eng. *single interoperable box*) u druga vozila. Prema jedinstvenom europskom prometnom prostoru, elektronička oprema za naplatu korištenja prijevoza ne smije diskriminirati na temelju različitog nacionalnog ili regionalnog podrijetla. Moraju se zajamčiti prekogranična i paneuropska interoperabilnost sustava naplate cestarina i proporcionalnost troškova njihova kratkoročnog i dugoročnog korištenja; također naglašava da je potrebno dodatno standardizirati obračunavanje naknada za korištenje cesta prilikom razvoja europskih normi za punjenje električnih vozila;

28. naglašava **potrebu zaštite podataka**. Potreban je čvrst pravni okvir za zaštitu osobnih podataka uz istodobno osiguravanje minimalnih informacija subjektu za naplatu cestarina;

29. podržava napore za učinkoviti prekogranični i paneuropski kazneni progon počinitelja prekršaja. U tom pogledu, načelo zaštite podataka ne smije se koristiti kao razlog za izbjegavanje poduzimanja mjera protiv počinitelja.

Bruxelles, 1. veljače 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR